

**Briuselis, 2026 m. birželio 23 d.  
(OR. en)**

**10746/26**

---

---

**Tarpinstitucinė byla:  
2025/0399 (COD)**

---

---

**ENER 413  
TRANS 434  
RELEX 861  
ECOFIN 840  
ENV 770  
CODEC 1234  
IA 172**

## **PRANEŠIMAS**

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Tarybai

---

Ankstesnio  
dokumento Nr.: 10340/26

Komisijos dok. Nr.: 16772/25 + ADD 1

---

Dalykas: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2019/942, (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2022/869  
– Bendras požiūris

---

## **I. ĮVADAS**

1. 2025 m. gruodžio 10 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių peržiūros (TEN-E reglamento)<sup>1</sup> ir pasiūlymą dėl dalinio keitimo direktyvos, kiek tai susiję su leidimų išdavimo procedūros paspartinimu (leidimų išdavimo direktyvos)<sup>2</sup>. Šie du pasiūlymai yra Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio, prie kurio pridedamas Komisijos komunikatas ir du rekomendaciniai dokumentai, dalis.

---

<sup>1</sup> Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2019/942, (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2022/869 (dok. 16772/25 + ADD 1 + ADD 2).

<sup>2</sup> Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria dėl leidimų išdavimo procedūros paspartinimo iš dalies keičiamos direktyvos (ES) 2018/2001, (ES) 2019/944 ir (ES) 2024/1788 (dok. 16772/25 + ADD 1 + ADD 2).

2. Siūlomu TEN-E reglamentu siekiama pagerinti tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros planavimą, paspartinti leidimų išdavimą, užtikrinti veiksmingesnius tarpvalstybinių projektų sąnaudų ir naudos pasidalijimo mechanizmus, taip pat padidinti tarpvalstybinės infrastruktūros atsparumą ir saugumą.

## **II. DABARTINĖ PADĖTIS**

3. 2025 m. gruodžio 11 d. Komisija siūlomą TEN-E reglamentą ir leidimų išdavimo direktyvą pristatė Energetikos darbo grupėje.
4. 2025 m. gruodžio 15 d. TTE tarybos (energetika) posėdyje, remiantis informaciniu dokumentu (15896/25), įvyko ministrų politiniai debatai dėl Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio.
5. 2026 m. sausio 13 d. Energetikos darbo grupėje Komisija pristatė pridedamą Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio poveikio vertinimą; tame pačiame posėdyje darbo grupė pradėjo nagrinėti pasiūlymus pastraipsniui.
6. 2026 m. kovo 16 d. TTE tarybos (energetika) posėdyje, remiantis informaciniu dokumentu (6281/26), įvyko antrieji ministrų politiniai debatai dėl Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio.
7. Savo 2026 m. kovo 19 d. išvadose Europos Vadovų Taryba ragino „abi teisėkūros institucijas 2026 m. susitarti dėl plataus užmojo elektros tinklų dokumentų rinkinio, kad būtų greitai sukurta būtina infrastruktūra, užtikrinta jos apsauga bei atsparumas ir sustiprintos jungtys nacionaliniu ir transeuropiniu lygmenimis, be kita ko, supaprastinant ir paspartinant leidimų išdavimo procedūras, taip prisidedant prie integruotos ir tvirtesnės energijos rinkos užtikrinimo, kartu nustatant lankstų požiūrį į vidaus prekybos zonose gaunamas šalies vidaus perkrovos pajamas, kuriuo atsižvelgiama į skirtingas nacionalines aplinkybes.“ Europos elektros tinklų dokumentų rinkinys taip pat įtrauktas į prioritetinių siektinų rezultatų sąrašą, pateikiamą Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos veiksmų gairėse „Viena Europa, viena rinka“.

8. 2026 m. gegužės 20 d. Nuolatinių atstovų komitetas, remdamasis diskusijoms skirtu dokumentu, pateikė tolesnio darbo, susijusio su šiuo elektros tinklų dokumentų rinkiniu, gaires (dok. 8469/26) – jose daugiausia dėmesio skirta pagrindiniam scenarijui, perkrovos pajamoms, tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros saugumui ir atsparumui, numanomam pritarimui ir žemėtvarkai.
9. 2026 m. birželio 17 d. Nuolatinių atstovų komitetas išnagrinėjo bendro požiūrio projekto tekstą (dok. 10340/26).
10. Remdamasi pirmiau nurodytais Taryboje vykusiais politiniais debatais, valstybių narių pastabomis, kurios gautos teisėkūros pasiūlymą nagrinėjant Energetikos darbo grupėje, Nuolatinių atstovų komiteto diskusijų rezultatais ir vadovaudamasi 2026 m. kovo 19 d. Europos Vadovų Tarybos gairėmis, pirmininkaujanti valstybė narė iki šiol parengė septynias peržiūrėto TEN-E reglamento redakcijas.
11. Šio pranešimo priede pateikiamas naujausias pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinis tekstas (7-a redakcija). Naujas tekstas, palyginti su pradiniu Komisijos pasiūlymu, išskirtas **paryškintuoju šriftu**, vietoje išbraukto teksto įrašytas ženklas [...].

### III. NAGRINĖJIMAS KITOSE INSTITUCIJOSE

12. Europos Parlamente už bylą atsakingas Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetas (ITRE). Pranešėja dėl TEN-E reglamento paskirta EP narė Tsvetelina Penkova (S & D, BG). Europos Parlamentas savo poziciją dėl TEN-E reglamento turėtų priimti ne vėliau kaip 2026 m. spalio mėn.
13. Regionų komitetas nuomonę dėl Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio priėmė 2026 m. kovo 5 d.<sup>3</sup> Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę dėl Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio priėmė 2026 m. kovo 18 d.<sup>4</sup>

---

<sup>3</sup> Dok. 9866/26.

<sup>4</sup> Dok. 9868/26.

#### **IV. PIRMININKAUJANČIOS VALSTYBĖS NARĖS KOMPROMISINIO PASIŪLYMO PAGRINDINIAI ELEMENTAI**

14. Toliau apibendrinami svarbiausi siūlomo TEN-E reglamento pakeitimai. Pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad naujausia redakcija atspindi subtilų įvairių valstybių narių pozicijų kompromisą ir joje atsižvelgta į delegacijų nurodytus joms susirūpinimą keliančius ir neišspręstus klausimus.

##### **Dėl leidimų išdavimo nuostatų:**

15. Peržiūrėtos 8 straipsnio nuostatos, susijusios su leidimų išdavimo proceso organizavimu, siekiant užtikrinti vienos bendros kompetentingos institucijos (jau numatytos dabartiniame TEN-E reglamente) skyrimo tęstinumą ir paaiškinti jos, kaip į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų rengėjų kontaktinio punkto, vaidmenį. Taip pat iš dalies pakeista susijusi 39 konstatuojamoji dalis, įtraukiant nuorodą į nacionalinę konstitucinę tvarką ir teises sistemas.
16. Kalbant apie leidimų išdavimo proceso trukmę ir įgyvendinimą, panašiai kaip ir leidimų išdavimo direktyvoje, 10 straipsnio 4 dalies nuostatos dėl leidimų išdavimo procedūroje taikomo numanomo pritarimo (tiek bendrojo sprendimo, tiek konkrečių tarpinių administracinių etapų atveju) pakeistos į savanoriškai pasirenkamas. Skaitmeninio portalo, skirto leidimų išdavimo procedūrai, sukūrimas (10 straipsnio 5 dalis) taip pat tapo neprivalomas. Prailginti kai kurie leidimų išdavimo procedūros terminai.
17. Pateikti tam tikri paaiškinimai, susiję su viršesniu viešuoju interesu, poveikio aplinkai vertinimais ir poveikio švelninimo priemonėmis leidimų išdavimo procedūrose, *inter alia*, 7 straipsnyje ir 36 konstatuojamojoje dalyje.

##### **Dėl pagrindinio scenarijaus:**

18. Padaryta keletas 11 straipsnio ir atitinkamų konstatuojamųjų dalių pakeitimų, siekiant užtikrinti tinkamą valstybių narių vaidmenį planuojant tinklo plėtrą ir numatyti būtinus atnaujinimus. Visų pirma paaiškinta, kad pagrindiniame scenarijuje ir jautrumo analizėse būtų nagrinėjami nacionaliniai bei regioniniai ypatumai ir atsižvelgiama į naujausius nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus.

19. Dabartiniame tekste taip pat numatyta, kad valstybės narės patikrintų duomenis ir prielaidas, kad pagrindinis scenarijus būtų priimtas įgyvendinimo aktu, ir kad bent kartą per 24 mėnesius būtų rengiamos papildomos jautrumo analizės arba pagrindinio scenarijaus atnaujinimai. Siekiant išvengti dubliavimosi ir sumažinti administracinę naštą, taip pat numatyta, kad duomenų rinkimas šiuo tikslu būtų derinamas su kitais duomenų rinkimo veiksmais.
20. Dabartiniame tekste taip pat numatyta, kad atliekant jautrumo analizes reikėtų atsižvelgti ir į alternatyvius pasiūlos derinius bei paklausos dėsningumus, taip pat į esamas tendencijas ir prognozes.

#### **Dėl perkrovos pajamų:**

21. 19 straipsnyje padaryti keli pakeitimai, kad būtų atsižvelgta į valstybėms narėms rūpimus klausimus dėl perkrovos pajamų surinkimo ir paskirstymo. Paaiškinta, kad perdavimo sistemos operatoriai (PSO) paskirstys perkrovos pajamas, bet fiziškai jų neatidės. Kompromisiniame pasiūlyme nustatytas laipsniško įvedimo mechanizmas, pagal kurį skirtų metinių perkrovos pajamų norma nuo pradinių 10 % kasmet didinama 5 procentiniais punktais, kol pasieks 25 %.
22. Paaiškinta, kad perkrovos pajamos, gaunamos dėl vidinių prekybos zonų ribų valstybėje narėje, arba perkrovos pajamos, surinktos iki reglamento įsigaliojimo, nėra įtraukiamos ir kad suma bus kasmet apskaičiuojama laikantis metodikos, parengtos pagal Reglamento 2019/943 19 straipsnio 4 dalį. Pirmininkaujanti valstybė narė taip pat nurodė, kad paskirtos lėšos aštuntųjų kalendorinių metų po to, kai jos buvo paskirtos, pabaigoje grąžinamos iš atskiros vidaus sąskaitos, kad būtų panaudotos pagal Reglamento 2019/943 19 straipsnį.
23. Pirmininkaujanti valstybė narė taip pat paaiškino nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmenį ir patikslino, kam galėtų būti išleidžiamos lėšos. Pažymėtina, kad dabar lėšas bus galima leisti finansuojant taip pat ir alternatyvius projektus, kuriais siekiama to paties tikslo kaip Sąjungos sąrašo projektais ir kurie yra įtraukti į dešimties metų tinklo plėtros planus (DMTPP), su sąlyga, kad Sąjungos sąrašė neturima pakankamai brandžių projektų. Kompromisiniame pasiūlyme taip pat numatytas įgyvendinimo, o ne deleguotasis aktas.

### **Dėl projektų grupavimo:**

24. 18 straipsnyje ir susijusioje 71a konstatuojamojoje dalyje naujais pakeitimais paaiškinama, kad projektų paketus įgyvendinančios valstybės narės gali kartu leisti vandenilio tinklo operatoriams taikyti išlaidų paskirstymą per tam tikrą laikotarpį, kaip numatyta Reglamento 2024/1789 5 straipsnio 3 dalyje. Be to, Komisijos prašoma atlikti esamų priemonių, kuriomis remiama tarpvalstybinių vandenilio infrastruktūros projektų plėtra, veiksmingumo vertinimą.

### **Dėl naujos saugumo ir atsparumo kategorijos:**

25. Kelių valstybių narių prašymu į II priedą įtraukta nauja atskira kategorija, susijusi su esamos elektros energijos infrastruktūros saugumu, atsparumu ir remontu. Pakeitimai apima įrangą ar įrenginius, kurie specialiai suprojektuoti esamų ypatingos svarbos tinklo elementų apsaugai ir atsparumui užtikrinti pagal Reglamentą (ES) 2019/943, taip pat ypatingos svarbos komponentus, specialiai skirtus skubiam remontui po tyčinio trikdomojo įvykio, darančio poveikį esamiems tarpvalstybinio ypatingos svarbos tinklo elementams, anksčiau finansuotiems pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę, arba ypatingos svarbos povandeninei elektros energijos infrastruktūrai, kuri yra tarpvalstybinio ypatingos svarbos aukštos įtampos elektros energijos tinklo dalis.
26. Buvo įtrauktos kelios apsauginės nuostatos, taikomos ypatingos svarbos komponentams: jie turi būti skirti operacijų tęstinumui užtikrinti, būti suremontuotos infrastruktūros dalimi, būti skirti skubiam remontui, nebūti vien tik logistinio pobūdžio ir būti būtini saugiam, patikimam ir veiksmingam sistemų eksploatavimui. Atitinkamoje 8a konstatuojamojoje dalyje taip pat paaiškinta, jog Komisija turėtų užtikrinti proporcingą šios kategorijos naudojimą, kad liktų pakankamai lėšų visiems reglamento politikos tikslams įgyvendinti, ir kad ji, kaip išdėstyta 24 straipsnyje, paskelbs tokių projektų įgyvendinimo ataskaitą.

### Dėl kitų teksto pakeitimų:

27. Kalbant apie **infrastruktūros poreikių** nustatymo ataskaitas (12 straipsnis), numatyta, kad tokiose ataskaitose būtų atsižvelgiama į dabartinius ir būsimus nacionalinio tinklo plėtros reikalavimus. Taip pat peržiūrėtos nuostatos dėl TEN-E grupės vaidmens ir tvarkaraščio, kiek tai susiję tiek su poreikių nustatymo ataskaita, tiek su poreikių derinimo procesu (13 straipsnis).
28. Kalbant apie **tarpvalstybinį poveikį turinčias investicijas** (17 straipsnis ir atitinkama 25a konstatuojamoji dalis), buvo įtraukti paaiškinimai dėl valstybių narių dalyvaujamojo vaidmens, kai gaunama 10 % numatomos projekto naudos, nedarant poveikio kiekvieno sistemos operatoriaus patiriamoms išlaidoms, ir numatytas abipusės naudos analizės skaidrumas.
29. Siūloma pratęsti nukrypti leidžiančios nuostatos taikymą vienai jungčiai Kipro atveju ir vienai jungčiai Maltos atveju, kad jų bendro intereso projekto statusas pagal šį reglamentą būtų išlaikytas iki 2033 m. gruodžio 31 d. (27 straipsnis).
30. Kalbant apie taisykles ir rodiklius, susijusius su IV priede nustatytais projektų kriterijais, buvo peržiūrėtas **elektros energijos perdavimo projektų perdavimo pajėgumas**, o **elektrolizerių pajėgumas** sumažintas iki 150 MW (panašiai kaip ir II priede nustatytų infrastruktūros kategorijų atveju). Pažymėta ypatinga periferijoje ir salose esančių valstybių narių padėtis.

### V. IŠVADA

31. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, Tarybos prašoma 2026 m. birželio 26 d. posėdyje susitarti dėl bendro požiūrio dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių projekto teksto, išdėstyto šio pranešimo priede.

2025/0399 (COD)

Pasiūlymas

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**

**dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2019/942, (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789 ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2022/869**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 172 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę<sup>1</sup>,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę<sup>2</sup>,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

---

<sup>1</sup> OL C , , p. .

<sup>2</sup> OL C , , p. .

- (1) 2025 m. vasario 26 d. Komisijos Švarios pramonės kurso komunikate<sup>3</sup> išdėstytos bendrosios konkurencingumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų gairės. Įperkamos energijos užtikrinimas yra viena iš pagrindinių Sąjungos pramonės konkurencingumo sąlygų, ypač energijai imliuose sektoriuose. Todėl galimybė gauti įperkamos energijos yra Švarios pramonės kurso komunikato ir Įperkamos energijos veiksmų plano kertinis akmuo<sup>4</sup>. Kartu priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo politika yra galinga augimo varomoji jėga, kai ji yra tinkamai integruota į pramonės, konkurencijos, ekonomikos ir prekybos politiką, kaip nustatyta 2025 m. sausio 29 d. Komisijos komunikate „ES konkurencingumo kelrodis“<sup>5</sup>. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1119<sup>6</sup> Sąjunga nustatė plataus užmojo sistemą, kad iki 2050 m. ekonomika taptų nepriklausoma nuo iškastinio kuro;

---

<sup>3</sup> 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Švarios pramonės kursas. Bendros konkurencingumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų gairės“ (COM(2025) 85 final).

<sup>4</sup> 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Įperkamos energijos veiksmų planas. Mūsų energetikos sąjungos tikros vertės atskleidimas siekiant užtikrinti įperkama, efektyviai naudojamą ir švarią energiją visiems europiečiams“, COM(2025) 79 final.

<sup>5</sup> 2025 m. sausio 29 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES konkurencingumo kelrodis“, COM(2025) 30 final.

<sup>6</sup> 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

- (2) įgyvendinant Reglamento (ES) 2021/1119 užmojį, privalomas 2030 m. Sąjungos lygmens atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslas padidintas iki 42,5 % atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies Sąjungos energijos rūšių derinyje iki 2030 m. (tikslas yra 45 %)<sup>7</sup>, o privalomas Sąjungos lygmens energijos vartojimo efektyvumo tikslo užmojis padidintas iki 2030 m. Sąjungos galutinės energijos suvartojimą sumažinant 11,7 %, palyginti su 2020 m. prognozėmis<sup>8</sup>. Atsižvelgdama į tarpinį tikslą iki 2030 m. grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu, Komisija 2025 m. liepos 2 d. pasiūlė iš dalies pakeisti Reglamentą (ES) 2021/1119<sup>9</sup>, kuriuo nustatomas 2040 m. Sąjungos klimato srities tikslas grynąjį išmetamą ŠESD kiekį sumažinti 90 %, palyginti su 1990 m. lygiu;

---

<sup>7</sup> 2023 m. spalio 18 d. Direktyva (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652, (OL L, 2023/2413, 2023 10 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

<sup>8</sup> 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 (OL L 231, 2023 9 20, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

<sup>9</sup> COM(2025) 524 final, 2025 m. liepos 2 d.

- (3) turi būti sukurta infrastruktūra, kuria būtų remiama Sąjungos energetikos pertvarka pagal tuos tikslus, įskaitant greitą elektrifikavimą, elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių ir nenaudojant iškastinio kuro didinimą, didesnę atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų naudojimą, energetikos integraciją, **tarpusavyje nesujungtų arba labai silpnai sujungtų sistemų mažesnę energetinę izoliaciją** ir didesnę novatoriškų sprendimų diegimą. Dabartinių investicijų į tarpvalstybinę energetikos infrastruktūrą akivaizdžiai nepakanka, kad būtų pertvarkyta ir sukurta energetikos infrastruktūra, reikalinga tiems tikslams pasiekti, ir yra didelis atotrūkis tarp mūsų tarpvalstybinės elektros energijos infrastruktūros poreikių ir infrastruktūros plėtros spartos bei lygio tiek perdavimo, tiek skirstymo tinklo lygmeniu<sup>10</sup>. Kalbant apie elektros energiją, maždaug pusė tarpvalstybinių elektros energijos poreikių 2030 m. (41 iš 88 GW) išliks nepatenkinti ir numatoma, kad šis atotrūkis per ateinantį dešimtmetį didės. Iki 2040 m. tarpvalstybinių elektros energijos pajėgumų poreikiai sudarys 108 GW<sup>11</sup>. Todėl būtina daugiau investuoti į energetikos infrastruktūrą, o M. Draghi pranešime<sup>12</sup> visų pirma atkreiptas dėmesys į tai, kad reikia sparčiai didinti tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros diegimą, kad būtų sumažinta Europos pramonės priklausomybė nuo iškastinio kuro. Švarios pramonės kurso komunikate<sup>13</sup> ir kartu pateiktame Įperkamos energijos veiksmų plane<sup>14</sup> Komisija pabrėžė, kad labai svarbu baigti kurti energetikos sąjungą investuojant į energetikos infrastruktūrą ir tarpvalstybinius tinklus, kad būtų užtikrintas Sąjungos pramonės konkurencingumas ir žmonių gerovė, taip pat energijos įperkamumas ir energijos tiekimo saugumas;

---

<sup>10</sup> ACER (2024): Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system (2024 Monitoring Report).

<sup>11</sup> ENTSO-E (2025), DMTTP 2024. Galimybės iki 2050 m. sukurti veiksmingesnę Europos elektros energijos sistemą. Infrastruktūros spragų ataskaita.

<sup>12</sup> M. Draghi (2025) „Europos konkurencingumo ateitis“.

<sup>13</sup> 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Švarios pramonės kursas. Bendros konkurencingumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų gairės“, COM(2025) 85 final.

<sup>14</sup> 2025 m. vasario 26 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Įperkamos energijos veiksmų planas. Mūsų energetikos sąjungos tikros vertės atskleidimas siekiant užtikrinti įperkama, efektyviai naudojamą ir švarią energiją visiems europiečiams“ (COM(2025) 79 final).

- (4) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/869<sup>15</sup> nustatytos transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių savalaikio plėtojimo ir sąveikumo gairės, siekiant padėti užtikrinti klimato kaitos švelninimą, visų pirma pasiekti Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities [...] tikslus ir ne vėliau kaip 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, ir užtikrinti jungtis, energetinį saugumą, rinkos ir sistemų integraciją ir konkurenciją, kuri būtų naudinga visoms valstybėms narėms, taip pat įperkamas energijos kainas. Visų pirma Reglamente (ES) 2022/869 numatyta nustatyti bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus, palengvinti jų įgyvendinimą ir nustatyti tų projektų tinkamumo Sąjungos finansinei paramai gauti sąlygas. Vis dėlto, kadangi bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai yra tarpvalstybinio pobūdžio, jie ne tik daro didelį teigiamą išorinį poveikį ir skatina solidarumą, bet ir kelia konkrečių iššūkių projektų rengėjams, nes priklauso kelioms jurisdikcijoms, kelia koordinavimo sunkumų ir jiems dažnai būdingas asimetriškas išlaidų ir naudos paskirstymas. Todėl Sąjungos lygmens sistema šiems projektams išlieka reikalinga;

---

<sup>15</sup> 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013, (OL L 152, 2022 6 3, p. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

- (5) nors tam tikros valstybės narės, visų pirma neturinčios prieigos prie jūros, trumpuoju laikotarpiu susiduria su specifiniais iššūkiais, kylančiais dėl „REPowerEU“ įgyvendinimo, ir todėl turi toliau dėti įvairinimo pastangas, be kita ko, stiprindamos tiekimo infrastruktūrą ir plėtodamos alternatyvius tiekimo maršrutus, Reglamento (ES) 2022/869 tikslai tebėra iš esmės aktualūs [...], ir dabartinė transeuropinių energetikos tinklų sistema turėtų būti pakoreguota, kad visapusiškai atspindėtų numatomus energetikos sistemos pokyčius, kuriuos lems naujos politikos aplinkybės, visų pirma 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslas ir siūlomas tarpinis 2040 m. tikslas. Visų pirma reikia labiau integruoto tinklo planavimo, kad būtų remiama vis labiau tarpusavyje priklausoma ir decentralizuota energijos vidaus rinka, paspartinti leidimų išdavimo procesai ir užtikrintas tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros saugumas bei atsparumas, kad į tai būtų tinkamai atsižvelgta persvarstytoje transeuropinių energetikos tinklų sistemoje. Be naujų politinių aplinkybių ir tikslų, pastarąjį dešimtmetį taip pat sparčiai vyko technologinė plėtra. Į tą plėtrą turėtų būti atsižvelgiama energetikos infrastruktūros kategorijose, kurioms taikomas šis reglamentas, bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų atrankos kriterijuose, taip pat prioritetiniuose koridoriuose ir srityse. Kartu šio reglamento nuostatos neturėtų daryti poveikio valstybės narės teisei apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti iš skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą savo energijos tiekimo struktūrą pagal Sutarties 194 straipsnį;
- (6) siekiant Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslų, įskaitant tolesnę rinkos integraciją, energetinį saugumą, 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą ir įperkamas energijos kainas, labai svarbu įgyvendinti nustatytus 13 transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir teminių sričių. Tie prioritetai apima investicijas į elektros energijos perdavimą ir kaupimą, atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklus, išmaniuosius elektros tinklus, įrangą ir įrenginius, skirtus esamų kritinių tinklo elementų apsaugai ir atsparumui užtikrinti, vandenilio perdavimą, kaupimą ir terminalus, elektrolizerius, anglies dioksido transportavimą ir saugojimą, taip pat stebėsenos, kontrolės ir skaitmenizacijos įrangą ir įrenginius, būtinus esamiems tarpvalstybinės svarbos aukštosios įtampos tinklams;

- (7) Sąjungos energetikos infrastruktūra turėtų būti atnaujinta siekiant padidinti jos atsparumą gaivalinėms ar žmogaus sukeltoms nelaimėms, neigiamam klimato kaitos poveikiui, tyčiniams priešiškiems veiksams ir grėsmėms jos saugumui, visų pirma kiek tai susiję su Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektais pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2022/2557<sup>16</sup>;
- (8) dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis svarbu išlaikyti nepertraukiamus tarpvalstybinius elektros energijos srautus, kad būtų užtikrintas tiekimo saugumas. Tai priklauso ne tik nuo jungčių tarp valstybių narių atsparumo, bet ir nuo kritinių tinklo elementų atsparumo. Todėl šiuo reglamentu turėtų būti nustatyta nauja infrastruktūros kategorija, t. y. investicijos į įrangą ir įrenginius, tiesiogiai prijungtus prie kritinių tinklo elementų ir skirtus jų atsparumui bei apsaugai didinti. Ta nauja infrastruktūros kategorija turėtų apimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/943<sup>17</sup> nustatytus kritinius tinklo elementus, kuriais remiamas tinklo saugumas ir tiekimo saugumas laikantis valstybių narių krizių scenarijų ir pasirengimo valdyti riziką planų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/941<sup>18</sup>. **Siekiant užtikrinti veiksmingą tinklo infrastruktūros atsparumą ir apsaugą, atrenkant projektus, kai tinkama, gali būti tinkamai atsižvelgiama į Sąjungoje parengtus sprendinius, ypač elektros tinklo technologijų atveju;**

---

<sup>16</sup> 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2557 dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2008/114/EB (OL L 333, 2022 12 27, p. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

<sup>17</sup> 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (OL L 158, 2019 6 14, p. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

<sup>18</sup> 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje, kuriuo panaikinama Direktyva 2005/89/EB (OL L 158, 2019 6 14, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>).

- (8a) be to, atsižvelgiant į tai, kad daugėja tyčinių trikdomųjų įvykių, būtina stiprinti solidarumą Sąjungoje, kad būtų remiamos visų pirma tos valstybės narės, kurios patiria didžiausią geopolitinės padėties poveikį, be kita ko, pasitelkiant Europos infrastruktūros tinklų priemonę energetikos srityje. Todėl Sąjunga taip pat turėtų remti investicijas į ypatingos svarbos komponentus, specialiai skirtus tarpvalstybinę reikšmę turinčios ypatingos svarbos elektros energijos infrastruktūros skubiam remontui ir atkūrimui, kad padidintų Sąjungos pasirengimą atlikti remontą po didelių tyčinių trikdomųjų įvykių, paveikiančių energetikos infrastruktūrą. Šiuo atžvilgiu nauja infrastruktūros kategorija taip pat turėtų apimti skubaus remonto komponentus tiek, kiek tokios investicijos griežtai apsiriboja ypatingos svarbos tinklo greito remonto, reikalingo po tyčinių trikdomųjų įvykių, užtikrinimu. Ji taip pat galėtų apimti regioninius avarinius ypatingos svarbos komponentų rezervus, užtikrinančius greitą tokių ypatingos svarbos tinklo komponentų remontą. Atsižvelgiant į galimų tarpvalstybinę reikšmę turinčios ypatingos svarbos infrastruktūros sutrikimų regioninį poveikį ir siekiant laikytis sąnaudų atžvilgiu optimalesnio požiūrio, tokiuose projektuose turėtų dalyvauti bent dvi valstybės narės arba bent viena valstybė narė ir Energijos bendrijos susitariančioji šalis ar trečioji valstybė, ir pagal juos gali būti vykdomas regioninis ypatingos svarbos komponentų atsargų kaupimas. Su ypatingos svarbos tinklo elementais susijusių, po tyčinių trikdomųjų įvykių vykdomo remonto veiksmų finansavimas turėtų būti išimtinis ir skiriamas tik tuo atveju, jei nėra pakankamo alternatyvaus finansavimo;
- (8aa) ši kategorija turėtų apimti tik tarpvalstybinę aukštos įtampos elektros energijos infrastruktūrą, kuriai anksčiau buvo skirta parama pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP), arba ypatingos svarbos povandeninėms elektros energijos jungtims, kurios yra tarpvalstybinio aukštos įtampos elektros energijos tinklo dalis. Taip užtikrinama, kad Sąjungos parama išliktų tikslinė ir atitiktų ES veiksmų plano dėl kabelių saugumo (jame povandeniniai elektros kabeliai, visų pirma jungiamosios linijos, nurodyti kaip ypatingos svarbos infrastruktūros objektai, kuriems kyla didesnė tyčinių sutrikdymų rizika, visų pirma Baltijos jūroje) tikslus;

- (8b) įgyvendinant šioje naujoje kategorijoje išdėstytas nuostatas, tyčiniai trikdomieji įvykiai turėtų būti suprantami kaip priešiškas veiksmas arba keletas priešiškų veiksmų, pavyzdžiui, sabotžas, fiziniai išpuoliai ar kibernetiniai išpuoliai, arba jų derinys, kuriais padaroma didelė žala infrastruktūrai arba dėl kurių ji negali veikti;
- (8c) be to, Reglamente (ES) 202X/XXX [NRPP reglamentas] nustatytas konkretus tikslas, kad nacionalinės ir regioninės partnerystės planai padėtų stiprinti Sąjungos saugumą gerinant grėsmių aptikimo, prevencijos ir reagavimo į jas pajėgumus, be kita ko, stiprinant ypatingos svarbos energetikos ir transporto infrastruktūrą ir kibernetinį saugumą. Pagal šį konkretų tikslą valstybės narės į savo nacionalinės ir regioninės partnerystės planus gali įtraukti priemones, kuriomis remiama energetikos infrastruktūra. Energetikos infrastruktūrai poveikį darančios krizės atveju valstybės narės gali iš dalies pakeisti savo nacionalinės ir regioninės partnerystės planus ir panaudoti savo lankstumo sumą, kad būtų prisidėta prie remonto ir atkūrimo po incidento;
- (8d) siekiant užtikrinti subalansuotą šio reglamento tikslų įgyvendinimą, Komisija turėtų užtikrinti proporcingą naujos infrastruktūros kategorijos, apimančios įrangą ir įrenginius, skirtus esamos tarpvalstybinės elektros energijos infrastruktūros atsparumui, apsaugai ir remonto pajėgumams sustiprinti, naudojimą, kad būtų užtikrinta, kad liktų pakankamai finansavimas visiems politikos tikslams, kurių siekiama pagal šį reglamentą. Bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams su esamos elektros energijos infrastruktūros saugumu, atsparumu ir remontu susijusiose infrastruktūros kategorijoje turėtų būti skiriama ne daugiau kaip 5 % visos finansinės paramos, numatytos pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams 2028–2034 m. daugiametėje finansinėje programoje;

- (9) nors užsienio investicijos gali būti naudingos, pavyzdžiui, gali atsirasti didesnių kapitalui imlių projektų finansavimo galimybių, dėl jų taip pat gali padidėti Sąjungos patiriama su energetiniu saugumu susijusi rizika, pavyzdžiui, gali būti sutrikdyti tarpvalstybiniai srautai arba sumažėti jų patikimumas, visų pirma tais atvejais, kai tokios užsienio investicijos gaunamos iš trečiųjų valstybių, kurių geopolitiniai interesai skiriasi nuo Sąjungos interesų. Todėl skaidrumas, susijęs su tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros ir tarpvalstybinį poveikį turinčių projektų galutinio naudos gavėjo nuosavybe, įskaitant informaciją apie galutinį investuotoją ir dalyvavimą kapitale, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/452<sup>19</sup>, yra labai svarbus siekiant užkirsti kelią Sąjungos priklausomybei nuo nepatikimų trečiųjų valstybių ir į jį turėtų būti atsižvelgiama atrenkant bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus;
- (10) siekiant užtikrinti ekonomiškai efektyvią ir spartesnę tinklo plėtrą ir prieigą prie tinklų Sąjungoje, be fizinio tinklo stiprinimo, svarbus vaidmuo tenkinant sistemos poreikius turėtų tekti belaidžiams sprendimams, nes jie gali būti diegiami sparčiau ir mažesnėmis sąnaudomis. Prieš investuojant į tinklo infrastruktūros plėtrą, reikėtų apsvarstyti galimybę diegti tokias technologijas. Šiuo tikslu nauja infrastruktūros kategorija turėtų apimti investicijas į belaides technologijas ir skaitmeninius sprendimus, įskaitant programinės įrangos sprendimus, kai jie diegiami esamuose ypatingos svarbos tinklo elementuose, susijusiuose su tarpvalstybine prekyba, ir kai jie teikia kiekybinę naudą rinkos integracijai, susijusia su tarpvalstybinio pajėgumo didinimu;

---

<sup>19</sup> 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/452, kuriuo nustatoma tiesioginių užsienio investicijų į Sąjungą tikrinimo sistema (OL L 79I, 2019 3 21, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

- (11) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1789<sup>20</sup> ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1788<sup>21</sup> priimtas dekarbonizuotų dujų ir vandenilio teisės aktų rinkinys, siekiant Sąjungos lygmeniu nustatyti bendras perėjimo prie dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų taisykles. Šiame reglamente nustatytos infrastruktūros kategorijos turėtų būti visiškai suderintos su to dokumentų rinkinio tikslais ir jomis turėtų būti užtikrinta, kad energetikos infrastruktūros projektai turėtų didelį tarpvalstybinį poveikį. **Energijos kaupimo srityje tarpvalstybinis poveikis sistemos stabilumui ir lankstumui atitinka kaupimo įrenginių įrengtąją galią.** Kai techniškai įmanoma ir efektyviausia, rengiant tokius projektus reikėtų atsižvelgti į galimybę pakeisti esamos infrastruktūros ir įrangos paskirtį;
- (12) turėtų būti sudarytos regioninės grupės (toliau – grupės), kurios siūlytų ir peržiūrėtų bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus, siekiant parengti regioninius bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašus. Siekiant plataus sutarimo, į tas grupes turėtų būti įtrauktos valstybės narės, nacionalinės reguliavimo institucijos, projektų rengėjai ir atitinkami suinteresuotieji subjektai ir jose turėtų būti užtikrintas glaudus jų bendradarbiavimas. Tokio bendradarbiavimo kontekste nacionalinės reguliavimo institucijos prireikus turėtų patarti grupėms, be kita ko, dėl siūlomų projektų nacionalinių reguliavimo aspektų įgyvendinamumo ir dėl siūlomo reguliavimo institucijų patvirtinimo tvarkaraščio įgyvendinamumo;

---

<sup>20</sup> 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1789 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 bei (ES) 2022/869 ir Sprendimas (ES) 2017/684 bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 715/2009 (OL L, 2024/1789, 2024 7 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

<sup>21</sup> 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1788 dėl dujų iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2023/1791 ir panaikinama Direktyva 2009/73/EB, (OL L, 2024/1788, 2024 7 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

- (13) siekiant didesnio tinklo planavimo ir projektų plėtojimo procesų veiksmingumo, reikėtų stiprinti grupių bendradarbiavimą. Būtina, kad Komisija atliktų svarbų vaidmenį sudarant palankesnes sąlygas šiam bendradarbiavimui, kad būtų sprendžiamas galimo viename regione parengtų projektų poveikio kitiems regionams klausimas;
- (14) siekiant papildyti grupių veiklą, padedant Komisijai, buvo sukurti keli regioninio bendradarbiavimo forumai. Regioninis bendradarbiavimas forumų ir grupių viduje ir tarpusavyje yra viena pagrindinių priemonių siekiant užtikrinti didesnę Europos energetikos sistemos integraciją. Keturios aukšto lygio grupės apima skirtingus Europos regionus, įskaitant trečiųjų valstybių dalyvavimą: Baltijos energijos rinkos jungčių planą (BEMIP), Šiaurės jūros šalių bendradarbiavimą energetikos srityje (NSEC), Pietvakarių Europos jungčių aukšto lygio grupę (SWE) ir Vidurio ir Pietryčių Europos energijos tinklų sujungiamumo iniciatyvos (CESEC) aukšto lygio grupę. Regioninis bendradarbiavimas tuose forumuose buvo sėkmingas remiant pagrindinių regioninio masto energetikos infrastruktūros projektų ir rinkos integracijos veiksmų stebėseną ir spartinant jų įgyvendinimą. Todėl tie regioninio bendradarbiavimo forumai turėtų būti vis dažniau naudojami siekiant padėti įgyvendinti šio reglamento tikslus;
- (15) kas dvejus metus turėtų būti sudaromas naujas Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas (toliau – Sąjungos sąrašas). Užbaigti bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai arba projektai, kurie nebeatitinka aktualių šiame reglamente nustatytų kriterijų ir reikalavimų, neturėtų būti įtraukiami į paskesnę Sąjungos sąrašą;

- (16) esamiems bendro intereso projektams ir esamiems abipusio intereso projektams, kurie turi būti įtraukti į paskesnę Sąjungos sąrašą, turėtų būti taikoma ta pati atrankos procedūra, pagal kurią sudaromi regioniniai sąrašai ir Sąjungos sąrašas, taikomas siūlomiems projektams, išskyrus atvejus, kai jie yra gavę kompetentingos nacionalinės reguliavimo institucijos patvirtinimą arba yra priimtas galutinis investavimo sprendimas, kuriuo suteikiamas pakankamas patikrinimas apie projektų statybas, arba statybos juose jau vykdomos ir jų metinėje ataskaitoje matyti pakankama pažanga – tokiu atveju jie turėtų būti palikti Sąjungos sąrašė;
- (17) jei esamiems bendro intereso projektams ir esamiems abipusio intereso projektams, kurie turi būti įtraukti į būsimą Sąjungos sąrašą, taikoma ta pati atrankos procedūra, pagal kurią sudaromi regioniniai sąrašai ir Sąjungos sąrašas, taikomas siūlomiems projektams, administracinė našta turėtų būti kuo labiau sumažinta, pavyzdžiui, naudojant anksčiau vertinime pateiktą projekto informaciją, jei ji tebėra aktuali;
- (18) bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai turėtų atitikti bendrus, skaidrius ir objektyvius bendruosius ir konkrečius kriterijus, atsižvelgiant į jų indėlį siekiant energetikos politikos tikslų. Kad siūlomi elektros energijos projektai, išskyrus pažangiuosius elektros energijos tinklus ir projektus, specialiai skirtus esamų kritinių tinklo elementų apsaugai ir atsparumui užtikrinti, galėtų būti įtraukti į Sąjungos sąrašą, jie turėtų būti įtraukti į naujausią turimą visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą. Be to, siūlomi vandenilio ir elektrolizerių projektai turėtų būti įtraukti į naujausią turimą visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą;
- (19) tvarumas, susijęs su **išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimu, visų pirma** į tinklą integruojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius [...], yra vienas iš pagrindinių kriterijų siekiant užtikrinti, kad transeuropinių energetikos tinklų politika derėtų su Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslais ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslais, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės ypatumus siekiant poveikio klimatui neutralumo tikslo. Šiuo tikslu tvarumas yra vienas iš vertinimo kriterijų, taikytinų visoms projektų kategorijoms;

- (20) esama didėjančio poreikio labiau integruoti rinką ir sujungti Sąjungos tinklus su Europos ekonominės erdvės (EEE) ir Energijos bendrijos tinklais. Todėl valstybės narės ir EEE valstybės arba Energijos bendrijos susitariančiosios šalies abipusio intereso projektų nauda ir sąnaudos turėtų būti vertinamos bendrai Sąjungos ir atitinkamos EEE šalies arba atitinkamos Energijos bendrijos susitariančiosios šalies atžvilgiu;
- (21) Sąjunga turėtų sudaryti palankesnes sąlygas infrastruktūros projektams, kuriais Sąjungos tinklai tiesiogiai susiejami su trečiųjų valstybių tinklais, kurie yra abipusiškai naudingi ir būtini energetikos pertvarkai ir klimato srities tikslams pasiekti, taip pat atitinka konkrečius atitinkamų infrastruktūros kategorijų kriterijus pagal šį reglamentą. Siekiant daugiau dėmesio skirti tarpvalstybiniam projektams ir išlaikyti papildomumą su Sąjungos išorės politika, įgyvendinami abipusio intereso projektai turėtų tiesiogiai sujungti valstybę narę su pirmuoju elektros tinklo prijungimo tašku arba pirmuoju vandenilio ar anglies dioksido prijungimo tašku trečiojoje valstybėje;
- (21a) kalbant apie vandenilį, ne visos valstybės narės turi prieigą prie vandeniliui laikyti tinkamų geologinių formacijų. Tačiau trečiojoje valstybėje esanti vandenilio saugykla gali būti labai naudinga ne tik tai trečiajai valstybei, bet ir valstybei narei, su kuria ji sujungta tiesioginiu vandenilio vamzdynu. Tokių vandenilio vamzdynų atveju galima teikti paraiškas dėl abipusio intereso projekto statuso pagal šį reglamentą, o tai gali suteikti papildomų paskatų statyti tokias vandenilio saugyklas trečiojoje valstybėje;**
- (22) dėl abipusio intereso projektų, susijusių su elektros energijos tinklais, tinkami finansuoti turėtų būti tik energetikos sistemas jungiantys jungčių projektai, jeigu jų perdavimo pajėgumai galėtų būti visiškai panaudoti rinkos mainams. Atitinkami perdavimo sistemos operatoriai (PSO) turi pareigą iš anksto įvertinti bet kokių projektų poveikį tinklo saugumui ir stabilumui, siekiant patvirtinti, kad projektą galima visiškai integruoti į atitinkamų valstybių elektros energijos tinklus;

- (23) būtina užtikrinti, kad abipusio intereso projektais, kuriems taikomas prioritetinis vertinimas, būtų iš tikrųjų daroma pažanga siekiant Sąjungos vidaus rinkos, tiekimo saugumo ir poveikio klimatui neutralumo tikslų. Todėl abipusio intereso projektai turėtų būti tinkami įtraukti į Sąjungos sąrašą tik tuo atveju, jei dalyvaujančios trečiosios valstybės politikos sistemos konvergencijos lygis yra aukštas ir ji remiama vykdymo užtikrinimo mechanizmais, ir tokie projektai padeda siekti bendrų Sąjungos ir trečiųjų valstybių energetikos ir klimato politikos tikslų, susijusių su tiekimo saugumu ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu;
- (24) turėtų būti daroma prielaida, kad EEE arba Energijos bendrijos susitariančiųjų šalių politikos sistemos konvergencijos lygis yra aukštas, arba, kitų trečiųjų valstybių atveju, jį galima įrodyti dvišaliais susitarimais, į kuriuos įtrauktos atitinkamos nuostatos dėl klimato ir energetikos politikos tikslų, susijusių su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, ir kuriuos toliau vertina atitinkama grupė, padedant Komisijai. Be to, kaip numatyta šiame reglamente, trečioji valstybė, su kuria Sąjunga bendradarbiauja plėtodama abipusio intereso projektus, turėtų sudaryti palankesnes sąlygas laikytis panašaus paspartinto įgyvendinimo ir kitų politikos paramos priemonių tvarkaraščio.
- (25) dalyvaujanti trečioji valstybė turėtų užtikrinti, kad abipusio intereso projekto dalis, kuri įgyvendinama trečiosios valstybės teritorijoje, ir visos papildomos investicijos, būtinos bendrai abipusio intereso projekto naudai įgyvendinti, pavyzdžiui, vidaus tinklo stiprinimas, taip pat būtų laikomos prioritetu ir būtų įgyvendinamos laiku, siekiant užtikrinti visapusišką projekto panaudojimą;
- (25a) vis labiau tarpusavyje sujungtoje Europos elektros energijos sistemoje netiesioginė socialinė ir ekonominė nauda bus juntama valstybėse narėse, kurių atveju fiziniai elektros energijos srautai juda per trečiųjų valstybių tinklus. Toks tarpusisteminis poveikis turėtų būti nustatytas ir atspindėtas sąnaudų ir naudos analizės metodikose. Siekiant užtikrinti skaidrumą, ENTSO turėtų skelbti visų projektų sąnaudų ir naudos analizės rezultatus, iš kurių būtų matyti, kaip nauda pasiskirsto valstybėms, įskaitant tiek projektus vykdančias, tiek jų nevykdančias valstybes;**

- (26) siekiant užtikrinti, kad anglies dioksido saugojimo projektais, kuriuose dalyvauja trečiosios valstybės, būtų prisidedama prie tarpvalstybinio anglies dioksido transportavimo ir saugojimo laikantis Sąjungos klimato ir aplinkos apsaugos reikalavimų, tokie projektai turėtų būti laikomi atitinkančiais reikalavimus tik tuo atveju, jei jie yra būtini anglies dioksido tarpvalstybinio transportavimo ir saugojimo veikimui užtikrinti ir jei trečioji valstybė išlaiko ir veiksmingai įgyvendina tinkamą teisinę sistemą. Šia teisine sistema trečiojoje valstybėje turėtų būti užtikrintas standartų ir apsaugos priemonių, kuriais užkertamas kelias anglies dioksido nutekėjimui ir užtikrinama nuolatinio anglies dioksido saugojimo sauga ir veiksmingumas siekiant apsaugoti klimatą, žmonių sveikatą ir ekosistemas, taikymas. Tais standartais ir apsaugos priemonėmis turėtų būti užtikrinamas apsaugos lygis, kuris būtų bent lygiavertis Sąjungos teisėje nustatytam apsaugos lygiui. Turėtų būti daroma prielaida, kad EEE arba Energijos bendrijos susitariančiosios šalys atitinka tuos standartus ir apsaugos priemones;

- (27) bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai turėtų būti įgyvendinami kuo greičiau ir juos turėtų atidžiai stebėti nacionalinės kompetentingos institucijos, Agentūra ir grupės, kartu tinkamai laikydamosi suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo ir aplinkos teisės aktų reikalavimų ir kuo labiau mažindamos projektų rengėjams tenkančią administracinę naštą. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama su prisitaikymu prie klimato kaitos ir fiziniu bei kibernetiniu saugumu susijusios rizikos vertinimui, remiantis, kai taikytina, Direktyvos (ES) 2022/2557 reikalavimais dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2022/2555<sup>22</sup> reikalavimais dėl priemonių aukštam kibernetinio saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti, o projektų rengėjai turėtų pranešti nacionalinėms kompetentingoms institucijoms apie priemones, kurių imtasi dėl įvertintos rizikos. Projektų rengėjai taip pat turėtų teikti ataskaitas apie aplinkos teisės aktų laikymąsi ir įrodyti, kad projektai nedaro reikšmingos žalos aplinkai, kaip tai suprantama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje<sup>23</sup>. Kalbant apie esamus bendro intereso projektus, kurie yra pakankamai brandūs, grupės, atrinkdamos projektus į paskesnę Sąjungos sąrašą, turėtų į tuos aspektus atsižvelgti;
- (28) Komisija turėtų turėti galimybę paskirti Europos koordinatorius projektams, kuriuose susiduriama su ypatingais sunkumais ar vėlavimais, siekiant palengvinti sunkumų patiriančių projektų įgyvendinimą;

---

<sup>22</sup> 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2555 dėl priemonių aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 ir Direktyva (ES) 2018/1972 ir panaikinama Direktyva (ES) 2016/1148, (TIS 2 direktyva) (OL L 333, 2022 12 27, p. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

<sup>23</sup> 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088, (OL L 198, 2020 6 22, p. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

- (29) leidimų išdavimo procedūra neturėtų lemti nei administracinės naštos, kuri būtų neproporcinga projekto dydžiui ar sudėtingumui, nei kliūčių transeuropinių tinklų plėtrai ir patekimui į rinką;
- (30) bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams nacionaliniu lygmeniu turėtų būti suteiktas prioritetas, kad būtų užtikrintas greitas administracinis nagrinėjimas ir skubus nagrinėjimas visose su jais susijusiose teisminėse ir ginčų sprendimo procedūrose;
- (31) valstybės narės, kurios šiuo metu energetikos infrastruktūros projektams neteikia didžiausios galimos nacionalinės svarbos, kiek tai susiję su leidimų išdavimo procesu, raginamos apsvarstyti galimybę nustatyti tokią didelę nacionalinę svarbą, visų pirma tais atvejais, kai dėl to leidimų išdavimo procesas galėtų tapti spartesnis. **Kai toks statusas suteikiamas, valstybės narės turėtų į jį atsižvelgti teritorijų planavimo srityje ir tais atvejais, kai projektai įgyja priėjimo teises, tik tada, kai toks statusas nesukelia neigiamo poveikio nacionaliniam saugumui ir gynybai;**
- (32) valstybės narės, kurios šiuo metu nėra nustačiusios paspartintų ar skubių teisminių procedūrų, taikytinų energetikos infrastruktūros projektams, turėtų būti skatinamos apsvarstyti galimybę nustatyti tokias procedūras, visų pirma įvertinus, ar tai sudarytų sąlygas greičiau įgyvendinti tokius projektus;
- (33) projektai, susiję su vandenilio infrastruktūra, elektrolizerių įrenginiais ir anglies dioksido infrastruktūra, padeda siekti energetikos ir klimato srities tikslų, be kita ko, susijusių su poreikiu paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimą ir jos integravimą į valstybių narių energijos rūšių derinį, **kad būtų pasiekti Sąjungos tikslai.** Todėl visi bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai, susiję su vandeniliu, elektrolizerių įrenginiais ir anglies dioksido infrastruktūra, turėtų būti laikomi viešojo intereso projektais energetikos politikos požiūriu ir valstybės narės turėtų turėti galimybę juos laikyti viršesnio viešojo intereso projektais, išskyrus kultūros paveldą ir atvejus, kai esama aiškių įrodymų, kad tie projektai daro didelį neigiamą poveikį aplinkai, kurio negalima sušvelninti ar kompensuoti;

- (34) dėl savo vaidmens integruojant atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginius, lankstumo sprendimus, energijos kaupimą ir elektrifikavimą apskritai elektros energijos infrastruktūros projektai laikomi esminiais siekiant poveikio klimatui neutralumo. Todėl, kol bus pasiektas Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslas, turėtų būti daroma prielaida, kad tokie projektai yra viršesnio viešojo intereso projektai ir jais siekiama visuomenės sveikatos ir saugos, kai derinami konkuruojantys teisiniai interesai, išskyrus kultūros paveldą, ir kai esama aiškių įrodymų, kad tie projektai daro didelį neigiamą poveikį aplinkai, kurio negalima sušvelninti ar kompensuoti, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/944<sup>24</sup>. **Šia prezumpcija neužkertamas kelias valstybėms narėms derinti konkuruojančius teisinius interesus tokiu būdu, kad būtų atsižvelgta į kitų interesų, pavyzdžiui, gynybos sumetimų, prioritetinį pobūdį, taip pat atskirais atvejais padaryti išvadą, kad tie sumetimai gali būti viršesni konkrečiame teritorijų planavimo akte, priėjimo teisių įgijimo procedūroje arba bet kuriuose kituose konkrečiuose administraciniuose ar teisės aktuose ir procedūrose, priklausomai nuo to, kas aktualu;**

---

<sup>24</sup> 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

- (35) atsižvelgiant į su elektros energija susijusių<sup>25</sup> bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų, kurie buvo aiškiai įtraukti į nacionalinį plėtros planą, dėl kurio būti atliktas strateginis poveikio aplinkai vertinimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/42/EB<sup>26</sup> ir, – jei tikėtina, kad jis gali daryti didelį poveikį „Natura 2000“ teritorijoms, – atitinkamas vertinimas pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 dalį, svarbą siekiant poveikio klimatui neutralumo ir jų, kaip Sąjungos sąraše esančių projektų, strateginę svarbą, valstybės narės turėtų turėti galimybę leisti šiems projektams netaikyti poveikio aplinkai vertinimo pagal Direktyvą 2011/92/ES, jų poveikio rūšių apsaugai vertinimo pagal Direktyvos 92/43/EEB 12 straipsnio 1 dalį ir Direktyvos 2009/147/EB 5 straipsnį ir jų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms vertinimo. Tokias išimtis turėtų būti galima taikyti tol, kol bus pasiektas poveikio klimatui neutralumas;

---

<sup>25</sup> 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (*OL L 26, 2012 I 28, p. 1*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj> [...]).

<sup>26</sup> 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (*OL L 197, 2001 7 21, p. 30*, <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

- (36) siekiant sušvelninti bet kokią galimą tokių išimčių poveikį, **kai dėl projekto, kuriam ketinama taikyti išimtį, pateikiamas prašymas išduoti leidimą, valstybės narės turėtų patikrinti, ar projektas daro reikšmingą poveikį aplinkai, skirtingą nuo poveikio aplinkai, kuris jau numatytas ir į kurį atsižvelgta atliekant nacionalinio plėtros plano poveikio aplinkai vertinimus. Be to, valstybės narės turėtų nustatyti, ar tikėtina, kad projektas padarys reikšmingą poveikį aplinkai kitoje valstybėje narėje ir dėl to reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą tarpvalstybiniame kontekste. Atlikus [...] ši tikrinimą, su sąlyga, kad kompetentingos institucijos nenustatė, jog tikėtina, kad projektas padarys nenumatytą arba reikšmingą poveikį aplinkai kitoje valstybėje narėje, [...] šios institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų taikomos tinkamos ir proporcingos poveikio mažinimo priemonės, atsižvelgiant į geriausių turimų technologijų naudojimą. Kai tokių poveikio švelninimo priemonių taikyti neįmanoma, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad projektų rengėjai priimtų tinkamas kompensacines priemones tam poveikiui pašalinti, kurios, jei nėra kitų proporcingų kompensacinių priemonių, gali apimti piniginės kompensacijos mokėjimą už rūšių apsaugos programas, **jei tai leidžiama pagal nacionalinę teisę. [...] Jei nustatoma, kad projektas daro nenumatytą poveikį, dėl kurio kompetentinga institucija negali nustatyti tokių tinkamų ir proporcingų poveikio mažinimo arba, kai taikytina, kompensacinių priemonių, institucija turėtų turėti galimybę prašyti projekto rengėjo atlikti konkrečiau projekto poveikio aplinkai vertinimą dėl nustatytos rizikos, kuriuo būtų sudaroma galimybė įvertinti, kokias priemones yra tinkama taikyti. Tais atvejais, kai [...] projektas gali turėti didelį neigiamą poveikį kitos valstybės narės aplinkai, nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad atitinkamos valstybės narės bendradarbiautų siekdamos nustatyti priemones, kurios padėtų išvengti reikšmingo poveikio arba prireikus jis būtų sušvelnintas ar kompensuotas;****

- (37) siekiant paspartinti transeuropinio energetikos tinklo diegimą, Sąjungos aplinkos teisės aktuose nustatytos konkrečių nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo sąlygos turėtų būti aiškos. Visų pirma, vertinant, ar yra priimtinių energetikos projektams alternatyvių sprendimų, toks vertinimas turėtų apimti tik alternatyvius sprendimus, kuriais užtikrinama, kad tas pats tikslas būtų pasiektas per tą patį ar panašų laikotarpį ir nepatiriant gerokai didesnių išlaidų. Lygindamos priimtinių alternatyvių sprendimų terminus ir sąnaudas, atitinkamos institucijos turėtų turėti galimybę atsižvelgti į poreikį greičiau ir ekonomiškai efektyviai įgyvendinti bendro intereso projektus ir abipusio intereso projektus, vadovaudamosi prioritetais, nustatytais jų integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose ir jų atnaujintose versijose, pateiktuose Komisijai pagal Reglamentą (ES) 2018/1999;
- (38) be to, taikant atitinkamą Direktyvoje 92/43/EEB numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, tikslinga, kad atitinkamos institucijos pagrįstais atvejais ir kai galima pagrįstai įrodyti, kad planas arba projektas negrįžtamai nepaveiks, prieš pradedant taikyti priemones, bendro tinklo „Natura 2000“ vientisumo, kad bus išsaugotas teritorijos aplinkosauginis naudingumas ir užtikrintas aukštas „Natura 2000“ teritorijų apsaugos lygis, gali leisti, kad kompensacinės priemonės būtų įgyvendinamos tuo pat metu, kai įgyvendinamas planas arba projektas;

- (39) siekdamos sumažinti sudėtingumą, padidinti veiksmingumą ir skaidrumą ir padėti stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų [...] **tik** viena kompetentinga institucija, atsakinga už visų leidimų išdavimo procesų palengvinimą ir koordinavimą siekiant priimti bendrąjį sprendimą, bendradarbiavimą su kitomis atitinkamomis institucijomis ir kitų valstybių narių nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, kuri veiktų kaip vienintelis kontaktinis centras projektų rengėjams, [...] **padedantis** jiems palaikyti ryšius su kitomis institucijomis, ir stebėtų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų rengimą ir vėlavimus, **laikydamosi nacionalinės konstitucinės tvarkos**. **Siekiant suteikti lankstumo, valstybės narės turėtų turėti galimybę pasirinkti leidimų išdavimo sistemos rūšį, kuri atitiktų atitinkamų kompetentingų nacionalinių institucijų esamą kompetenciją pagal jų teisines sistemas. Bendradarbiavimas su kitų valstybių narių nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis neturėtų daryti poveikio išimtinai nacionalinių institucijų kompetencijai priimti sprendimus dėl jų teritorijoje vykdomų projektų;**
- (40) siekiant padidinti procedūrų veiksmingumą, nacionalinės kompetentingos institucijos taip pat turėtų būti atsakingos už tai, kad leidimų hibridiniams perdavimo ir gamybos projektams išdavimo tvarkaraštis būtų suderintas su visais projekto ištekliais taip, kad būtų paspartintas leidimų išdavimo gamybos ir perdavimo įrenginiams procesas;

- (41) siekiant supaprastinti ir paspartinti leidimų į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams, vykdomiems dviejose ar daugiau valstybių narių, išdavimo procesą, atitinkamos valstybės narės iš nacionalinių kompetentingų institucijų turėtų drauge paskirti vienintelį kontaktinį punktą [...], kuris palengvintų [...] procesą ir pateiktų [...] **vieną** galutinį bendrąjį sprendimą. **Šiuo bendruoju sprendimu turi būti gerbiamas valstybių narių suverenumas, taigi ir nacionalinių valdžios institucijų kompetencija priimti sprendimus dėl jų teritorijoje vykdomų projektų. Pats galutinis bendrasis sprendimas, kurį priima vienintelis kontaktinis punktas, turėtų būti neprivalomas dokumentas, kuriame būtų identifikuotas ir nurodytas kiekvienos valstybės narės nacionalinių kompetentingų institucijų ir atitinkamų institucijų privalomas sprendimas. Turint vieną apibendrinantį dokumentą, net ir neprivalomą, turėtų būti sumažinta projektų plėtojams tenkanti administracinė našta ir sumažintas sudėtingumas, padidintas veiksmingumas ir paspartintas leidimų išdavimo procesas, ypač tais atvejais, kai valstybės narės numato bendras procedūras su suderintais terminais ir vertinimais. Siekdama užtikrinti veiksmingą tarpvalstybinį bendradarbiavimą, Komisija turėtų sutelkti dėmesį į nustatytus prioritetinius jungčių projektus, stiprindama jų įgyvendinimo ir leidimų išdavimo koordinavimą ir stebėseną. Tuo tikslu Komisija turėtų padėti valstybėms narėms nustatyti bendras procedūras, kad leidimų išdavimo procesas būtų veiksmingas ir efektyvus;**
- (42) kai tikslinga, valstybės narės turėtų galėti į bendruosius sprendimus įtraukti sprendimus, priimtus derybose su atskirais žemės savininkais, dėl prieigos prie nekilnojamojo turto, jo nuosavybės teisės ar teisės juo naudotis suteikimo, teritorijų planavimo, kuriuo nustatoma bendra konkrečios regiono žemės naudojimo paskirtis, įskaitant kitus plėtros veiksmus, pavyzdžiui, greitkelius, geležinkelius, pastatus ir gamtos apsaugos teritorijas, ir kuris nėra vykdomas konkrečiu planuojamo projekto tikslu ir dėl veiklos leidimų išdavimo, kontekste. Vykdamas leidimų išdavimo procedūrą, bendro intereso projektas turėtų galėti apimti susijusią infrastruktūrą tiek, kiek ji yra būtina projekto objektų statybai ar veikimui;

- (43) šis reglamentas, visų pirma nuostatos dėl leidimų išdavimo, visuomenės dalyvavimo ir bendro intereso projektų įgyvendinimo, turėtų būti taikomas nedarant poveikio Sąjungos ir tarptautinei teisei, įskaitant nuostatas dėl aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos, ir nuostatoms, priimtoms pagal bendrą žuvininkystės politiką ir integruotą jūrų politiką, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/89/ES<sup>27</sup>;
- (44) labai svarbu, kad suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant pilietinę visuomenę, būtų teikiama informacija ir su jais būtų konsultuojamasi, siekiant užtikrinti, kad projektai būtų sėkmingi ir kad dėl jų kiltų kuo mažiau prieštaravimų. Nepaisant to, kad yra nustatyti standartai, kuriais užtikrinamas visuomenės dalyvavimas sprendimų aplinkos klausimais priėmimo procedūrose ir kurie visapusiškai taikomi bendro intereso projektams, turėtų būti reikalaujama imtis papildomų priemonių siekiant užtikrinti kuo aukštesnius skaidrumo ir visuomenės dalyvavimo visais atitinkamais bendro intereso projektų leidimų išdavimo proceso klausimais standartus. Tais atvejais, kai jau taikomos nacionalinės taisyklės pagal tuos pačius arba aukštesnius standartus, kaip ir šiame reglamente, išankstinės konsultacijos prieš leidimų išdavimo procesą turėtų būti neprivalomos ir turėtų būti vengiama teisinių reikalavimų dubliavimosi;

---

<sup>27</sup> 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/89/ES, kuria nustatoma jūrinių teritorijų planavimo sistema (OL L 257, 2014 8 28, p. 135, <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

- (45) tinkamai ir koordinuotai įgyvendinant direktyvas 2001/42/EB ir 2011/92/ES ir, kai taikytina, 1998 m. birželio 25 d. Orhuse pasirašytą Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais<sup>28</sup> (toliau – Orhuso konvencija) ir 1991 m. vasario 25 d. Espe pasirašytą Konvenciją dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste<sup>29</sup> (toliau – Espo konvencija) turėtų būti užtikrintas pagrindinių poveikio aplinkai ir klimatui vertinimo principų suderinimas, be kita ko, tarpvalstybiniame kontekste. Komisija paskelbė gaires, kad padėtų valstybėms narėms supaprastinti energetikos infrastruktūros poveikio aplinkai vertinimo procedūras ir užtikrinti nuoseklų pagal Sąjungos teisę reikalaujamų bendro intereso projektų poveikio aplinkai vertinimo procedūrų taikymą;
- (46) svarbu supaprastinti ir patobulinti leidimų išdavimo procedūrą, kiek įmanoma, tinkamai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, nacionalines kompetencijas ir naujos energetikos infrastruktūros statybos procedūras. Atsižvelgiant į tai, kad būtina skubiai plėtoti energetikos infrastruktūrą, supaprastinant leidimų išdavimo procedūrą turėtų būti nustatytas aiškus terminas, per kurį atitinkamos institucijos turėtų priimti sprendimą dėl projekto objektų statybos. Tas terminas turėtų paskatinti efektyviai nustatyti ir vykdyti procedūras. Šiame reglamente turėtų būti nustatyti ilgiausi leidžiami terminai. Tačiau valstybės narės gali stengtis, kai įmanoma, nustatyti trumpesnius terminus, visų pirma tokiems projektams kaip pažangieji tinklai, kuriems gali nereikėti tokio sudėtingo leidimų išdavimo proceso kaip perdavimo infrastruktūrai;

---

<sup>28</sup> OL L 124, 2005 5 17, p. 4.

<sup>29</sup> OL C 104, 1992 4 24, p. 7.

- (47) leidimus išduodančių institucijų išteklių trūkumas ir nepakankama leidimų išdavimo procesų skaitmenizacija bei duomenų prieinamumas yra trūkumai, dėl kurių lėtėja leidimų išdavimo procesai. Tikimasi, kad skaitmenizacija ir tinkamas dirbtinio intelekto funkcijų naudojimas paspartins procedūras ir padidins procesų efektyvumą sudarant sąlygas greičiau tvarkyti paraiškas ir didinti skaidrumą, nes bus pagerinta prieiga prie informacijos apie procedūrinius veiksmus ir reikalavimus. Tačiau leidimų išdavimo procesų skaitmenizacija atsilieka, nes duomenys dažnai laikomi skirtingose kompetentingose institucijose, neturint bendrų skaitmeninių procesų ar platformų ir neužtikrinant sąveikumo. Dėl to trūksta aiškumo dėl paraiškų statuso ir tai trukdo nustatyti trūkumus. Todėl [...], **sudarius galimybę naudotis skaitmeniniu [...] portalu ar keliais sujungtais portalais [...], apimančiais visus energetikos infrastruktūros projektų, įskaitant bendro ir abipusio intereso projektus, [...] leidimų išdavimo procesų etapus, [...] gali būti užtikrinta, kad procedūrų skaitmenizacija būtų [...] skaidri ir, jei tinkama, sąveiki** ir kuo labiau padidėtų jos nauda paspartinant leidimų išdavimo procesą. Tokiame **portale ar portaluose [...]** projektų rengėjams [...] **galėtų** būti sudarytos sąlygos teikti paraiškas ir patikrinti jų statusą, priskirti jas kompetentingoms institucijoms ir leisti institucijoms jas tvarkyti suteikiant prieigą prie visų atitinkamų duomenų ir informacijos, nereikalaujant tarpinių popierinių veiksmų. Be to, tokiame **portale ar portaluose [...]** **galėtų** būti sudarytos sąlygos rinkti statistinius duomenis apie bendrą leidimų išdavimo procesų pažangą valstybėse narėse. **Jei sukuriamas daugiau nei vienas portalas, portalų junglumas užtikrinamas, jei kiekviename portale naudotojai nukreipiami kitur arba pateikiamos nuorodos į kitus atitinkamus portalus. Valstybės narės gali laisvai įgyvendinti aukštesnio lygio portalų tarpusavio sujungiamumą, sąveikumą ir komunikaciją.** Toks **portalas ar portalai [...]** turėtų būti grindžiami saugiomis ir sąveikiomis priemonėmis, teikiamomis per europines skaitmeninės tapatybės dėkles, laikantis Reglamento (ES) Nr. 910/2014 reikalavimų, fiziniams asmenims, o ateityje – europinėmis verslo deklėmis, laikantis [Reglamento (ES) Nr. XXX/20YY], juridiniams asmenims, kad būtų sudarytos sąlygos elektroninei atpažinčiai ir tapatumo nustatymui, dokumentų pasirašymui ar spaudui, dokumentų pateikimui ir kompetentingų institucijų bei ekonominės veiklos vykdytojų pranešimų siuntimui ar gavimui;

- (48) kompetentingos institucijos turėtų būti atsakingos už tai, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų terminų. Be to, atsižvelgiant į poreikį skubiai diegti energetikos infrastruktūrą ir į strateginę bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų svarbą siekiant Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslų ir tiek, kiek nacionalinėje teisėje egzistuoja numanomo pritarimo koncepcija, valstybės narės turėtų [...] **turėti galimybę numatyti**, kad nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nepateikus atsakymo per šiame reglamente nustatytą terminą arba atitinkamai institucijai nepateikus atsakymo per nacionalinės kompetentingos institucijos **arba bendradarbiaujant su ja** nustatytą terminą, konkretūs **tarpiniai administraciniai veiksmai – visi administraciniai veiksmai, kurių atitinkamos institucijos imasi per leidimų išdavimo procedūrą, įskaitant konsultacijų organizavimą arba įvairioms įstaigoms ar institucijoms skirtą prašymą pateikti nuomonę, arba bendrąjį galutinį sprendimą**, [...] – būtų automatiškai patvirtinami arba į juos būtų atsakoma teigiamai, išskyrus sprendimus aplinkos klausimais, taip pat, jei dėl tokio patvirtinimo pagal projektą būtų galima pradėti vykdyti statybos darbus [...]. Šio reglamento nuostatos nedaro poveikio valstybių narių galimybei taikyti numanomo pritarimo procedūrą priimant aplinkos apsaugos sprendimus, kai tokia galimybė numatyta jų teisinėse sistemose. Siekiant užtikrinti veiksmingą šios priemonės taikymą ir garantuoti trečiųjų šalių teises į teisminę apsaugą, atitinkamos institucijos visus priimtus sprendimus turėtų skelbti viešai;

- (49) leidimų išdavimo procese turėtų būti numatytos dvi procedūros, t. y. neprivaloma procedūra iki paraiškos pateikimo etapo, kai parengiami išsamūs paraiškos dokumentai ir nacionalinė kompetentinga institucija ją priima, ir privaloma teisės aktais nustatyta leidimų išdavimo procedūra nuo bylos priėmimo iki to momento, kai institucijos priima bendrąjį sprendimą. Etapu iki paraiškos pateikimo nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų vykdyti daugybę užduočių. Jos turėtų patikrinti projektą ir pranešti projekto rengėjui, kokių leidimų, tyrimų ir vertinimų reikia leidimų išdavimo procesui užbaigti, įskaitant poveikio aplinkai vertinimus ir poveikio švelninimo ar kompensavimo priemones, kurios turėtų būti diegiamos. Kompetentingos institucijos turėtų apibrėžti tikrinimo išvadosse nurodytų dokumentų apimtį ir išsamumo lygį, užtikrindamos, kad iš projekto rengėjo nebūtų reikalaujama jokių paskesnių dokumentų, išskyrus atvejus, kai projektas arba jį supanti aplinka iš esmės pasikeitė ir dėl to taikymo sričiai nustatyti naudotos sąlygos ir prielaidos tampa netaikytinos. Jos turėtų parengti išsamų leidimų išdavimo proceso tvarkaraštį. Gavusios paraiškos dokumentų projektą, įskaitant visus parengiamuosius dokumentus, jos turėtų nuspręsti, ar dokumentai laikomi išsamiais, ar reikia prašyti pateikti trūkstamą informaciją, atsižvelgiant į tai, kas buvo nustatyta per procedūrą iki paraiškos pateikimo etapo;
- (50) kai manoma, kad tai veiksminga, nacionalinės kompetentingos institucijos gali parengti leidimų išdavimo reikalavimus, kad leidimų išdavimo procesas ir viešos konsultacijos dėl tam tikro projekto vyktų etapais, su sąlyga, kad leidimų išdavimo procesas būtų supaprastintas ir paspartintas;
- (51) šis reglamentas turėtų būti taikomas tik leidimų bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams išdavimui, visuomenės dalyvavimui juose ir projektų reguliavimo tvarkai. Vis dėlto valstybės narės turėtų turėti galimybę priimti nacionalines nuostatas, pagal kurias tos pačios ar panašios taisyklės būtų taikomos kitiems projektams, kurie neturi bendro intereso projektų arba abipusio intereso projektų, kuriems taikomas šis reglamentas, statuso;

- (52) visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano procesas suteikia tvirtą pagrindą bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams nustatyti. Nors Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklui (ENTSO-E), Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklui (ENTSO-G), Europos vandenilio tinklo operatorių tinklui (ENNOH) ir PSO toliau tenka svarbus vaidmuo šiame procese, jį reikia labiau racionalizuoti ir valdyti, visų pirma apibrėžiant ateities scenarijus, nustatant ilgalaikes infrastruktūros spragas ir energetikos infrastruktūros trūkumus ir šalinant tas spragas tinkamiausiais sprendimais, kad būtų padidinta proceso politinė svarba, aktualumas ir patikimumas. Todėl Agentūrai ir Komisijai turėtų tekti svarbesnis vaidmuo rengiant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus pagal reglamentus (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789;

- (53) atsižvelgiant į tai, kad pasirinktam scenarijui ir jo pagrindinėms prielaidoms tenka labai svarbus vaidmuo visos Sąjungos tinklo plėtros planavimo procese, Komisijai turėtų tekti pagrindinis vaidmuo jį nustatant, **glaudžiai bendradarbiaujant su ENTSO**. Tai turėtų padėti racionalizuoti indėlį ir užtikrinti, kad būtų labiau paisoma Sąjungos politikos tikslų. **Svarbu, kad pagrindinėse prielaidose būtų atsižvelgiama į visa apimantį tikslą didinti vidaus rinkos integraciją, be kita ko, mažinant valstybių narių, esančių periferijoje ir salose, izoliaciją.** Taip pat tikslinga, kad visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planai būtų grindžiami vienu pagrindiniu scenarijumi, prie kurio būtų pridėtos [...] jautrumo analizės [...], kuriose būtų nagrinėjami, pavyzdžiui, alternatyvūs pasiūlos deriniai, paklausos dėsningumai ar pastebėtos sistemos tendencijos. Šis jautrumas turėtų padėti įvertinti įvairius tikėtinus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo būdus ir taip sustiprinti ES infrastruktūros planavimo sistemos patikimumą, atsižvelgiant į faktinę Europos energetikos sistemos dinamiką ir valstybių narių planavimo sprendimus. [...] Svarbiausias scenarijaus tikslas – suteikti bendrą pagrindą galimų bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų infrastruktūros spragų ir naudos vertinimui, **siekiant rinkos integracijos ir kainų konvergencijos. Bendras scenarijus, naudotinas rengiant dešimties metų tinklo plėtros planą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1788 55 straipsnį, turėtų derėti su pagrindiniu scenarijumi. Siekiant priimti labiau informacija grindžiamus investicinius sprendimus, taip pat galėtų būti atsižvelgiama į jautrumo analizes, parengtas pagal šio reglamento 11 straipsnį, ir papildomus scenarijus arba jautrumo analizes.** Dėl padidėjusios pagrindinio scenarijaus svarbos reikia, kad aktyviai dalyvautų ENTSO-E, ENNOH ir ENTSO-G, valstybės narės ir Agentūra, siekiant užtikrinti, kad būtų teikiami atitinkami duomenys ir informacija ir kad scenarijus būtų suderintas su nacionaliniais pokyčiais, **atspindėtų nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus ir jame būtų atsižvelgta į nacionalinius ir regioninius ypatumus, įskaitant energijos kainų skirtumus tarp regionų. Naudotas prielaidas valstybės narės turėtų patikrinti.** Suinteresuotųjų subjektų konsultacinė grupė turėtų toliau koordinuotai teikti suinteresuotųjų subjektų nuomones ir patarimus dėl scenarijų rengimo;

- (53a) **siekiant patenkinti didelę tarpvalstybinę reikšmę turinčius infrastruktūros poreikius, vidaus tinklo stiprinimo valstybėje narėje veikla, kai tinkama, galėtų būti sujungta su kitomis investicijomis, kuriomis tenkinamas tarpvalstybinis poreikis, kad pagal šį reglamentą ši veikla būtų laikoma vienu projektu ir vertinama kaip vienas projektas, su sąlyga, kad tokios projektų grupės ir įtraukti investiciniai elementai atitinka atitinkamus BIP kriterijus;**
- (54) infrastruktūros poreikių nustatymo procesui turėtų tekėti svarbesnis vaidmuo nukreipiant planuojamas investicijas į infrastruktūrą. Palyginti su dabartine praktika, procesas turėtų būti platesnis ir jame turėtų būti išsamiau apsvarstyti tarpsektoriniai ryšiai ir belaidžiai sprendimai, kad būtų galima aiškiai nustatyti, kurie sprendimai geriausiai padeda energetikos sistemai siekiant energetikos ir klimato srities tikslų. Agentūra turėtų aktyviau dalyvauti nustatant proceso ir jo tikrinimo sistemą, kad tolesni sprendimai, būtini spragoms pašalinti, būtų priimtinesni. Agentūra turėtų parengti metodikas, kaip nustatyti infrastruktūros poreikius, kuriuos turi patenkinti ENTSO-E ir ENNOH, siekiant užtikrinti, kad rezultatai būtų pakankamai patikimi ir atitiktų šiame reglamente nustatytus principus. Tai, kad TEN-E grupės sprendimus priimančias organas galutinai patvirtino poreikių nustatymo ataskaitą, turėtų būti aiški žinia projektų rengėjams tais atvejais, kai reikalingi galimi projektai;

- (55) visapusiškesnis ir išsamesnis infrastruktūros poreikių nustatymo procesas turėtų padėti geriau suderinti planuojamus projektus su poreikiais didinti perdavimo pajėgumus. Tai taip pat turėtų sudaryti sąlygas tolesniam procesui, kurio metu būtų nustatyti nauji sprendimai, kuriais būtų galima patenkinti nesuderintus poreikius. PSO turėtų būti pagrindinis subjektas, siūlantis galimus projektus spragoms pašalinti, tačiau taip pat reikėtų apsvarstyti alternatyvius kitų suinteresuotųjų subjektų sprendimus. Todėl poreikių derinimo procesas turėtų būti regioninio bendradarbiavimo rezultatas, o į diskusijas turėtų būti įtraukti atitinkami suinteresuotieji subjektai. Pagrindinis Komisijos vaidmuo šiame procese turėtų sustiprinti regioninį bendradarbiavimą ir valstybių narių, nacionalinių reguliavimo institucijų, projektų rengėjų ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą siekiant parengti tinkamiausius projektus, nesvarbu, ar tai būtų belaidžiai, ar infrastruktūros sprendimai, atitinkantys bet kokius galimus nepatenkintus poreikius. Kraštutiniu atveju Komisija turėtų turėti teisę paskelbti kvietimą teikti pasiūlymus, kad būtų įveikta nepakankama pažanga šalinant įsisenėjusias spragas. Reikėtų užtikrinti, kad reikalavimus atitinkantys projektai būtų kuo greičiau įtraukti į paskesnius nacionalinius plėtros planus, visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą ir Sąjungos sąrašą, **laikantis taikytinų procedūrų;**
- (56) visos energetikos sistemos sąnaudų ir naudos analizė yra būtina siekiant užtikrinti, kad infrastruktūros planavimas atspindėtų kintančius integruotos ir nuo iškastinio kuro nepriklausomos sistemos poreikius, nuosekliai vertinant visas atitinkamas sąnaudas ir naudą, kad būtų nustatyti veiksmingiausi sprendimai Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslams pasiekti. Belaidžiams sprendimams, pavyzdžiui, dinaminiam linijų ir transformatorių reitingui, pažangioms galios srauto valdymo sistemoms arba skaitmeninių dvynių platformoms turėtų tekti svarbesnis vaidmuo tenkinant tinklo poreikius tiek eksploatavimo, tiek plėtros požiūriu, todėl jie taip pat turėtų būti įtraukti į visos energetikos sistemos sąnaudų ir naudos analizę;

- (57) visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plane turėtų būti pateikta išsami planuojamų infrastruktūros projektų, turinčių tarpvalstybinį poveikį Sąjungoje, apžvalga. Belaidžiai ir lankstumo sprendimai turėtų būti neatsiejama plano dalis, kad būtų galima susidaryti išsamų vaizdą apie būsimas investicijas, būtinas optimaliam elektros energijos ir vandenilio tinklų veikimui. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama ir projektams, kuriais didinamas tinklo saugumas ir atsparumas;
- (58) vykdydami savo užduotis prieš priimant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus, ENTSO-E ir ENNOH, Agentūra ir Komisija turėtų surengti išsamias konsultacijas, į kurias būtų įtraukti visi atitinkami suinteresuotieji subjektai. Tarp tų suinteresuotųjų subjektų turėtų būti Europos subjektas, atsakingas už elektros energijos skirstymo sistemos operatorių bendradarbiavimą Europos Sąjungoje, asociacijos, susijusios su elektros energijos, dujų ir vandenilio rinkomis, šildymu ir vėsinimu, anglies dioksido surinkimu ir saugojimu, anglies dioksido surinkimo ir naudojimo suinteresuotieji subjektai, nepriklausomi telkėjai, paklausos atsako operatoriai, organizacijos, susijusios su energijos vartojimo efektyvumo sprendimais, pramonės sektorius, įskaitant transporto, skaitmenizacijos ir duomenų sektorius, taip pat, priklausomai nuo to, kas aktualu, energijos vartotojų asociacijos, Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais ir pilietinės visuomenės atstovai. Suinteresuotųjų subjektų patariamoji grupė pasirodė esanti veiksmingas suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo forumas ir turėtų būti remiamas jos tolesnis indėlis į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą. Konsultacijos turėtų būti atviros bei skaidrios ir turėtų būti organizuojamos laiku, kad būtų galima gauti suinteresuotųjų subjektų pastabas rengiant pagrindinius visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planų etapus, pavyzdžiui, nustatant infrastruktūros spragas ir nustatant sąnaudų ir naudos analizės metodiką, taikomą vertinant projektus. ENTSO-E ir ENNOH turėtų tinkamai atsižvelgti į konsultacijų metu iš suinteresuotųjų subjektų gautą informaciją ir turėtų paaiškinti, kaip jie atsižvelgė į tą informaciją teikdami galutinius pasiūlymus;

- (59) planuojant energetikos infrastruktūrą turėtų būti tinkamai atsižvelgiama į sektorių susiejimą ir energijos nešiklių tarpusavio sąsajas. Scenarijų rengimas, infrastruktūros poreikių nustatymo procesas ir sąnaudų ir naudos analizės metodikos turėtų būti grindžiami integruotu, ilgalaikiu ir optimizuotu „vienos energetikos sistemos“ metodu ir modeliavimu, naudojant bendras prielaidas ir nuoseklias metodikas. Geresnis infrastruktūros planavimo koordinavimas įvairiuose sektoriuose turėtų padėti nustatyti prioritetus ir optimaliau diegti naujus infrastruktūros sprendimus;
- (60) tai, jog svarbu užtikrinti, kad bendro intereso projekto arba abipusio intereso projekto statusas būtų suteikiamas tik tiems infrastruktūros projektams, kuriems nėra pagrįstų alternatyvių sprendimų, taip pat reiškia, kad planuojant energetikos infrastruktūrą ir regioninių grupių darbe sudarant regioninius siūlomų projektų sąrašus turėtų būti atsižvelgiama į principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“. Laikantis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, reikėtų apsvarstyti visas atitinkamas **ekonomiškai ir techniškai įmanomas** naujos infrastruktūros alternatyvas, kad būtų užtikrinti būsimi infrastruktūros poreikiai. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama belaidžiams ar skaitmeniniams sprendimams, paklausos atsako arba neiškastinių išteklių suteikiamo lankstumo naudojimui, nes tai galėtų prisidėti prie didesnio bendro tinklų efektyvumo. Šiuo tikslu sistemos operatoriai, vertindami sistemos plėtros projektus, pirmenybę turėtų teikti šiems sprendimams. **Tokie sprendimai gali papildyti būtiną fizinio tinklo stiprinimą, tačiau vien jų gali nepakakti nustatytiems sistemos poreikiams patenkinti.** Taip pat turėtų būti skatinamas ekonomiškai efektyvus tinklų naudojimas, visų pirma naudojant vietos ir naudojimo laiko kainų signalus tinklo mokesčiuose ir paramos schemose;

- (61) kad Sąjunga pasiektų Sąjungos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, ji turi gerokai padidinti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybą. Turėtų būti daugiau investuojama į jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energiją, kad būtų pasiekta bent 350 GW jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos, įrengtos laikantis bendrų neprivalomų regioninių valstybių narių jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslų, atnaujintų 2024 m. gruodžio mėn. ir remiamų 2023 m. spalio 24 d. Komisijos komunikate „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos siekių įgyvendinimas“<sup>30</sup>. Pirmuosiuose jūrinių tinklų plėtros planuose (JTPP), kuriuos 2024 m. sausio mėn. paskelbė ENTSO-E, žengtas svarbus žingsnis pirmyn, nes į jūrinių tinklų planavimą įtraukti valstybių narių jūriniai regioniniai užmojai. Tai turėtų padėti nustatyti tarpvalstybinius jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektus, įskaitant hibridinius ir tarpvalstybinius radialinius projektus, siekiant užtikrinti optimizuotą ir ekonomiškai efektyvią jūrų tinklų plėtrą jūrų baseinų lygmeniu. Į JTPP įtraukta strateginė ilgalaikė logika turėtų būti taikoma ir sausumos elektros tinklams, taip pat vandenilio tinklams;
- (62) prioritetinių jūros jėgainių tinklo koridorių, skirtų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, naudos ir sąnaudų vertinimas turėtų padėti valstybėms narėms atlikti preliminarą sąnaudų pasidalijimo analizę prioritetinio jūros jėgainių tinklo koridoriaus lygmeniu, kad būtų paremti tolesni bendri politiniai įsipareigojimai dėl tarpvalstybinių jūros jėgainių tinklo projektų. 2024 m. birželio 27 d. Komisijos gairėmis dėl bendradarbiavimo grindžiamų investicijų į jūros projektus sistemų turėtų būti remiamasi vertinant prioritetinių jūros jėgainių tinklo koridorių, skirtų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, naudą ir sąnaudas, ir Komisija gali jas atnaujinti, dalyvaujant valstybėms narėms, atitinkamiems PSO, Agentūrai ir nacionalinėms reguliavimo institucijoms, kai manoma, kad tai aktualu;

---

<sup>30</sup> 2023 m. spalio 24 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos siekių įgyvendinimas“ (COM(2023) 668 *final*).

- (63) bendro intereso projektų rengimo, objektų statybos, eksploatacijos ir priežiūros sąnaudas paprastai turėtų padengti infrastruktūros naudotojai. Paskirstant sąnaudas turėtų būti užtikrinama, kad galutiniams naudotojams nebūtų užkrauta neproporcinga našta, ypač jeigu dėl to galėtų atsirasti energijos nepritekliai. Bendros svarbos projektai turėtų atitikti tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo reikalavimus, jei rinkos paklausos ar numatomo poveikio tarifams vertinimo rezultatai rodo, kad negalima tikėtis, jog sąnaudos bus padengtos infrastruktūros naudotojų pagal nustatytus tarifus mokamais mokesčiais. **Reikėtų pažymėti, kad nuostatos dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo netaikomos tiems bendro intereso projektams, kurie nepriklauso nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, todėl dėl jų negali būti priimtas sprendimas dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, pavyzdžiui, hidroakumuliaciniams projektams, kurie nėra reguliuojami ir nėra finansuojami pagal nacionalines tarifų sistemas;**

- (64) vis labiau tarpusavyje sujungtoje energijos vidaus rinkoje būtinos aiškos ir skaidrios tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo taisyklės, kad būtų paspartintos investicijos į tarpvalstybinę infrastruktūrą ir tarpvalstybinį poveikį turinčius projektus. Kadangi tarpvalstybinė energetikos infrastruktūra tampa vis labiau integruota, daugiau projektų duoda naudos už teritorijų, kuriose jie statomi, ribų. Todėl sąžiningas ir skaidrus sąnaudų pasidalijimas yra labai svarbus siekiant išvengti neproporcingos naštos vietos vartotojams. Diskusija dėl tinkamo sąnaudų paskirstymo turėtų būti grindžiama infrastruktūros projekto sąnaudų ir naudos analize, atlikta remiantis suderinta visos energetikos sistemos analizės metodika, naudojant pagrindinį scenarijų ir jautrumo analizę, atliktą visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planų, parengtų pagal reglamentus (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789, įgyvendinimo tikslais, kad būtų galima atlikti patikimą bendro intereso projekto arba abipusio intereso projekto indėlio į Sąjungos energetikos politiką, susijusią su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, rinkos integracija, konkurencija, tvarumu ir tiekimo saugumu, analizę. Valstybės narės ir nacionalinės reguliavimo institucijos, kurių vietoje yra bent 10 % **grynosios projekto naudos, kuri suprantama kaip projekto piniginės teigiamos naudos ir neigiamos naudos visuomenei ar jos dalims skirtumas**, turėtų dalyvauti diskusijose dėl sąnaudų ir **naudos bei sąnaudų pasidalijimo vertinimų. Tokiu dalyvavimu turėtų būti užtikrintas skaidrumas ankstyvuojų projekto rengimo etapu, remiamas sąžiningas sąnaudų ir naudos paskirstymas ir sudaromos palankesnės sąlygos veiksmingai įgyvendinti projektą ir užtikrinti jo teikiamą naudą. Tuo pat metu tokiu dalyvavimu nesukuriama jokia pareiga priimti projekto sąnaudų.** [...] Be to, tarpvalstybiniuose sąnaudų paskirstymo susitarimuose turėtų būti išnagrinėta *ex post* tvarka, kuria būtų užtikrintas sąžiningas ir proporcingas nepriimančiųjų šalių dalyvavimas, jeigu tokie koregavimai yra aiškiai apibrėžti ir struktūruoti taip, kad būtų užtikrintas tikrumas dėl investicijų;

- (65) labai svarbu užtikrinti stabilią bendro intereso projektų rengimo finansavimo sistemą kartu kuo labiau mažinant finansinės paramos poreikį ir tuo pačiu metu skatinant suinteresuotus investuotojus, taikant tinkamas paskatas ir finansinius mechanizmus. Priimdamos sprendimą dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų visas faktiškai patirtas investicines sąnaudas, priklausomai nuo jų nacionalinių metodų ir metodikų, taikomų panašiai infrastruktūrai, paskirstyti tarpvalstybiniu mastu ir įtraukti jas į nacionalinius tarifus. Po to, kai aktualu, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų nustatyti, ar jų poveikis nacionaliniams tarifams galėtų sukelti neproporcingą naštą vartotojams jų atitinkamose valstybėse narėse. Nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų vengti dvigubos paramos projektams rizikos, atsižvelgdamos į faktinius arba numatomus mokesčius ir pajamas. Į tuos mokesčius ir pajamas turėtų būti atsižvelgiama tik tiek, kiek jie yra susiję su projektais ir yra skirti susijusioms išlaidoms padengti;
- (66) siekiant palengvinti atitinkamų valstybių narių ir trečiųjų valstybių diskusijas dėl sąnaudų pasidalijimo, turėtų būti numatyta bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sujungimo galimybė. Leidžiant valstybių narių grupėms laikyti sujungtus projektus abipusiškai naudingais, galima skatinti abipusiškai naudingus sprendimus, sumažinti riziką ir sandorių išlaidas derybose ir padidinti įgyvendinimo tikimybę. Papildoma parama Sąjungos lygmeniu, pavyzdžiui, pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę, arba regioniniu lygmeniu naudojant perkrovos pajamas, galėtų dar labiau palengvinti tokius susitarimus ir skatinti laiku kurti prioritetinę infrastruktūrą. **Siekiant palengvinti tokių projektų grupių nustatymą ir diskusijas dėl jų, valstybės narės ir nacionalinės reguliavimo institucijos gali atsižvelgti į atitinkamą savanorišką regioninį darbą, susijusį su projektų grupių sąnaudų ir naudos analize ir sąnaudų pasidalijimu;**

- (67) Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 dalyje nustatyti trys prioritetiniai pajamų, gautų paskirstant tarpzoninį pralaidumą, naudojimo tikslai, t. y.: a) užtikrinti, kad paskirstytais pajėgumais iš tikrųjų būtų galima pasinaudoti, įskaitant kompensaciją už pralaidumo garantijos nesilaikymą; b) išlaikyti arba didinti tarpzoninį pralaidumą optimizuojant esamas jungtis arba padengiant išlaidas, atsirandančias dėl investicijų į tinklą, kurios yra svarbios jungčių perkrovai mažinti, ir c) teikti kompensacijas jūrų atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginių operatoriams jame nustatytomis aplinkybėmis. PSO turėtų užtikrinti, kad būtų pasiekti visi trys prioritetiniai tikslai, įskaitant b punkte nurodytą tikslą. Siekiant palengvinti bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų, kuriais mažinama jungiamųjų linijų perkrova, finansavimą ir užtikrinti diskusijų dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo sprendimų pagal šio reglamento 16 straipsnį nuspėjamumą ir skaidrumą, tikslinga reikalauti, kad PSO tokioms investicijoms **skirtų** [...] ribotą perkrovos pajamų dalį **atskiroje vidaus sąskaitos eilutėje, įtrauktoje į apskaitos knygą arba į ją neįtrauktoje, laikantis nacionalinių teisinių ir reguliavimo nuostatų, kurias yra apibrėžusi kompetentinga institucija, ir atitinkamos ACER metodikos**. Tas reikalavimas nedaro poveikio PSO atsakomybei priimti sprendimus dėl finansavimo prioritetų prižiūrint reguliavimo institucijoms ir laikantis metodikos, patvirtintos pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 4 dalį. Tas reikalavimas neturėtų būti taikomas tais atvejais, kai **remiantis naujausia patvirtinta ENTSO-E infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaita** galima įrodyti, kad prie atitinkamos valstybės narės sienų nereikia kurti papildomų tarpvalstybinių pajėgumų;
- (67a) **kai kurių valstybių narių, visų pirma valstybių narių, kuriose yra kelios prekybos zonos, perkrovos pajamos gerokai padidėjo dėl jų specifinės geografinės padėties. Todėl reikalavimas skirti perkrovos pajamų dalį bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams neturėtų būti taikomas perkrovos pajamoms, gaunamoms dėl vidinių prekybos zonų ribų valstybėje narėje;**

- (67b) **vien jungtimis neįmanoma tinkamai išspręsti su išteklių adekvatumu susijusių uždavinių. padidinus elektros energijos gamybą nenaudojant iškastinio kuro netoli vartojimo vietos gali padėti vykdyti elektrifikaciją, prisidėti prie veiksmingesnio esamų tinklų naudojimo ir pagerinti išteklių adekvatumą. Valstybės narės išlaiko teisę nustatyti savo energijos rūšių derinį ir bendrą energijos tiekimo struktūrą;**
- (68) jei valstybėje narėje PSO nėra, nuorodos į PSO visame šiame reglamente turėtų būti *mutatis mutandis* taikomos skirstymo sistemos operatoriams (toliau – SSO);
- (69) energijos vidaus rinkos teisės aktuose reikalaujama, kad prieigos prie tinklų tarifai suteiktų tinkamas paskatas investicijoms. Tačiau tikėtina, kad kelių rūšių bendro intereso projektai turės išorinį poveikį, kuris galbūt nebus visapusiškai įtraukiamas ir kompensuojamas taikant įprastą tarifų sistemą. Taikydamos energijos vidaus rinkos teisės aktus, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų užtikrinti stabilią ir nuspėjamą reguliavimo ir finansinę sistemą su paskatomis bendro intereso projektams, įskaitant ilgalaikes paskatas, kurios būtų proporcingos konkrečiai su projektu susijusiai rizikai. Ta sistema visų pirma turėtų būti taikoma tarpvalstybiniais projektams, novatoriškoms elektros energijos perdavimo technologijoms, sudarančioms sąlygas dideliu mastu integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, paskirstytuosius energijos išteklius arba paklausos atsaką į sujungtus tinklus, ir energetikos technologijų bei skaitmeninimo projektams, kuriems gali kilti didesnė rizika nei panašioms projektams, vykdomiems vienoje valstybėje narėje, arba kurie žada didesnę naudą Sąjungai. Be to, projektų, kurių veiklos išlaidos didelės, atveju taip pat turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti tinkamomis investicijų paskatomis. Visų pirma tikėtina, kad jūriniams tinklams, skirtiems atsinaujinančiųjų išteklių energijai, kurie pasitarnauja dvigubai elektros energijos jungčių ir jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos projektų objektų prijungimo funkcijai, kyla didesnė rizika nei panašioms sausumos infrastruktūros projektams dėl jiems būdingo prijungimo prie elektros energijos gamybos infrastruktūros, kuris kelia reguliavimo riziką, finansavimo riziką, tokią kaip išankstinės perspektyvos investicijų poreikis, rinkos riziką ir riziką, susijusią su naujų novatoriškų technologijų naudojimu;

- (70) taikant Reglamentą (ES) 2022/869 įrodyta pridėtinė vertė, gaunama pritraukiant privatių finansavimą didelės Sąjungos finansinės paramos teikimu, kad būtų galima įgyvendinti Sąjungos svarbos projektus. Atsižvelgiant į ekonominę ir finansinę padėtį ir biudžeto apribojimus, pagal daugiametę finansinę programą turėtų būti toliau teikiama tikslinė parama, be kita ko, siekiant sumažinti projektų riziką ir pritraukti privačių investicijų, kad viešojo finansavimo poveikis ir nauda Sąjungos piliečiams būtų kuo didesni ir kad į šio reglamento I priede nustatytus energetikos infrastruktūros prioritetinius koridorius ir sritis būtų pritraukta naujų investuotojų, kartu užtikrinant, kad Sąjungos biudžeto įnašas būtų kuo mažesnis;
- (71) bendro intereso projektai turėtų būti laikomi tinkamais gauti Sąjungos finansinei paramai tyrimams ir, esant tam tikroms sąlygoms, darbams pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1153<sup>31</sup>, teikiamai dotacijomis ar novatoriškomis finansinėmis priemonėmis, siekiant užtikrinti, kad būtų galima teikti specialiai pritaikytą paramą tiems bendro intereso projektams, kurie nėra perspektyvūs pagal esamą reguliavimo sistemą ir rinkos sąlygas. Svarbu išvengti bet kokių konkurencijos iškraipymų, ypač tarp projektų, kuriais prisidedama prie to paties Sąjungos prioritetinio koridoriaus kūrimo. Tokia finansinė parama turėtų padėti užtikrinti būtiną sinergiją su kitais Sąjungos fondais, skirtais pažangiesiems energijos skirstymo tinklams finansuoti, ir su Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmu, nustatytu Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2020/1294<sup>32</sup>;

---

<sup>31</sup> 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1153, kuriuo nustatoma Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014 (OL L 249, 2021 7 14, p. 38, <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

<sup>32</sup> 2020 m. rugsėjo 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1294 dėl Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmo (OL L 303, 2020 9 17, p. 1, [http://data.europa.eu/eli/reg\\_impl/2020/1294/oj](http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1294/oj)).

(71a) plėtojant vandenilio rinką reikia atsižvelgti į visą vertės grandinę. Vandenilio ir dekarbonizuotos dujų rinkos dokumentų rinkinyje jau nustatytos nuostatos dėl tarifų, vandenilio tinklo operatorių išlaidų susigrąžinimo, finansinių pervedimų tarp reguliuojamų paslaugų ir galimybės valstybėms narėms nacionaliniu lygmeniu nustatyti išlaidų paskirstymo per tam tikrą laikotarpį mechanizmus, įskaitant galimybę nustatyti priemones, pavyzdžiui, valstybės garantijas, kad būtų padengta vandenilio tinklo operatorių finansinė rizika, susijusi su pradiniu išlaidų susigrąžinimo skirtumu, atsirandančiu taikant išlaidų paskirstymą per tam tikrą laikotarpį. Valstybėms narėms, įgyvendinančioms bendro intereso projektus vandenilio srityje, tokį išlaidų paskirstymą per tam tikrą laikotarpį leidžiama nustatyti tais atvejais, kai tai susiję su daugiau nei viena valstybe nare. Išlaidų paskirstymą per tam tikrą laikotarpį ir jo metodiką, kaip ir su viena valstybe nare susijusiu atveju, turėtų patvirtinti susijusių valstybių narių reguliavimo institucijos. Atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2024/1789 5 straipsnio 3 dalyje numatytą galimybę valstybių narių lygmeniu nustatyti priemones, pavyzdžiui, valstybės garantiją, kuria būtų padengta vandenilio tinklo operatorių finansinė rizika, susijusi su pradiniu išlaidų susigrąžinimo skirtumu, atsirandančiu taikant išlaidų paskirstymą per tam tikrą laikotarpį, Komisija turėtų įvertinti su tarpvalstybiniais vandenilio projektais susijusius iššūkius. Vertinime turėtų būti integruotai ir subalansuotai išdėstyti alternatyvūs šio klausimo sprendimai, įskaitant jų poveikį, sąnaudas ir naudą. Atsižvelgdama į tai, Komisija turėtų struktūriškai keisti informaciją su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais tiek apie esamų priemonių, skirtų tarpvalstybiniams projektams, veiksmingumą, tiek apie galimas priemones, kuriomis būtų sprendžiami uždaviniai, susiję su tolesniu bendro intereso vandenilio vamzdynų projektų, turinčių ypač didelę tarpvalstybinę reikšmę ir strateginę vertę Sąjungai, rizikos mažinimu, ir, kai aktualu, apie įgyvendinimo veiksmų gairių rengimą siekiant toliau remti vandenilio tinklų plėtrą;

- (71b) Komisijos reglamentu (ES) Nr. 838/2010 nustatytos perdavimo sistemos operatorių išlaidų, patiriamų priimant tarpvalstybinius elektros energijos srautus, kompensavimo taisyklės, o šio reglamento 17 straipsnyje nustatyta tarpvalstybinio bendro intereso projektų išlaidų paskirstymo tarp valstybių narių sistema. Tačiau šie mechanizmai ja nebeatspindi viso infrastruktūros kapitalo ir veiklos išlaidų, kurias patiria valstybės narės, priimančios didelius energijos vidaus rinkai naudingus tranzito srautus. Todėl Komisija, bendradarbiaudama su Agentūra ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, turėtų peržiūrėti esamų susitarimų tinkamumą, atsižvelgdama į dabartinius tranzito modelius ir faktines patirtas išlaidas, ir įvertinti, ar reikia papildomų Sąjungos lygmens priemonių, kad būtų užtikrintas teisingnis su tranzitu susijusių išlaidų paskirstymas;
- (72) investicijoms į bendros svarbos projektus turėtų būti taikoma trijų etapų logika. Pirma, investavimo pirmenybė turėtų būti suteikta rinkos dalyviams. Antra, jeigu rinkos dalyviai neinvestuoja, turėtų būti ieškoma reguliavimo sprendimų, prireikus, turėtų būti pritaikyta atitinkama reguliavimo sistema, ir turėtų būti užtikrintas teisingas atitinkamos reguliavimo sistemos taikymas. Trečia, kai pirmųjų dviejų etapų nepakanka būtinoms investicijoms į bendro intereso projektus, turėtų būti galima skirti Sąjungos finansinę pagalbą, kai bendro intereso projektas atitinka taikomus tinkamumo kriterijus **ir, kai aktualu, atsižvelgiant į galimą neproporcingą tarifų padidinimą, su sąlyga, kad atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos atlieka vertinimą;**

- (73) bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai neturėtų būti laikomi atitinkančiais Sąjungos finansinės paramos skyrimo reikalavimus, jei projektų rengėjai, veiklos vykdytojai ar investuotojai yra patekę į vieną iš Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509<sup>33</sup> 138 straipsnyje nurodytų situacijų, dėl kurių draudžiama dalyvauti procedūroje, pavyzdžiui, tais atvejais, kai priimtas apkaltinamasis nuosprendis dėl sukčiavimo, korupcijos ar elgesio, susijusio su nusikalstama organizacija. Turėtų būti galima pašalinti bendro intereso projektą iš Sąjungos sąrašo, jeigu jo įtraukimas į tą sąrašą pagrįstas neteisinga informacija, kuri buvo pagrindinis to įtraukimo kriterijus, arba jeigu projektas neatitinka Sąjungos teisės. Bendro intereso projekto, vykdomo valstybėse narėse, kurioms taikoma nukrypti leidžianti nuostata pagal šį reglamentą, atveju tos valstybės narės, remdamos paraiškas dėl finansavimo pagal Reglamentą (ES) 2022/869 tokiems projektams, turėtų užtikrinti, kad projektai nebūtų tiesiogiai ar netiesiogiai naudingi asmenims ar subjektams, kurie yra patekę į vieną iš situacijų, dėl kurių draudžiama dalyvauti procedūroje, kaip nurodyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 138 straipsnyje;
- (74) dotacijos darbams, susijusiems su abipusio intereso projektais, turėtų būti prieinamos tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir bendro intereso projektams, kai jais prisidedama prie Sąjungos bendrųjų energetikos ir klimato srities politikos tikslų ir kai trečiosios valstybės dekarbonizavimo tikslai atitinka Paryžiaus susitarimą;

---

<sup>33</sup> 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (75) Sąjunga turėtų sudaryti palankesnes sąlygas energetikos projektams palankių sąlygų neturinčiuose, mažiau sujungtuose, periferiniuose, atokiausiuose ar izoliuotuose regionuose, kad būtų sudarytos sąlygos naudotis transeuropiniais energetikos tinklais, siekiant paspartinti dekarbonizavimo procesą ir sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. **Tuose regionuose, kuriuose žemas tinklų sujungiamumo lygis gali būti nuolatinė problema, lankstumo sprendimai ir energijos kaupimas taip pat atlieka labai svarbų vaidmenį integruojant atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir daro didelį teigiamą poveikį Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslams. Tokie projektai neturėtų būti laikomi netinkamais Sąjungos finansinei paramai gauti vien dėl menkų fizinių jungčių, o jų tarpvalstybinis poveikis ir indėlis į rinkos integraciją turėtų atspindėti jų sisteminių vaidmenį dekarbonizuotose izoliuotose arba prastai sujungtose energetikos sistemose;**
- (76) atsižvelgiant į 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, kad po 2015 m. nė viena valstybė narė nebeturėtų būti atskirta nuo Europos dujų ir elektros energijos tinklų, o jų energetiniam saugumui nebeturėtų kilti pavojus dėl tinkamų jungčių nebuvimo, šiuo reglamentu siekiama užtikrinti prieigą prie transeuropinių energetikos tinklų panaikinant Kipro ir Maltos energetinę izoliaciją, nes jos vis dar nėra sujungtos su transeuropiniu dujų tinklu. Tas tikslas turėtų būti pasiektas leidžiant toliau vykdyti rengiamus ar planuojamus projektus, kuriems pagal Reglamentą (ES) 2022/869 suteiktas bendro intereso projekto statusas, kol Kipras ir Malta bus prijungti prie transeuropinio dujų tinklo arba iki 2033 [...]m. gruodžio 31 d., priklausomai nuo to, kuri iš tų datų ankstesnė. **Atsižvelgiant į unikalias geografines aplinkybes, šių dviejų salų valstybių narių dujotakio jungtis su transeuropiniu dujų tinklu tebėra vienu iš svarbių Sąjungos tikslų.** Tie projektai ne tik prisidės prie atsinaujinančiųjų išteklių energetikos rinkos plėtros, energetikos sistemos lankstumo bei atsparumo ir tiekimo saugumo, bet ir užtikrins prieigą prie būsimų energetikos rinkų, įskaitant vandenilio rinką, ir padėtų siekti Sąjungos bendrųjų energetikos ir klimato srities politikos tikslų;

- (77) siekiant užtikrinti siūlomų pakeitimų pagal šį reglamentą suderinamumą su Sąjungos elektros energijos, dujų ir vandenilio rinkų sistema, siūlomi atitinkami Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/942<sup>34</sup> 3 ir 11 straipsnių, Reglamento (ES) 2019/943 48 straipsnio ir Reglamento (ES) 2024/1789 60 ir 61 straipsnių pakeitimai. Tie pakeitimai susiję su pagrindinio scenarijaus taikymu visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plane, belaidžių sprendimų ir kitų sistemos plėtros alternatyvų svarstymu ir planų taikymo srities paaiškinimu. Todėl tie reglamentai turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeisti;
- (78) siekiant užtikrinti, kad Sąjungai itin svarbūs energetikos infrastruktūros projektai būtų parengti laiku, trečiasis Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas turėtų galioti tol, kol įsigalios pirmasis Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas, sudarytas pagal šį reglamentą. Be to, siekiant sudaryti sąlygas plėtoti, stebėti ir finansuoti bendro intereso projektus, įtrauktus į trečiąją Sąjungos sąrašą pagal Reglamentą (ES) 2022/869, tam tikros Reglamento (ES) 2022/869 nuostatos turėtų likti galioti ir daryti poveikį tol, kol įsigalios pirmasis pagal šį reglamentą sudarytas Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas;
- (79) siekiant užtikrinti, kad į Sąjungos sąrašą būtų įtraukti tik tie projektai, kuriais labiausiai prisidedama prie šio reglamento I priede nustatytų strateginių energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių įgyvendinimo, pagal Sutarties 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais iš dalies keičiami šio reglamento priedai, kad būtų sudarytas ir peržiūrėtas Sąjungos sąrašas kartu gerbiant valstybių narių teisę patvirtinti į Sąjungos sąrašą įtrauktus projektus, susijusius su jų teritorijomis;

---

<sup>34</sup> 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, (OL L 158, 2019 6 14, p. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>).

- (80) [...] siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento nuostatų, susijusių su pagrindinio scenarijaus rengimu, įgyvendinimo sąlygas, nustatyti sąlygas, kuriomis PSO gali naudoti perkrovos pajamas, ir nustatyti sąlygas, kuriomis laikoma, kad Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 dalies b punkto tikslas yra tinkamai pasiektas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- (81) [...]
- (82) ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros<sup>35</sup> nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

---

<sup>35</sup> Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros (OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree\\_interinst/2016/512/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj)).

- (83) Grupėse vykstančios diskusijos yra labai svarbios Komisijai priimant deleguotuosius aktus, kuriais nustatomas Sąjungos sąrašas. Todėl tikslinga, kad, kiek įmanoma, Europos Parlamentas ir Taryba būtų informuojami apie rezultatus ir galėtų siųsti ekspertus į grupių posėdžius pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros. Atsižvelgiant į poreikį užtikrinti, kad būtų pasiekti šio reglamento tikslai, ir į iki šiol į Sąjungos sąrašus įtrauktų projektų skaičių, bendras Sąjungos sąrašo projektų skaičius ir toliau turėtų būti ne per didelis, todėl jis neturėtų būti gerokai didesnis nei 220;
- (84) todėl reglamentai (ES) 2019/942, (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeisti, o Reglamentas (ES) 2022/869 turėtų būti panaikintas;
- (85) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. transeuropinių energetikos tinklų plėtros ir sąveikumo bei prijungimo prie tokių tinklų, kurie padeda užtikrinti klimato kaitos švelninimą, visų pirma, įgyvendinti Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslus bei jos poveikio klimatui neutralumo tikslą ne vėliau kaip 2050 m., ir užtikrinti jungtis, energetinį saugumą, rinkos ir sistemų integraciją, konkurenciją, kuri yra naudinga visoms valstybėms narėms, ir įperkamas energijos kainas, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

# I SKYRIUS

## Bendrosios nuostatos

### *1 straipsnis*

#### *Dalykas ir taikymo sritis*

1. Šiame reglamente nustatomos I priede nustatytų transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių (toliau – energetikos infrastruktūros prioritetiniai koridoriai ir sritys) savalaikės plėtros ir sąveikumo gairės, kuriomis padedama užtikrinti klimato kaitos švelninimą, visų pirma, įgyvendinti Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslus bei jos poveikio klimatui neutralumo tikslą ne vėliau kaip 2050 m., ir užtikrinti jungtis, energetinį saugumą, rinkų ir sistemų integraciją, konkurenciją, kuri yra naudinga visoms valstybėms narėms, ir įperkamas energijos kainas.
2. Šiuo reglamentu visų pirma:
  - a) numatomas bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų, įtrauktų į Sąjungos sąrašą, nustatymas;
  - b) sudaromos palankesnės sąlygos į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų savalaikiam įgyvendinimui supaprastinant, glaudžiau koordinuojant bei paspartinant leidimų išdavimo procedūras ir padidinant skaidrumą bei visuomenės dalyvavimą;
  - c) nustatomos į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo ir su rizika susijusių paskatų taisyklės;
  - d) apibrėžiamos sąlygos, kuriomis į Sąjungos sąrašą įtraukti projektai laikomi tinkamais Sąjungos finansinei paramai gauti.

**Terminų apibrėžtys**

Be apibrėžčių, nustatytų reglamentuose (ES) 2018/1999, (ES) 2019/942, (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001<sup>36</sup> ir direktyvose (ES) 2019/944 bei (ES) 2024/1788, šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) energetikos infrastruktūra – bet kokia Sąjungoje esanti arba Sąjungą ir trečiąsias valstybes jungianti fizinė įranga ar įrenginys, priskiriama II priede nustatytoms energetikos infrastruktūros kategorijoms;
- 2) energetikos infrastruktūros strigties taškas – fizinių srautų ribotumas energetikos sistemoje dėl nepakankamo perdavimo pajėgumo, įskaitant, *inter alia*, infrastruktūros nebuvimą;
- 3) bendrasis sprendimas – **nacionalinės kompetentingos institucijos išduotas** [...] dokumentas, prieinamas projekto rengėjams raštu arba elektronine forma, kurį sudaro arba kuriame yra **atitinkamos** valstybės narės institucijos ar institucijų, išskyrus bendrosios kompetencijos ar specializuotus teismus, priimtas **privalomas** sprendimas arba **privalomų** sprendimų rinkinys, kuriuo nustatoma, ar projekto rengėjui leidžiama statyti energetikos infrastruktūrą siekiant įgyvendinti bendro intereso projektą arba abipusio intereso projektą, suteikiant galimybę pradėti arba įsigyti ir pradėti būtinus statybos darbus (pasirengimo statybai etapas), nedarant poveikio jokiame sprendime, priimtame taikant administracinę apskundimo procedūrą;

---

<sup>36</sup> 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

- 4) projektas – viena ar kelios linijos, vamzdynai, objektai, įranga ar įrenginiai, priskiriami II priede nustatytiems energetikos infrastruktūros kategorijoms;
- 5) bendro intereso projektas – projektas, reikalingas I priede nustatytiems energetikos infrastruktūros prioritetiniams koridoriams ir sritims įgyvendinti ir įtrauktas į Sąjungos sąrašą;
- 6) abipusio intereso projektas – projektas, kurį Sąjunga remia bendradarbiaudama su trečiaja valstybe, kurį palaiko valstybių, kurioms daromas tiesioginis poveikis, vyriausybės, kuriuo padedama siekti Sąjungos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, kuris yra įtrauktas į Sąjungos sąrašą ir kuris priskiriamas vienai iš elektros energijos infrastruktūros kategorijų, nustatytų II priedo 1 punkto a, d, [...] h papunktyje **arba 5 punkte**, ir kuriuo Sąjungos elektros energijos sistema susiejama su trečiosios valstybės elektros tinklu arba kuris priskiriamas vienai iš vandenilio infrastruktūros kategorijų, nustatytų II priedo 2 punkto **a arba d papunktyje**, arba priskiriamas vienai iš CO<sub>2</sub> infrastruktūros kategorijų, nustatytų [...] **II priedo 4 punkto a arba c papunktyje**;
- 7) konkuruojantys projektai – projektai, kuriais visiškai arba iš dalies tenkinamas tas pats nustatytas infrastruktūros poreikis;
- 8) projekto rengėjas – vienas iš šių:
  - a) į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą plėtojantis perdavimo sistemos operatorius (PSO), skirstymo sistemos operatorius (SSO), vandenilio tinklo operatorius (VTO) arba kitas operatorius ar investuotojas;
  - b) jeigu esama daugiau nei vieno tokio PSO, SSO, VTO arba kito operatoriaus ar investuotojo arba bet kokios jų grupės – pagal taikytiną nacionalinę teisę juridinio asmens statusą turintis subjektas, paskirtas pagal jų sudarytą sutartį ir įgaliotas sutarties šalių vardu prisiimti teisines pareigas ir finansinę atsakomybę;

- 9) išmanusis elektros tinklas – elektros tinklas, įskaitant tinklus salose, kurios nėra tarpusavyje sujungtos arba neturi pakankamų jungčių su transeuropiniais energetikos tinklais, kuris sudaro sąlygas išlaidų požiūriu efektyviai integruoti ir aktyviai kontroliuoti visų prie jo prisijungusių naudotojų, įskaitant gamintojus, vartotojus ir gaminančius vartotojus, elgseną ir veiksmus, siekiant užtikrinti ekonomiškai efektyvią ir tvarią elektros energijos sistemą, kuriai būdingi maži nuostoliai ir aukštas atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimo, tiekimo saugumo bei saugos lygis, ir kuriame tinklo operatorius gali skaitmeniniu būdu stebėti prie jo prisijungusių naudotojų veiksmus, ir informacinės ir ryšių technologijos, skirtos komunikacijai su susijusiais tinklo operatoriais, gamintojais, energijos kaupimo įrenginiais ir vartotojais ar gaminančiais vartotojais palaikyti, siekiant elektros energiją perduoti ir paskirstyti tvariai, išlaidų požiūriu efektyviai ir saugiai;
- 10) nacionalinė reguliavimo institucija – nacionalinė reguliavimo institucija, paskirta pagal Direktyvos (ES) 2024/1788 76 straipsnio 1 dalį, arba nacionalinio lygmens reguliavimo institucija, paskirta pagal Direktyvos (ES) 2019/944 57 straipsnį;
- 11) atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija – valstybių narių, kuriose vykdomi projektai, ir valstybių narių, kurioms projektas daro reikšmingą teigiamą poveikį, nacionalinė reguliavimo institucija;
- 12) atitinkama institucija – institucija, kuri pagal nacionalinę teisę yra kompetentinga išduoti įvairius leidimus, susijusius su nekilnojamojo turto, būtino bendro intereso projektui arba abipusio intereso projektui užbaigti, įskaitant pačią energetikos infrastruktūrą, planavimu, projektavimu ir statyba, ir institucija, kompetentinga išduoti leidimus, susijusius su projektui užbaigti būtinais darbais;

- 13) darbai – sudedamųjų dalių, sistemų ir paslaugų, įskaitant programinę įrangą, pirkimas, tiekimas ir diegimas, su projektu susijusios projektavimo, paskirties keitimo, **modernizavimo**, statybos ir įrengimo veiklos vykdymas, įrenginių priėmimas ir objekto veiklos pradėjimas;
- 14) tyrimai – veikla, reikalinga rengiantis įgyvendinti projektą, pavyzdžiui, parengiamieji, **kartografiniai**, įgyvendinamumo, vertinimo, bandymų ir patvirtinimo tyrimai, įskaitant programinę įrangą, ir bet kokia kita techninės paramos priemonė, įskaitant išankstinius projekto koncepcijos apibrėžimo, planavimo ir sprendimų dėl jo finansavimo priėmimo veiksmus, pavyzdžiui, atitinkamų vietų išžvalgymas ir finansinio paketo parengimas;
- 15) perdavimas eksploatuoti – pastatyto objekto perdavimo veiklai vykdyti procesas;
- 16) vandeniliui skirta infrastruktūra – vandenilio infrastruktūra, skirta išimtinai [...] gynam vandeniliui transportuoti **ar laikyti** be jokių tolesnių pritaikymo darbų, įskaitant vamzdynų tinklus ar saugyklas, kurie yra pastatyti nauji, kurių paskirtis pakeista iš gamtinių dujų infrastruktūros objektų, arba ir viena, ir kita;
- 17) paskirties keitimas – esamos gamtinių dujų infrastruktūros techninis modernizavimas arba pakeitimas siekiant užtikrinti, kad ji būtų skirta naudoti tik vandeniliui;
- 18) prisitaikymas prie klimato kaitos – procesas, kuriuo užtikrinama, kad energetikos infrastruktūros atsparumas galimam neigiamam klimato kaitos poveikiui būtų pasiekiamas atliekant pažeidžiamumo dėl klimato kaitos ir rizikos vertinimą, taip pat taikant atitinkamas prisitaikymo priemones;
- 19) belaidžiai sprendimai – investicijos į elektros energijos srities energetikos infrastruktūrą, kuriomis galima padidinti turimą [...] **perdavimo** pajėgumą arba tinklo eksploatavimo efektyvumą diegiant tinklo stiprinimo technologijas, įskaitant skaitmeninius sprendimus.

## II SKYRIUS

### Bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai

#### *3 straipsnis*

##### *Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas*

1. Laikantis III priedo 1 skirsnyje nustatytos procedūros, įsteigiamos regioninės grupės (toliau – grupės). Kiekvienos grupės sudėtis atspindi kiekvieną prioritetinį koridorių ir sritį bei jų atitinkamą geografinę aprėptį, kaip nustatyta I priede. Grupės prireikus gali susijungti arba posėdžiauti skirtingos sudėties. Visų grupių tarpregioninių posėdžių sudėtis yra TEN-E grupė. Įgaliojimai priimti sprendimus grupėse suteikiami tik valstybėms narėms ir Komisijai (toliau kartu – sprendimus priimančias organas) ir grindžiami bendru sutarimu.
2. TEN-E grupė priima darbo tvarkos taisykles, atsižvelgdama į III priede išdėstytas nuostatas. Tos darbo tvarkos taisyklės taikomos visoms grupėms.
3. Kiekvienos grupės sprendimus priimančias organas patvirtina regioninį projektų sąrašą, parengtą atsižvelgiant į: III priedo 2 skirsnyje nustatytą procesą; kiekvieno projekto indėlį įgyvendinant I priede nustatytus energetikos infrastruktūros prioritetinius koridorius ir sritis, ir nustačius, kad jie atitinka 4 straipsnyje išdėstytus kriterijus.

Kai grupės sprendimus priimančias organas sudaro savo regioninį sąrašą:

- a) kiekvieną atskirą projekto pasiūlymą turi patvirtinti valstybės narės, su kurių teritorija yra susijęs projektas; jei valstybė narė nepritaria, ji pateikia savo pagrįstas priežastis sprendimus priimančiam organui;
- b) ji atsižvelgia į Komisijos rekomendacijas, siekiant į Sąjungos sąrašą įtraukti ne per didelį projektų skaičių.

4. Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas sudarant Sąjungos sąrašą, laikantis Sutarties 172 straipsnio antros pastraipos.

Sąjungos sąrašas sudaromas kas dvejus metus, remiantis pagal III priedo 1 skirsnio 1 punktą sudarytų grupių sprendimus priimančių organų patvirtintais regioniniais sąrašais, pagal šio straipsnio 3 dalyje nustatytą procedūrą.

Ne vėliau kaip 2029 m. lapkričio 30 d. Komisija priima deleguotąjį aktą, kuriuo pagal šį reglamentą sudaromas pirmasis Sąjungos sąrašas.

Jeigu pagal šią dalį Komisijos priimtas deleguotasis aktas negali įsigalioti dėl to, kad Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų pagal 23 straipsnio 6 dalį, Komisija nedelsdama sušaukia atitinkamas grupes, kad jos sudarytų naujus regioninius sąrašus, atsižvelgdama į prieštaravimo priežastis. Komisija kuo greičiau turi priimti naują deleguotąjį aktą, kuriuo sudaromas Sąjungos sąrašas.

5. Sudarydama Sąjungos sąrašą, į kurią įtraukiami 3 dalyje nurodyti regioniniai sąrašai, Komisija, tinkamai atsižvelgdama į grupių svarstymus:
- a) užtikrina, kad į jį būtų įtraukti tik tie projektai, kurie atitinka 4 straipsnyje nurodytus kriterijus;
  - b) užtikrina tarpregioninį nuoseklumą;
  - c) atsižvelgia į valstybių narių nuomones, nurodytas III priedo 2 skirsnio 10 punkte;
  - d) siekia užtikrinti, kad į Sąjungos sąrašą būtų įtrauktas ne per didelis projektų skaičius.
6. Bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai, priskiriami atitinkamai II priedo 1 punkto a, b, c, d, f ir h papunkčiuose nurodytoms energetikos infrastruktūros kategorijoms, tampa neatsiejama atitinkamų regioninių investicijų planų, priimtų pagal Reglamento (ES) 2019/943 34 straipsnį, ir atitinkamų nacionalinių dešimties metų tinklo plėtros planų, priimtų pagal Direktyvos (ES) 2019/944 51 straipsnį, **ir kitų nacionalinių infrastruktūros planų** [...] dalimi. Bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai, kurie priskiriami atitinkamai prie II priedo 2 punkte nurodytų energetikos infrastruktūros kategorijų, tampa neatsiejama dešimties metų vandenilio tinklo plėtros plano pagal Direktyvos (ES) 2024/1788 55 straipsnį ir [...] kitų nacionalinių infrastruktūros planų dalimi. Tiems bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams kiekviename iš tų nacionalinių planų suteikiamas didžiausias įmanomas prioritetas. Ši dalis netaikoma konkuruojantiems projektams arba projektams, kurie nėra pakankamo brandumo lygio, kad būtų galima pateikti konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 1 punkto d papunktyje.

7. Bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai, kurie priskiriami atitinkamai prie II priedo 1 punkto a, b, c, d, f ir h papunkčiuose ir 2 punkte nurodytų energetikos infrastruktūros kategorijų ir kurie yra konkuruojantys projektai arba projektai, kurie nėra pakankamai brandūs, kad būtų galima pateikti konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 1 punkto d papunktyje, gali būti įtraukti į atitinkamus regioninius investicijų planus, nacionalinius dešimties metų tinklo plėtros planus ir, atitinkamai, kitus nacionalinius infrastruktūros planus kaip svarstomi projektai.

#### *4 straipsnis*

##### ***Grupių taikomi projektų vertinimo kriterijai***

1. Bendro intereso projektas turi atitikti šiuos bendruosius kriterijus:
- a) projektas yra reikalingas bent vienam ar vienai iš I priede nustatytų energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių;
  - b) galima bendra projekto nauda, įvertinta remiantis atitinkamais 3 dalyje nurodytais konkrečiais kriterijais, yra didesnė už jo sąnaudas, taip pat ilguoju laikotarpiu;
  - c) projektas atitinka bet kurį iš šių kriterijų:
    - i) jis susijęs su bent dviem valstybėmis narėmis, nes tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) kerta dviejų ar daugiau valstybių narių sieną;
    - ii) jis įgyvendinamas vienos valstybės narės teritorijoje sausumoje ar jūroje, įskaitant salas, ir daro reikšmingą tarpvalstybinį poveikį, kaip nustatyta IV priedo 1 punkte.

2. Abipusio intereso projektas turi atitikti visus šiuos bendruosius kriterijus:
- a) vykdam projektą reikšmingai prisidedama prie 1 straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų ir trečiosios valstybės tikslų, visų pirma netrukdam trečiosios valstybės pajėgumui laipsniškai atsisakyti iškastinio kuro energijos gamybos įrenginių vidaus vartojimui, taip pat reikšmingai prisidedama prie tvarumo;
  - b) galima bendra projekto nauda, įvertinta pagal atitinkamus konkrečius 3 dalyje nurodytus kriterijus, Sąjungai arba bendrai Sąjungai ir Energijos bendrijos susitariančiąjai šaliai arba tiesiogiai projekte dalyvaujančiai EEE šaliai, nusveria jo išlaidas Sąjungai arba bendrai Sąjungai ir Energijos bendrijos susitariančiąjai šaliai arba EEE šaliai, priklausomai nuo to, kas aktualu, be kita ko, ilguoju laikotarpiu;
  - c) vykdam projektą tiesiogiai sujungiama bent vienos valstybės narės teritorija su trečiosios valstybės teritorija, tiesiogiai sujungiant atitinkamą valstybę narę su pirmuoju trečiosios valstybės elektros energijos tinklo prijungimo tašku arba pirmuoju vandenilio ar CO<sub>2</sub> prijungimo tašku trečiojoje valstybėje, ir daro didelį tarpvalstybinį poveikį, kaip nustatyta IV priedo 2 punkte;
  - d) valstybės narės teritorijoje vykdoma projekto dalis atitinka direktyvas (ES) 2019/944 ir (ES) 2024/1788, jei projektas priskiriamas prie šio reglamento II priedo 1 ir 2 punktuose nustatytų infrastruktūros kategorijų;
  - e) susijusios trečiosios valstybės politikos sistemos konvergencijos lygis yra aukštas, be to, įrodomi teisiniai vykdymo užtikrinimo mechanizmai siekiant remti Sąjungos politikos tikslus, visų pirma užtikrinti, kad:

- i) Sąjungos energijos vidaus rinka gerai veiktų;
  - ii) tinklo saugumas ir tiekimo saugumas Sąjungoje, būtų grindžiamas, be kita ko, įvairiais šaltiniais, bendradarbiavimu ir solidarumu;
  - iii) energetikos sistema, įskaitant gamybą, perdavimą ir skirstymą, padedama siekti poveikio klimatui neutralumo tikslo, laikantis Paryžiaus susitarimo bei Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslų ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, visų pirma vengiant anglies dioksido nutekėjimo;
- f) dalyvaujanti trečioji valstybė remia projekto prioritetinį statusą, kaip nustatyta 7 straipsnyje, ir kitas investicijas trečiojoje valstybėje, būtinas, kad projektas duotų naudos, kaip nurodyta šios dalies b punkte, ir aiškiai įsipareigoja laikytis panašaus spartesnio įgyvendinimo tvarkaraščio ir kitų politikos ir reguliavimo paramos priemonių, taikomų bendro intereso projektams Sąjungoje.

Prie II priedo 4 punkto c papunktyje nurodytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamiems anglies dioksido saugojimo projektams – projektas yra būtinas siekiant sudaryti sąlygas tarpvalstybiniam anglies dioksido transportavimui ir saugojimui, o trečioji valstybė, kurioje įgyvendinamas projektas, turi tinkamą teisinę sistemą, grindžiamą įrodytais veiksmingais vykdymo užtikrinimo mechanizmais, siekiant užtikrinti, kad projektui būtų taikomi standartai ir apsaugos priemonės, kuriais užkertamas kelias bet kokiam anglies dioksido nutekėjimui. Kiek tai susiję su klimatu, žmonių sveikata ir ekosistemomis, užtikrinama anglies dioksido nuolatinio saugojimo sauga ir veiksmingumas ir pasiekiamas bent toks pats lygis, koks nustatytas Sąjungos teisėje.

3. Bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams, priklausomai nuo to, kas aktualu, priskiriamiems prie konkrečių energetikos infrastruktūros kategorijų, taikomi šie konkretūs kriterijai:
- a) prie II priedo 1 punkto a, b, c, d, f ir h papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamiems elektros energijos perdavimo, skirstymo ir kaupimo projektams – projektu reikšmingai prisidedama prie tvarumo, **mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, visų pirma** užtikrinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą į tinklą, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos elektros energijos perdavimą ar skirstymą į pagrindinius vartojimo centrus ir kaupimo įrenginius bei saugyklas, ir prie energijos gamybos ribojimo mažinimo, kai taikytina, taip pat prisideda prie to, kad būtų tenkinamas bent vienas iš šių konkrečių kriterijų:
    - i) rinkos integracija, be kita ko, panaikinant bent vienos valstybės narės energetinę izoliaciją ir sumažinant energetikos infrastruktūros trūkumus, konkurencijos, sąveikumo ir sistemos lankstumas;
    - ii) tiekimo saugumas, be kita ko, užtikrinant sąveikumą, sistemos lankstumą, **fizinį saugumą ir** kibernetinį saugumą, tinkamas jungtis ir saugų bei patikimą sistemos eksploatavimą;
  - b) prie II priedo 1 punkto g papunktyje nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamiems išmaniojo elektros tinklo projektams – projektas reikšmingai prisideda prie tvarumo, užtikrinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą į tinklą, ir prisideda prie to, kad būtų tenkinami bent du iš šių konkrečių kriterijų:
    - i) tiekimo saugumo, be kita ko, užtikrinant elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiksmingumą ir sąveiką vykdant kasdienę tinklo eksploatavimo veiklą, vengiant perkrovos ir integruojant bei įtraukiant tinklo naudotojus;
    - ii) rinkos integracijos, be kita ko, užtikrinant efektyvų sistemos eksploatavimą ir naudojant jungiamąsias linijas;

- iii) tinklo saugumo, tiekimo lankstumo ir kokybės, be kita ko, plačiau diegiant inovacijas balansavimo, lankstumo rinkose, kibernetinio saugumo, stebėsenos, sistemos kontrolės ir klaidų taisymo srityse;
  - iv) išmaniojo sektoriaus integracijos energetikos sistemoje susiejant įvairius energijos nešiklius ir sektorius arba, žvelgiant platesniu mastu, skatinant energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektorių sinergijas ir koordinavimą;
- c) prie II priedo 5[...] punkto a[...] ir b papunkčiuose nurodytos infrastruktūros kategorijos priskiriamiems projektams – projektas padeda užtikrinti, kad būtų tenkinami šie konkretūs kriterijai:
- i) tiekimo saugumas, įskaitant turto apsaugą nuo rizikos ir prisidedant prie priemonių, nustatytų pagal Reglamento (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje 7 ir 11 straipsnius;
  - ii) tinklo saugumas, be kita ko, taikant priemones, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos aukštesnio lygio fiziniam saugumui ir kibernetiniam saugumui, stebėsenai ir sistemos kontrolei;
- d) prie II priedo 4 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamiems anglies dioksido transportavimo ir saugojimo projektams – projektas reikšmingai prisideda prie tvarumo mažinant sujungtų pramonės įrenginių išmetamą anglies dioksido kiekį, ir prisideda prie to, kad būtų tenkinami visi šie konkretūs kriterijai:
- i) vengimas išmesti anglies dioksidą [...];
  - ii) anglies dioksido transportavimo ir saugojimo atsparumo bei saugumo didinimas;
  - iii) efektyvus išteklių naudojimas sudarant sąlygas sujungti keletą anglies dioksido šaltinių ir kaupimo įrenginių bei saugyklų, naudojant bendrą infrastruktūrą, ir kuo labiau sumažinant poveikį aplinkai ir riziką;

- e) prie II priedo 2 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamiems vandenilio projektams – projektu reikšmingai prisidedama prie tvarumo, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, skatinant atsinaujinančiųjų išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio diegimą, daugiausia dėmesio skiriant atsinaujinančiųjų išteklių vandeniliui, **kad būtų pasiekti Sąjungos tikslai**, visų pirma galutinio vartojimo reikmėms, pavyzdžiui, sektoriuose, kuriuose sudėtinga sumažinti išmetamą teršalų kiekį ir kuriuose neįmanoma įgyvendinti didesnio energijos efektyvumo sprendimų, ir remiant elektros energijos gamybą iš kintamų atsinaujinančiųjų išteklių, siūlant lankstumo sprendimų, kaupimo sprendimų arba abu šiuos sprendimus, ir projektas reikšmingai prisideda prie to, kad būtų tenkinamas bent vienas iš šių konkrečių kriterijų:
- i) rinkos integracijos, be kita ko, sujungiant valstybėse narėse esančius ar atsirandančius vandenilio tinklus arba kitaip prisidedant prie Sąjungos masto vandenilio transportavimo ir saugyklų tinklo sukūrimo ir užtikrinant susietųjų sistemų sąveiką;
  - ii) tiekimo saugumo ir lankstumo, be kita ko, užtikrinant tinkamas jungtis ir palengvinant saugų bei patikimą sistemos eksploatavimą;
  - iii) konkurencijos, be kita ko, suteikiant skaidrią ir nediskriminacinę prieigą prie keleto tiekimo šaltinių ir tinklo naudotojų;
- f) prie II priedo 3 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamiems elektrolizeriams – projektas reikšmingai prisideda prie to, kad būtų tenkinami visi šie konkretūs kriterijai:
- i) tvarumas, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir skatinant atsinaujinančiųjų išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio, visų pirma gaminamo iš atsinaujinančiųjų išteklių, diegimą, **kad būtų pasiekti Sąjungos tikslai**, ir tokios kilmės sintetinių degalų diegimą;

- ii) tiekimo saugumas, be kita ko, prisidedant prie saugaus, efektyvaus ir patikimo sistemos eksploatavimo arba siūlant kaupimo sprendimus, lankstumo sprendimus arba abu šiuos sprendimus, pavyzdžiui, paklausos atsako ir balansavimo paslaugas;
- iii) sąlygų lankstumas paslaugoms, tokioms kaip paklausos atsakas ir kaupimas, sudarymas, palengvinant išmaniojo energetikos sektoriaus integraciją sukuriamomis sąsajomis su kitais energijos nešikliais ir sektoriais.

4. Tai, kaip prie II priede nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami projektai padeda užtikrinti, kad būtų tenkinami šio straipsnio 3 dalyje įtvirtinti kriterijai, vertinama pagal IV priedo 3–8 punktuose nustatytus rodiklius.
5. Kad būtų galima sudaryti palankesnes sąlygas visų projektų, kurie galėtų būti atrinkti kaip bendro intereso projektai ir kurie galėtų būti įtraukti į regioninį sąrašą, vertinimui, kiekviena grupė skaidriai ir objektyviai įvertina kiekvieno projekto indėlį į to paties energetikos infrastruktūros prioritetinio koridoriaus ar srities įgyvendinimą. Kiekviena grupė nustato savo vertinimo metodą remdamasi bendru indėliu į tai, kad būtų tenkinami 3 dalyje nurodyti kriterijai. Remdamasi tuo vertinimu grupė klasifikuoja projektus pagal svarbą vidaus darbo tikslais. Reitingavimas nepateikiamas nei regioniniame sąrašė, nei Sąjungos sąrašė ir jis nenaudojamas siekiant tolesnių tikslų, išskyrus tikslus, nurodytus III priedo 2 skirsnio 15 punkte.

Siekiant užtikrinti, kad grupės taikytų nuoseklų vertinimo metodą, vertindama projektus kiekviena grupė tinkamai atsižvelgia į:

- a) kiekvieno pasiūlyto projekto įgyvendinimo skubumą ir indėlį siekiant Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslų ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, rinkos integraciją, konkurenciją, tvarumą ir tiekimo saugumą;
- b) kiekvieno pasiūlyto projekto papildomumą su kitais pasiūlytais projektais, įskaitant konkuruojančius ar galinčius tapti konkuruojančiais projektus;

- c) galimą sinergiją su energetikos infrastruktūros prioritetiniais koridoriais bei teminėmis sritimis ir nustatytais transeuropiniais transporto ir telekomunikacijų tinklais;
- d) siūlomų projektų, kurie vertinimo metu yra į Sąjungos sąrašą įtraukti projektai, atveju – į jų įgyvendinimo pažangą ir atitiktį šiame reglamente nustatytiems ataskaitų teikimo ir skaidrumo įpareigojimams;
- e) bet kokią tiesioginę ar netiesioginę trečiosios valstybės, kaip naudos gavėjo, akcininko ar galutinio naudos gavėjo, kaip projekto rengėjo, nuosavybę bet kuriame iš siūlomų projektų.

Kalbant apie prie II priedo 1 punkto g papunktyje nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamus pažangiųjų elektros tinklų projektus ir prie II priedo 5 punkto [...]a[...] **ir b** papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamus projektus, pirmenybė teikiama tiems projektams, kurie daro poveikį toms pačioms dviem valstybėms narėms, taip pat tinkamai atsižvelgiama į projekto poveikį patirsiančių naudotojų skaičių, metinį suvartojamos energijos kiekį ir į elektros energijos, pagamintos iš nevaldomų išteklių, dalį rajone, kuriame tie naudotojai vykdo veiklą.

## *5 straipsnis*

### ***Į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų įgyvendinimas ir stebėseną***

1. Projektų rengėjai per du mėnesius nuo projektų įtraukimo į Sąjungos sąrašą parengia **arba, kai taikytina**, atnaujina į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų įgyvendinimo planą, **kad jis būtų paskelbtas 26 straipsnyje nustatytoje skaidrumo platformoje**, ir tame plane pateikia tvarkaraštį, kuriame nurodomi visi šie aspektai:

- a) galimybių ir projektavimo tyrimai, įskaitant rizikos vertinimo tyrimus, susijusius su prisitaikymu prie klimato kaitos ir fiziniu bei kibernetiniu saugumu, remiantis direktyvų (ES) 2022/2557 ir (ES) 2022/2555 reikalavimais, kai taikytina, taip pat aplinkos teisės aktų laikymusi ir reikšmingos žalos nedarymo principu;
  - b) nacionalinės reguliavimo institucijos ar kitos susijusios institucijos suteikiamas patvirtinimas;
  - c) statyba ir objekto perdavimas eksploatuoti;
  - d) 10 straipsnio 9 dalies c punkte nurodytas leidimų išdavimo procesas.
2. PSO, SSO, vandenilio tinklo operatoriai ir kiti operatoriai bendradarbiauja tarpusavyje **ir, kai aktualu, su projekto rengėjais**, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos plėtoti į Sąjungos sąrašą įtrauktus projektus jų teritorijoje.
3. Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (toliau – Agentūra) ir atitinkamos grupės stebi pažangą, padarytą įgyvendinant į Sąjungos sąrašą įtrauktus projektus, ir prireikus teikia rekomendacijas, kad palengvintų jų įgyvendinimą. Grupės gali prašyti suteikti papildomos informacijos pagal 4, 5 ir 6 dalis, sukviesti atitinkamų subjektų posėdžius ir paprašyti Komisijos vietoje patikrinti pateiktą informaciją.
4. Ne vėliau kaip metų, kuriais įsigalioja ir pradeda daryti poveikį Sąjungos sąrašas, į kurį įtrauktas projektas, gruodžio 31 d. ir kiekvienais paskesniais metais projektų rengėjai 8 straipsnio 1 dalyje nurodytai nacionalinei kompetentingai institucijai pateikia ataskaitą dėl kiekvieno savo remiamo bendro intereso projekto ir abipusio intereso projekto.

Toje ataskaitoje pateikiama išsami informacija apie:

- a) pažangą, padarytą plėtojant projektą, statant ir perduodant eksploatuoti, kaip nustatyta šio straipsnio 1 dalyje nurodytame įgyvendinimo plane, visų pirma kiek tai susiję su leidimų išdavimo procesu ir konsultavimosi procedūra, taip pat su aplinkos teisės aktų laikymusi, reikšmingos žalos aplinkai nedarymo principu, taikomomis prisitaikymo prie klimato kaitos priemonėmis ir švelninimo priemonėmis, kurių imamasi dėl projekto rizikos, įvertintos pagal 5 straipsnio 1 dalies a punktą, kai aktualu, ir remiantis direktyvų (ES) 2022/2557 ir (ES) 2022/2555 reikalavimais, kai taikytina;
- b) kai aktualu – vėlavimą, palyginti su įgyvendinimo planu, tokio vėlavimo priežastis ir kitus iškilusius nesklandumus;
- c) kai aktualu, patikslintą įgyvendinimo planą siekiant pašalinti vėlavimus.

5. Ne vėliau kaip kiekvienų metų vasario 28 d. po to, kai projekto rengėjas pateikia šio straipsnio 4 dalyje nurodytą ataskaitą, 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos kompetentingos institucijos Agentūrai ir atitinkamai grupei pateikia šio straipsnio 4 dalyje nurodytą ataskaitą, papildytą informacija apie pažangą ir, kai aktualu, apie jų atitinkamoje teritorijoje vykdomų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų įgyvendinimo ir leidimų išdavimo procesų vėlavimą, įskaitant tokio vėlavimo priežastis. Kompetentingų institucijų indėlis į ataskaitą aiškiai pažymimas ir parengiamas nekeičiant projekto rengėjų pateiktos ataskaitos teksto.

6. Ne vėliau kaip kiekvienų metų, kuriais turėtų būti priimtas naujas Sąjungos sąrašas, balandžio 30 d. Agentūra pateikia grupėms konsoliduotą ataskaitą dėl į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų, kurie priskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, kurioje įvertinama padaryta pažanga ir numatomi projekto sąnaudų pokyčiai, taip pat, kai tikslinga, pateikiamos rekomendacijos, kaip išspręsti vėlavimo problemą ir pašalinti kitus sunkumus, su kuriais susidurta. Toje konsoliduotoje ataskaitoje taip pat įvertinamas 3 straipsnio 6 ir 7 dalių įgyvendinimas, kiek tai susiję su bendro intereso projektais ir abipusio intereso projektais.

Tinkamai pagrįstais atvejais Agentūra gali prašyti kompetentingų institucijų pateikti papildomos informacijos, būtinos šioje dalyje nustatytoms užduotims atlikti.

7. Jeigu į Sąjungos sąrašą įtraukto projekto objektą, palyginti su įgyvendinimo planu, vėluojama perduoti eksploatuoti dėl viršesnių priežasčių, už kurias projekto rengėjas negali būti atsakingas, taikomos šios priemonės:
- a) tais atvejais, kai remiantis atitinkamais nacionalinės teisės aktais taikytinos priemonės, nurodytos Direktyvos (ES) 2024/1788 55 straipsnio 7 dalies a, b ar c punkte ir Direktyvos (ES) 2019/944 51 straipsnio 7 dalies a, b ar c punkte, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad investicijos būtų atliktos;
  - b) jeigu nacionalinių reguliavimo institucijų priemonės pagal šios dalies a punktą netaikomos, projekto rengėjas per 12 mėnesių nuo įgyvendinimo plane nustatytos perdavimo eksploatuoti datos pasirenka trečiąją šalį visam projektui arba jo daliai finansuoti arba statyti;
  - c) jeigu pagal b punktą trečioji šalis nepasirenkama, valstybė narė arba, valstybei narei nusprendus, nacionalinė reguliavimo institucija per du mėnesius nuo b punkte nurodyto laikotarpio pabaigos gali paskirti trečiąją šalį, kuri finansuos projektą arba vykdys statybą, o projekto rengėjas tam turi pritarti;

- d) **jeigu nacionalinė institucija nepaskiria trečiosios šalies pagal c punktą**, tais atvejais, kai, palyginti su įgyvendinimo planu, objektą vėluojama perduoti eksploatuoti daugiau kaip 26 mėnesius, Komisija, pritarus atitinkamoms valstybėms narėms ir visapusiškai su jomis bendradarbiaudama, gali paskelbti kvietimą teikti pasiūlymus, kuriuos leidžiama teikti bet kuriai trečiajai šaliai, galinčiai tapti projekto rengėja ir įgyvendinti projektą pagal nustatytą tvarkaraštį;
- e) kai taikomos c arba d punkte nurodytos priemonės, sistemos operatorius, kurio teritorijoje vykdomos investicijos: įgyvendinantiems veiklos vykdytojams ar investuotojams arba trečiajai šaliai teikia visą investicijai įgyvendinti reikalingą informaciją, **atsižvelgdamas į saugumo aspektus**; prijungia naujus įrenginius prie perdavimo tinklo, arba, kai taikytina, prie skirstomojo tinklo ir apskritai deda visas pastangas, kad palengvintų investicijų įgyvendinimą ir saugų, patikimą ir efektyvų į Sąjungos sąrašą įtraukto projekto eksploatavimą ir priežiūrą.

8. Į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą iš Sąjungos sąrašo galima išbraukti laikantis 3 straipsnio 4 dalyje nustatytos procedūros, jeigu jo įtraukimas į tą sąrašą buvo pagrįstas neteisinga informacija, kuri buvo pagrindinis to įtraukimo kriterijus, arba jeigu projektas neatitinka Sąjungos teisės.

9. Jeigu projektas išbraukiamas iš Sąjungos sąrašo, panaikinamos visos pagal šį reglamentą nustatytos su bendro intereso projekto arba abipusio intereso projekto statusu susijusios teisės ir pareigos.

Tačiau, jeigu projektas yra išbrauktas iš Sąjungos sąrašo, bet kompetentinga institucija priėmė nagrinėti jo paraiškos dokumentus, III skyriuje numatytos teisės ir pareigos išlieka, išskyrus atvejus, kai projektas išbrauktas iš Sąjungos sąrašo dėl šio straipsnio 8 dalyje nurodytų priežasčių.

10. Šis straipsnis nedaro poveikio Sąjungos finansinei paramai, suteiktai bet kuriam į Sąjungos sąrašą įtrauktam projektui prieš jį išbraukiant iš Sąjungos sąrašo.

***Europos koordinatoriai***

1. Jei įgyvendinant bendro intereso projektą arba abipusio intereso projektą susiduriama su rimtais įgyvendinimo sunkumais, Komisija, susitarusi su atitinkamomis valstybėmis narėmis, gali paskirti Europos koordinatorių ne ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui, kurį galima pratęsti du kartus.
2. Europos koordinatorius:
  - a) remia projektus, kuriems jis paskirtas vykdyti Europos koordinatoriaus funkciją, ir skatina tarpvalstybinį projektų rengėjų ir visų susijusių suinteresuotųjų subjektų dialogą;
  - b) prireikus padeda visoms šalims ir koordinuoja jų veiklą konsultuojantis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kai tinkama, aptariant alternatyvius maršrutus ir gaunant projektams reikalingus leidimus;
  - c) kai tikslinga, projekto rengėjams teikia rekomendacijas dėl projekto finansavimo;
  - d) užtikrina, kad rengiant ir įgyvendinant projektus atitinkamos valstybės narės skirtų reikiamą paramą ir nustatytą strateginę kryptį;
  - e) pradedant nuo jų paskyrimo dienos, kasmet ir, kai tinkama, jo įgaliojimams pasibaigus, pateikia Komisijai ataskaitą apie projektų pažangą ir visus sunkumus bei kliūtis, dėl kurių gali būti gerokai uždelsta projektų perdavimo eksploatuoti data; kai tikslinga, ataskaitoje pateikia rekomendacijas, kaip įveikti kliūtis ir sunkumus.

Komisija perduoda pirmos pastraipos e punkte nurodytą Europos koordinatoriaus ataskaitą Europos Parlamentui, **Tarybai** ir atitinkamoms grupėms.

3. Europos koordinatorius pasirenkamas taikant atvirą, nediskriminacinį ir skaidrų procesą ir remiantis kandidato patirtimi, susijusia su konkrečiomis užduotimis, kurios jam buvo pavestos atitinkamiems projektams.
4. Sprendime, kuriuo paskiriamas Europos koordinatorius, nurodoma įgaliojimų apimtis ir nustatoma įgaliojimų taikymo trukmė, konkrečios užduotys, atitinkami galutiniai terminai ir naudotina metodika. Koordinavimo pastangos turi būti proporcingos projektų sudėtingumui ir apytiksliai įvertintoms sąnaudoms.
5. Atitinkamos valstybės narės visapusiškai bendradarbiauja su Europos koordinatoriumi vykdant 2 ir 4 dalyse nurodytas užduotis.

### III SKYRIUS

## Leidimų išdavimas ir visuomenės dalyvavimas

#### *7 straipsnis*

#### ***Į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų prioritetinis statusas***

1. Sąjungos sąrašė bet kokių per leidimų išdavimo procedūrą priimamų sprendimų tikslais nustatomas į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų reikalingumas energetikos politikos ir klimato požiūriu, nesilaikant išankstinių nuostatų dėl tikslios projekto vietos, maršruto ar jame naudojamos technologijos.  
  
Pirmoji pastraipa netaikoma konkuruojantiems projektams arba projektams, kurie nėra pakankamo brandumo lygio, kad būtų galima pateikti konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 1 punkto d papunktyje.
2. Siekiant užtikrinti veiksmingą su į Sąjungos sąrašą įtrauktais projektais susijusių paraiškų dokumentų administracinį tvarkymą, projekto rengėjai ir visos susijusios institucijos užtikrina, kad tie dokumentai būtų sutvarkyti kuo greičiau pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę.
3. Į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams suteikiamas aukščiausios nacionalinės svarbos statusas, jei toks statusas numatytas nacionalinėje teisėje, ir jis tokiu laikomas leidimų išdavimo proceso metu, be kita ko, **kiek tai susiję** su poveikio aplinkai vertinimais [...], **ir, jei taip nustatyta nacionalinėje teisėje**, teritorijų planavimo srityje, taip pat siekiant įgyti priėjimo teises [...]. **Ši dalis taikoma nedarant poveikio nacionalinės gynybos aspektams.**

4. Visos su į Sąjungos sąrašą įtrauktais projektais susijusios ginčų sprendimo procedūros, bylinėjimasis, apeliaciniai skundai ir apskundimo teismine tvarka priemonės nacionaliniuose teismuose, komisijose, įskaitant tarpininkavimą ar arbitražą, jei jie egzistuoja pagal nacionalinę teisę, laikomos skubiomis, jeigu ir tiek, kiek tokios skubos procedūros yra numatytos nacionalinėje teisėje.
5. Kalbant apie Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalyje ir Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalyje nurodytą poveikį aplinkai, jei tenkinamos visos tose direktyvose nustatytos sąlygos, į Sąjungos sąrašą įtraukti projektai, priskiriami prie šio reglamento II priedo [...] 3 ir 4 punktuose nurodytų infrastruktūros kategorijų, energetikos politikos požiūriu laikomi viešojo intereso projektais ir gali būti laikomi viršesnio viešojo intereso projektais.

Jei Komisija turi pateikti nuomonę pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalį, Komisija ir šio reglamento 8 straipsnyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad sprendimas, ar projektas yra viršesnio viešojo intereso, būtų priimtas per terminus, nustatytus šio reglamento 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

Pirma ir antra pastraipos netaikomos konkuruojantiems projektams ir projektams, kurie nėra pakankamai brandūs, kad būtų galima pateikti konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 1 punkto d papunktyje.

6. Kol [...] bus pasiektas poveikio klimatui neutralumas, leidimų išdavimo procedūroje dėl II priedo **1 ir 2 punktuose** [...] nurodytai infrastruktūros kategorijai priskiriamų projektų planavimo, statybos ir eksploatavimo daroma prielaida, kad jie atitinka viršesnę viešąją interesą ir jais prisidedama prie visuomenės sveikatos ir saugos užtikrinimo, kai atskirais atvejais derinami teisiniai interesai Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies ir 16 straipsnio 1 dalies c punkto, Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalies ir Direktyvos 2009/147/EB 9 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo tikslais. [...]

**Kol bus pasiektas poveikio klimatui neutralumas**, valstybės narės užtikrina, kad [...] leidimų išdavimo procedūroje dėl II priedo **1 ir 2 punktuose** nurodytai infrastruktūros kategorijai priskiriamų projektų **planavimo**, statybos ir eksploatavimo **būtų daroma prielaida, kad jie atitinka viršesnę viešąją interesą ir tokiais atvejais** jiems būtų teikiama pirmenybė derinant teisinius interesus [...] kitais tikslais nei nurodytieji pirmoje pastraipoje [...]. **Valstybės narės gali netaikyti šios prielaidos, siekdamos apsaugoti** [...] kultūros paveldą remdamosi [...] teisiniais kriterijais, kad būtų užtikrintas **suderintas** įgyvendinimas.

[...]

7. Kol [...] bus pasiektas poveikio klimatui neutralumas, kalbant apie prie šio reglamento II priedo 1 **ir 2 punktuose** nurodytų infrastruktūros kategorijų priskiriamus į Sąjungos sąrašą įtrauktus projektus, kurie aiškiai įtraukti į nacionalinį plėtros planą, kurio strateginis poveikio aplinkai vertinimas atliktas pagal Direktyvą 2001/42 ir, kai tikėtina, kad jis turės didelį poveikį „Natura 2000“ teritorijoms, tinkamas vertinimas atliktas pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 dalį, valstybės narės gali, jei projektas atitinka įvertinto nacionalinio plėtros plano sistemą ir neapima joje nenumatytų elementų:
- a) tiems projektams netaikyti poveikio aplinkai vertinimo pagal Direktyvos 2011/92/ES 2 straipsnio 1 dalį ir
  - b) tiems projektams netaikyti reikalavimo atlikti jų poveikio „Natura 2000“ teritorijoms vertinimą pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 dalį ir reikalavimo atlikti jų poveikio rūšių apsaugai vertinimą pagal Direktyvos 92/43/EEB 12 straipsnio 1 dalį ir Direktyvos 2009/147/EB 5 straipsnį.

„Natura 2000“ teritorijose ir pagal nacionalines gamtos ir biologinės įvairovės apsaugos sistemas nustatytose teritorijose vykdomiems arba jas kertantiems projektams pirmoje pastraipoje nurodytos išimtys taikomos tik tuo atveju, jei, atsižvelgiant į tos teritorijos **ir teritorijų** tikslus, nėra proporcingų alternatyvų jų diegimui. **Pirmoje pastraipoje nurodytos išimtys netaikomos** [...] II priedo 1 punkto c papunktyje nurodytiems projektams, **esantiems** „Natura 2000“ teritorijose ir pagal nacionalines apsaugos sistemas nustatytose teritorijose **arba jas kertančiuose**.

8. Kai valstybės narės taiko išimtis pagal 7 dalį, jos užtikrina, kad, remiantis nacionaliniu plėtros planu, būtų nustatytos taisyklės dėl veiksmingų poveikio švelninimo priemonių, kurios turi būti patvirtintos į Sąjungos sąrašą įtrauktiems prie II priedo 1 ir 2 punktuose nurodytų infrastruktūros kategorijų priskiriamiems projektams, siekiant išvengti galimo neigiamo poveikio aplinkai arba, jei tai neįmanoma, jį gerokai sušvelninti. Valstybės narės užtikrina, kad tinkamos poveikio švelninimo priemonės būtų taikomos laiku, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 2 dalyje, **Direktyvos 2009/147/EB 5 straipsnyje** ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje nustatytų įpareigojimų, išvengta būklės blogėjimo ir pasiekta gera ekologinė būklė arba geras ekologinis potencialas pagal Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 1 dalies a punktą.

Laikantis šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytų taisyklių ir atskiriems projektams įgyvendinant tinkamas poveikio švelninimo priemones daroma prielaida, kad projektais nepažeidžiamos toje pastraipoje nurodytos nuostatos, nedarant poveikio šio straipsnio 10 daliai.

9. Valstybės narės užtikrina visuomenės dalyvavimą rengiant nacionalinį plėtros planą pagal Direktyvos 2001/42/EB 6 ir 7 straipsnius, be kita ko, identifikuodamos paveikiamą visuomenės dalį, taip pat valstybės nares, kurioms daromas arba gali būti daromas poveikis dėl to plano ir tame plane numatytų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų, priskiriamų prie šio reglamento II priedo 1 ir 2 punktuose nurodytų infrastruktūros kategorijų, įgyvendinimo.

10. Dėl projektų, kuriems valstybės narės nusprendžia taikyti išimtis pagal 7 dalį, kompetentingos institucijos atlieka tikrinimą, kad nustatytų:
- a) ar tikėtina, kad projektas turės didelį neigiamą poveikį, kuris nebuvo nustatytas atliekant nacionalinio plėtros plano poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvą 2001/42/EB ir, kai aktualu, pagal Direktyvą 92/43/EEB;
  - b) ar projektas patenka į Direktyvos 2011/92/ES 7 straipsnio ir Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste 2 straipsnio taikymo sritį dėl jo reikšmingo poveikio aplinkai kitoje valstybėje narėje tikimybės arba dėl valstybės narės, kuriai gali būti padarytas reikšmingas poveikis, prašymo.
- Šis pirmoje pastraipoje nurodytas tikrinimas užbaigiamas per 45 dienas nuo 10 straipsnio 5 dalyje nurodyto pranešimo projekto rengėjui.
11. Jei valstybės narės teritorijoje vykdomas projektas gali daryti reikšmingą poveikį kitų valstybių narių aplinkai, valstybė narė, kurioje įgyvendinamas projektas, užtikrina, kad tarpvalstybiniame kontekste būtų taikomas Direktyvos 2011/92/ES 7 straipsnis ir Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo 2–7 straipsniai.

12. Jei per tikrinimo procesą nustatoma didelė tikimybė, kad projektas turės didelį nenumatytą neigiamą poveikį, kaip nurodyta šio straipsnio 10 dalyje, kompetentingos institucijos informuoja projekto rengėją, kad reikia atlikti šio straipsnio 7 dalies a ir b punktuose nurodytus vertinimus, ir užtikrina, kad, remiantis turimais duomenimis, šiems projektams būtų taikomos tinkamos ir proporcingos poveikio mažinimo priemonės, siekiant užtikrinti atitiktį Direktyvos 92/43/EEB 12 straipsnio 1 daliai ir Direktyvos 2009/147/EB 5 straipsniui. Jei neįmanoma taikyti tokių poveikio mažinimo priemonių, kompetentingos institucijos užtikrina, kad projektų rengėjai priimtų tinkamas kompensacines priemones tam poveikiui šalinti, kurios, nesant kitų proporcingų kompensacinių priemonių, būtų piniginės kompensacijos, skiriamos rūšių apsaugos programoms, forma, **jei tai leidžiama pagal nacionalinę teisę**, siekiant užtikrinti arba pagerinti paveiktų rūšių apsaugos būklę.
- 12a. **7–12 dalys taikomos nedarant poveikio valstybių narių teisei vykdyti leidimų išdavimo procedūras pagal taisykles, pagal kurias Sąjungos sąrašo projektai būtų patvirtinami greičiau, įskaitant procedūras, atitinkančias Direktyvos (ES) 2018/2001 15e straipsnį.**
13. Vertinant, ar yra priimtinių alternatyvių sprendimų į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams, priskiriamiems prie šio reglamento II priedo 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytų infrastruktūros kategorijų, Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies ir 16 straipsnio 1 dalies, Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalies d punkto ir Direktyvos 2009/147/EB 9 straipsnio 1 dalies taikymo tikslais, sąlyga, kad nėra priimtinių alternatyvų, įvykdoma, jei nėra priimtinių alternatyvių sprendimų, kuriais būtų galima pasiekti tą patį atitinkamo projekto tikslą, susijusį su tų pačių pajėgumų plėtojimu naudojant tą pačią technologiją per tą patį ar panašų laikotarpį ir nepatiriant gerokai didesnių išlaidų.

14. Įgyvendindamos į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams, priskiriamiems prie šio reglamento II priedo 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytų infrastruktūros kategorijų, skirtas kompensacines priemones Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies taikymo tikslais, valstybės narės [...], kai galima pagrįstai įrodyti, kad planas arba projektas nesukels negrįžtamo poveikio ekologiniams procesams, būtiniams teritorijos struktūrai ir funkcijoms išlaikyti, ir nepakenks bendram tinklo „Natura 2000“ vientisumui prieš nustatant kompensacines priemones, gali leisti tokias kompensacines priemones įgyvendinti projekto metu. Valstybės narės, laikydamosi atsargumo principo, gali leisti ilgainiui pritaikyti tas kompensacines priemones, priklausomai nuo to, ar tikėtina, kad trumpuoju, vidutinės trukmės ar ilguoju laikotarpiu bus padarytas didelis neigiamas poveikis.
15. [...]

#### *8 straipsnis*

#### ***Leidimų išdavimo procedūros organizavimas***

1. Kiekviena valstybė narė **prireikus atnaujina skyrimą** [...] vienos bendros [...] kompetentingos institucijos [...], kuri **yra** atsakinga už **tai, kad**:

- a) **gautų [...] paraiškas dėl leidimų išdavimo ir visus susijusius dokumentus elektronine forma ir palengvintų** ryšių palaikymą su [...] atitinkamoms institucijoms, **siekiant užtikrinti, kad visos procedūros metu projekto rengėjui nereikėtų kreiptis į daugiau nei vieną kontaktinį punktą [...];**
- b) [...]
- c) palengvintų ir koordinuotų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų leidimų išdavimo procesą savo teritorijoje su kitomis atitinkamomis institucijomis **ir** bendradarbiaudama su jomis **nustatytų**, kokių leidimų ir vertinimų reikia, kad būtų užbaigtas leidimų išdavimo procesas ir priimtas bendrasis sprendimas pagal 3 dalį. Tai apima tyrimų, vertinimo ir dokumentų, kuriuos turėtų parengti projektų rengėjai, aprėptį ir išsamumą;
- d) bendradarbiautų ir palaikytų ryšius su kitų valstybių narių nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, kad būtų palengvintas ir koordinuojamas leidimų išdavimo į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams jų teritorijoje procesas, ir trečiųjų valstybių leidimus išduodančiomis institucijomis, kiek tai susiję su abipusio intereso projektais, įskaitant: viešų konsultacijų dėl tarpvalstybinių projektų pagal 9 straipsnio 5 dalį suderinimą; dalijimąsi informacija apie tikėtiną reikšmingą tarpvalstybinį poveikį pagal 9 straipsnio 6 dalį; atliekinų tyrimų ir leidimų terminų ir reikalavimų suderinimą ir procedūros iki paraiškos pateikimo etapo pagal 10 straipsnio 9 dalį organizavimą; **ir**

- e) stebėtų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų rengimą ir vėlavimus savo teritorijoje, už kurią yra atsakingos, be kita ko, gaudamos ir tvirtindamos projektų rengėjų pagal 5 straipsnio 4 dalį pateiktas ataskaitas ir pagal 5 straipsnio 5 dalį teikdamos Agentūrai ir atitinkamoms grupėms ataskaitas apie jų teritorijoje esančių į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų rengimą ir vėlavimus.

Jei paskirtosios nacionalinės kompetentingos institucijos paskyrimas atnaujinamas arba institucija pakeičiama, valstybės narės praneša Komisijai, kai tik nusprendžiama dėl pakeitimo, ir informuoja, kada tokie pakeitimai įsigalioja.

- 2. 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos pareigos ir su ja susijusios užduotys gali būti perduotos kitai institucijai dėl kiekvieno į Sąjungos sąrašą įtraukto projekto arba konkrečios į Sąjungos sąrašą įtrauktos projektų kategorijos, arba dėl kiekvienos geografinės vietovės, jeigu:
  - a) nacionalinė kompetentinga institucija praneša Komisijai apie tą delegavimą, ir informacija apie jį yra lengvai prieinama visuomenei, be kita ko, 9 straipsnio 7 dalyje nurodytoje interneto svetainėje;
  - b) už kiekvieną į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą ar projektų kategoriją yra atsakinga tik viena institucija ir ji yra vienintelis projektų rengėjų kontaktinis punktas, kuris per 10 straipsnio 2 dalyje nustatytą teisinį terminą prisiima visą atsakomybę už procesą, po kurio priimamas bendrasis sprendimas, ir koordinuoja visų atitinkamų dokumentų ir informacijos pateikimą, be kita ko, bet kuriai kitai susijusiai institucijai;
  - c) nepriklausomai nuo delegavimo, nacionalinė kompetentinga institucija išlieka atsakinga už projektų rengėjų pagal 5 straipsnio 4 dalį pateiktų ataskaitų apibendrinimą ir ataskaitų teikimą Agentūrai ir atitinkamoms grupėms pagal 5 straipsnio 5 dalį.

Nacionalinė kompetentinga institucija gali ir toliau būti atsakinga už terminų nustatymą, nedarant poveikio terminams, nustatytiems 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

3. Nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad bendrasis sprendimas būtų priimtas per 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus terminus.

Valstybės narės pasirenka vieną iš toliau nurodytų schemų, atsižvelgdamos į tai, kuri schema yra veiksmingiausia atsižvelgiant į nacionalinę teisę, nacionalinio planavimo ir leidimų išdavimo proceso ypatumus ir į tai, ar ją galima įgyvendinti taip, kad būtų prisidedama prie veiksmingiausio ir savalaikio bendrojo sprendimo priėmimo:

a) integruota schema:

- i) nacionalinės kompetentingos institucijos priima bendrąjį sprendimą, kuris yra vienintelis teisiškai privalomas sprendimas, priimamas vykdant teisės aktais nustatytą leidimų išdavimo procesą;
- ii) jei su projektu yra susijusios kitos institucijos, jos gali pagal nacionalinę teisę pareikšti savo nuomonę; ta nuomonė naudojama vykdant procedūrą ir nacionalinė kompetentinga institucija į ją atsižvelgia;

b) koordinuota schema:

- i) bendrąjį sprendimą sudaro keli atskiri teisiškai privalomi sprendimai, kuriuos priėmė kelios atitinkamos institucijos, ir jį centralizuotai koordinuoja nacionalinė kompetentinga institucija;
- ii) nacionalinė kompetentinga institucija gali sudaryti darbo grupę, kurioje būtų atstovaujama visoms susijusioms institucijoms, kad būtų galima parengti tikrinimo planą arba išsamų leidimų išdavimo proceso tvarkaraštį pagal 10 straipsnio 9 dalies b punktą ir stebėti bei koordinuoti jo įgyvendinimą;

- iii) nacionalinė kompetentinga institucija, pasikonsultavusi su kitomis atitinkamomis institucijomis, kiekvienu konkrečiu atveju nustato pagrįstą terminą, per kurį turi būti priimti atskiri sprendimai, siekiant kuo labiau sutrumpinti proceso trukmę, nedarant poveikio 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytiems terminams;
  - iv) nacionalinė kompetentinga institucija [...] **gali** priimti atskirą sprendimą kitos atitinkamos nacionalinės institucijos vardu **savo teritorijoje**, jei ta institucija sprendimo nepriima iki termino pabaigos ir jei vėlavimo negalima tinkamai pagrįsti; nacionalinė kompetentinga institucija taip pat gali neatsižvelgti į atskirą kitos atitinkamos institucijos sprendimą **savo teritorijoje**, jei mano, kad sprendimas nėra pakankamai pagrįstas tos atitinkamos institucijos pateiktais įrodymais;
- c) bendradarbiavimo schema:
- i) bendrąjį sprendimą sudaro keli atskiri teisiškai privalomi sprendimai, kuriuos priėmė kelios atitinkamos institucijos, ir jį koordinuoja nacionalinė kompetentinga institucija;
  - ii) nacionalinė kompetentinga institucija gali sudaryti darbo grupę, kurioje atstovaujama visoms atitinkamoms institucijoms, kad būtų galima parengti tikrinimą arba išsamų leidimų išdavimo proceso tvarkaraštį pagal 10 straipsnio 9 dalį ir stebėti bei koordinuoti jo įgyvendinimą;
  - iii) nacionalinė kompetentinga institucija, pasikonsultavusi su kitomis atitinkamomis institucijomis, kiekvienu konkrečiu atveju nustato pagrįstą terminą, per kurį turi būti priimti atskiri sprendimai, siekiant kuo labiau sutrumpinti proceso trukmę, nedarant poveikio 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytiems terminams;

- iv) nacionalinė kompetentinga institucija stebi, kaip atitinkamos institucijos laikosi terminų, o vėlavimo atveju imasi priemonių siekdama kuo labiau sutrumpinti proceso trukmę;
- v) jei valstybė narė pasirenka bendradarbiavimo schemą, ji Komisijai nurodo to pasirinkimo priežastis.

Atitinkamos institucijos pagal valstybių narių pasirinktą leidimų išdavimo sistemą arba deleguoja būtiną kompetenciją nacionalinei kompetentingai institucijai, arba palengvina bendradarbiavimą su nacionaline kompetentinga institucija, siekdamos užtikrinti, kad bendrasis sprendimas būtų priimtas per 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus terminus.

Jei atitinkama institucija nesitiki atskiro sprendimo priimti per nustatytą terminą, ta institucija nedelsdama apie tai informuoja nacionalinę kompetentingą instituciją ir nurodo vėlavimo priežastis. Tuomet nacionalinė kompetentinga institucija nustato kitą terminą, iki kurio turi būti priimtas tas atskiras sprendimas, laikantis pagal 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų bendrų terminų.

4. Valstybės narės gali 3 dalyje nustatytas schemas taikyti į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams sausumoje ir jūroje.

Į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų, kurie yra neatsiejamai susiję su gamybos įrenginiais, pavyzdžiui, projektų, įtrauktų į II priedo 1 punkto b arba h papunktyje nurodytas infrastruktūros kategorijas, atveju nacionalinė kompetentinga institucija yra atsakinga už leidimų atitinkamam į Sąjungos sąrašą įtrauktam projektui išdavimo proceso koordinavimą su leidimų energijos gamybos įrenginiams išdavimu, kad terminai būtų nuoseklūs ir kartu būtų siekiama kuo veiksmingiau ir laiku suteikti leidimus visam su projektu susijusiam turtui.

5. **Valstybių narių, dalyvaujančių į Sąjungos sąrašą įtrauktame projekte, kuris yra priskiriamas vienam iš I priedo 2 skirsnyje nurodytų prioritetinių jūrinių tinklų koridorių, atitinkamos nacionalinės kompetentingos institucijos iš jų rato kartu paskiria vienintelį kontaktinį punktą kiekvieno projekto rengėjams, kuris yra atsakingas už tai, kad nacionalinėms kompetentingoms institucijoms būtų sudarytos palankesnės sąlygos keisti informacija apie projekto leidimų išdavimo procedūrą, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tai procedūrai ir atitinkamų nacionalinių kompetentingų institucijų sprendimų priėmimui.**

Jei į Sąjungos sąrašą įtrauktas projektas **nėra priskiriamas vienam iš I priedo 2 skirsnyje prioritetinių jūrinių tinklų koridorių, tačiau** vykdomas dviejų ar daugiau valstybių narių teritorijoje, jų atitinkamos nacionalinės kompetentingos institucijos bendrai [...] **gali** paskirti vieną iš jų veikti kaip vienintelį kontaktinį punktą, atsakingą už tai, kad nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ir kitoms atitinkamoms institucijoms būtų lengviau keisti informacija apie leidimų išdavimo procesą, taip pat už galutinių bendrųjų sprendimų priėmimą bendradarbiaujant su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, **nedarant poveikio kiekvienos valstybės narės kompetencijai priimti savo sprendimą.**

**Jei nėra bendrai paskiriamas vienintelis kontaktinis punktas, atitinkamos nacionalinės kompetentingos institucijos imasi visų būtinų veiksmų, kad užtikrintų veiksmingą ir efektyvų tarpusavio bendradarbiavimą ir ryšių palaikymą, įskaitant 10 straipsnio 9 dalyje nurodytus veiksmus.**

Valstybės narės stengiasi nustatyti bendrą procedūrą, kuri palengvintų atitinkamų jų nacionalinių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą, sukurtų procedūrinę sinergiją ir suderintų terminus, kad būtų palengvintas projektų leidimų išdavimo procesas, visų pirma kiek tai susiję su poveikio aplinkai vertinimu ir viešomis konsultacijomis, kurių reikalaujama pagal 9 straipsnį.

Valstybių narių prašymu Komisija atlieka tarpininko vaidmenį remiant atitinkamų nacionalinių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą. Komisija padeda susitarti dėl vienodos bendros procedūros pateikdama nuomonę ir rekomendacijas dėl procedūrinių aspektų.

### *9 straipsnis*

#### *Skaidrumas ir visuomenės dalyvavimas*

1. **[Ne vėliau kaip šeši mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo dienos [...]]** valstybė narė ar nacionalinė kompetentinga institucija prireikus bendradarbiaudama su kitomis atitinkamomis institucijomis, paskelbia atnaujintą į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams taikomų leidimų išdavimo procedūrų vadovą, į kurį įtraukta bent VI priedo 1 punkte nurodyta informacija. Vadovas nėra teisiškai privalomas dokumentas, tačiau jame nurodomos ar cituojamos atitinkamos teisinės nuostatos. Nacionalinės kompetentingos institucijos, kai aktualu, bendradarbiauja ir ieško sinergijos su kaimyninių šalių institucijomis, siekdamos suderinti terminus ir palengvinti projektų leidimų išdavimo procesą, be kita ko, rengiant procedūrų vadovą.
2. Nedarant poveikio visuomenės dalyvavimo reikalavimams pagal aplinkos apsaugos teisę, Orhuso konvenciją, Espo konvenciją ir atitinkamą Sąjungos teisę, visos leidimų išdavimo procese dalyvaujančios šalys laikosi VI priedo 3 punkte nustatytų visuomenės dalyvavimo principų.

3. Per preliminarų trijų mėnesių laikotarpį nuo leidimų išdavimo procedūros pradžios, kaip nustatyta 10 straipsnio 5 dalyje, projekto rengėjas parengia ir nacionalinei kompetentingai institucijai pateikia visuomenės dalyvavimo koncepciją, laikantis šio straipsnio 1 dalyje nurodytame vadove nustatytos tvarkos ir VI priede pateiktų gairių.
4. Nacionalinė kompetentinga institucija paprašo pakeisti visuomenės dalyvavimo koncepciją arba ją patvirtina per tris mėnesius nuo koncepcijos gavimo, atsižvelgdama, nereikalaudant kartoti, į bet kokios formos visuomenės dalyvavimą ir konsultacijas, vykusias prieš pradedant leidimų išdavimo procesą, tiek, kiek toks visuomenės dalyvavimas ir konsultacijos atitiko šio straipsnio reikalavimus.

Jei projekto rengėjas planuoja daryti reikšmingų patvirtintos visuomenės dalyvavimo koncepcijos pakeitimų, jis apie tai informuoja nacionalinę kompetentingą instituciją. Tokiu atveju nacionalinė kompetentinga institucija gali prašyti atlikti papildomus pakeitimus.
5. Jei to dar nereikaluojama pagal nacionalinę teisę, prieš pateikdamas nacionalinei kompetentingai institucijai galutinę ir išsamią paraišką dėl leidimo išdavimo pagal 10 straipsnio 10 dalį, projekto rengėjas surengia bent vieną ankstyvojo etapo viešą konsultaciją. Viešos konsultacijos gali būti vykdomos kartu su bet kokiomis viešomis konsultacijomis po to, kai pateikiamas prašymas duoti sutikimą dėl planuojamos veiklos pagal Direktyvos 2011/92/ES 6 straipsnio 2 dalį.
6. Viešos konsultacijos, kurias reikalaujama surengti pagal ankstesnę dalį, turi atitikti VI priedo 5 punkte nustatytus minimaliuosius reikalavimus, jose VI priedo 3 punkto a papunktyje nurodyti suinteresuotieji subjektai ankstyvame etape informuojami apie projektą ir jos padeda nustatyti tinkamiausią vietą, trajektoriją ar technologiją, be kita ko, kai aktualu, atsižvelgiant į tinkamus su projektu susijusius prisitaikymo prie klimato kaitos ir saugumo aspektus, visą poveikį, aktualų pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę, ir atitinkamus klausimus, kurie turi būti aptarti paraiškos dokumentuose.

7. Nedarant poveikio valstybių narių procedūrinėms ir skaidrumo taisyklėms, projekto rengėjai 10 dalyje nurodytoje interneto svetainėje paskelbia ataskaitą, kurioje apibendrinami su visuomenės dalyvavimu projekte susijusios veiklos rezultatai, įskaitant visą veiklą, vykdytą iki išankstinių viešų konsultacijų, ir paaiškinama, kaip buvo atsižvelgta į viešose konsultacijose pareikštas nuomones, nurodant projekto vietos, trajektorijos ir struktūros pakeitimus arba priežastis, dėl kurių į tokias nuomones nebuvo atsižvelgta.

Projekto rengėjas ataskaitą kartu su paraiškos dokumentais pateikia nacionalinei kompetentingai institucijai. Priimant bendrąjį sprendimą tinkamai atsižvelgiama į šios ataskaitos rezultatus.

8. Įgyvendinant tarpvalstybinius projektus, kuriuose dalyvauja dvi ar daugiau valstybių narių, viešos konsultacijos pagal 5 dalį kiekvienoje atitinkamoje valstybėje narėje, kiek įmanoma, surengiamos ne vėliau kaip per du mėnesius viena nuo kitos ir, jei įmanoma, sujungiamos.
9. Jei tikėtina, kad projektai turės reikšmingą tarpvalstybinį poveikį vienoje ar daugiau kaimyninių valstybių narių, kuriose taikomas Direktyvos 2011/92/ES 7 straipsnis ir Espo konvencija, atitinkama informacija pateikiama atitinkamų kaimyninių valstybių narių nacionalinėms kompetentingoms institucijoms. Atitinkamų kaimyninių valstybių narių nacionalinės kompetentingos institucijos nurodo, kai tinkama per pranešimo procesą, ar jos ar bet kuri kita susijusi institucija pageidauja dalyvauti atitinkamoje viešų konsultacijų procedūroje.
10. Projekto rengėjas sukuria ir reguliariai atnaujina projektui skirtą interneto svetainę, kurioje pateikiama svarbi informacija apie bendro intereso projektą, kuri susiejama su Komisijos interneto svetaine ir 26 straipsnyje nurodyta skaidrumo platforma ir kuri atitinka VI priedo 6 punkte nustatytus reikalavimus. Nacionalinės kompetentingos institucijos tikrina, kaip projekto rengėjai vykdo šią pareigą, ir prireikus imasi priemonių atitikčiai užtikrinti.

***Leidimų išdavimo proceso trukmė ir vykdymas***

1. Leidimų išdavimo procese numatomos šios dvi procedūros:
  - a) neprivaloma procedūra iki paraiškos pateikimo etapo, apimanti laikotarpį nuo leidimų išdavimo proceso pradžios iki pateiktų išsamių paraiškos dokumentų priėmimo nacionalinėje kompetentingoje institucijoje, kuris turi būti ne ilgesnis kaip 24 mėnesiai;
  - b) privaloma teisės aktais nustatyta leidimų išdavimo procedūra, apimanti laikotarpį nuo pateiktų išsamių paraiškos dokumentų priėmimo dienos iki bendrojo sprendimo priėmimo dienos, kuris turi neviršyti 18 mėnesių.

Kiek tai susiję su pirmos pastraipos b punktu, valstybės narės, kai įmanoma, gali numatyti teisės aktais nustatytą leidimų išdavimo procedūrą, kuri būtų trumpesnė nei 18 mėnesių.

2. Nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad bendra 1 dalyje nurodytų dviejų procedūrų trukmė neviršytų 42 mėnesių.

Tačiau, jei nacionalinė kompetentinga institucija mano, kad viena ar abi leidimų išdavimo procedūros nebus užbaigtos per 1 dalyje nustatytus terminus, ji kiekvienu konkrečiu atveju prieš pasibaigiant vienam ar abiem terminams gali nuspręsti pratęsti vieną ar abu terminus. Nacionalinė kompetentinga institucija bendrą dviejų procedūrų trukmę gali pratęsti daugiau nei šešiais mėnesiais tik išimtiniais atvejais.

Jei nacionalinė kompetentinga institucija pratęsia terminus, ji informuoja atitinkamą grupę apie tokio pratęsimo priežastis ir kuo greičiau pristato jai priemones, kurių imtasi arba turi būti imtasi, kad būtų užbaigta leidimų išdavimo procedūra. Grupė gali prašyti, kad nacionalinė kompetentinga institucija reguliariai teiktų ataskaitas apie šioje srityje padarytą pažangą ir nurodytų vėlavimo priežastis.

3. Valstybės narės užtikrina, kad 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos turėtų pakankamai techninių, finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kad galėtų priimti bendrąjį sprendimą per 10 straipsnio 2 dalyje nurodytą laikotarpį.
4. Valstybės narės [...] **gali numatyti**, kad vykdant 1 dalyje nurodytą leidimų išdavimo procedūrą:
  - a) nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nepateikus atsakymo per 2 dalyje nustatytą terminą, bendrasis sprendimas būtų laikomas patvirtintu;
  - b) jei kitos atitinkamos institucijos per nacionalinės kompetentingos institucijos pagal 8 straipsnio 3 dalį nustatytą pagrįstą laikotarpį nepateikia atsakymo, būtų laikoma, kad jų konkreti nuomonė, įgaliojimas ar leidimas **atliekant konkrečius tarpinius administracinius veiksmus** yra duoti arba į juos atsakyta teigiamai [...], **išskyrus** [...] sprendimus dėl aplinkos, **išskyrus atvejus, kai tokia galimybė yra numatyta jų teisinėse sistemose.**[...]

Visi sprendimai skelbiami viešai **laikantis taikytinos teisės** [...].

5. Prašydami pradėti leidimų išdavimo procesą, projekto rengėjai raštu arba elektronine forma praneša apie projektą kiekvienos valstybės narės, kurioje įgyvendinamas projektas, nacionalinei kompetentingai institucijai, įskaitant valstybes nares, kuriose projektas kerta jų išskirtinę ekonominę zoną, ir pateikia pakankamai išsamius projekto metmenis.

Per vieną mėnesį nuo pranešimo gavimo nacionalinė kompetentinga institucija elektronine forma:

- a) išduoda gavimo patvirtinimą, arba
- b) jei projektas nelaikomas pakankamai brandžiu, kad būtų galima pradėti leidimų išdavimo procesą, atmeta pranešimą ir nurodo savo sprendimo priežastis, be kita ko, kitų susijusių institucijų vardu.

Patvirtinimo apie gavimą data žymi leidimų išdavimo proceso pradžią. Jei projektas susijęs su dviem ar daugiau valstybių narių, leidimų išdavimo proceso pradžia laikoma data, kurią paskutinį pranešimą priima susijusi nacionalinė kompetentinga institucija.

Valstybės narės [...] **gali sukurti** [...] skaitmeninį **portalą ar sujungtus portalus**, skirtus leidimų išdavimo prašymams, leidimų išdavimo procesams ir vykdomiems sprendimams dėl leidimų išdavimo valdyti, ir kad sprendimai būtų pateikiami lengvai prieinamu formatu.

[...] **Tokiame portale arba portaluose** [...] **gali būti** suteikiama prieiga prie atitinkamų aplinkos ir geologinių duomenų ir sprendimų, prieinamų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [xxxxx]<sup>37</sup> 10 straipsnio 3 dalyje nurodytame **bendrame skaitmeninės geografinės informacijos sistema grindžiamame** [...] interneto portale.

---

<sup>37</sup> [nuoroda į Reglamentą dėl poveikio aplinkai vertinimų paspartinimo]

6. Nacionalinės kompetentingos institucijos užtikrina, kad kiekvienos kategorijos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų leidimų išdavimo procesas būtų paspartintas pagal šį skyrių. Tuo tikslu nacionalinės kompetentingos institucijos pritaiko leidimų išdavimo proceso pradžios ir išsamių paraiškos dokumentų priėmimo reikalavimus, atsižvelgdamos į atitinkamą projektų kategoriją, jų pobūdį, mastą, tai, kad nereikalaujama poveikio aplinkai vertinimo ar bet kokių kitų vertinimų pagal nacionalinę teisę arba tai, kad jiems gali reikėti mažiau leidimų ir patvirtinimų, kad pasiektų pasirengimo statybai etapą.

**Bendradarbiaudama su projekto rengėju ir prireikus kitomis atitinkamomis institucijomis ar kitomis kitų valstybių narių, kuriose įgyvendinamas projektas, nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, įskaitant atvejus, kai projektas kerta jų išskirtinę ekonominę zoną, nacionalinė kompetentinga institucija gali etapais parengti tam tikro projekto leidimų išdavimo proceso reikalavimus ir VI priedo 4 punkte nustatytą viešų konsultacijų tvarkaraštį, su sąlyga, kad dėl to nevėluoja bendra projekto plėtra ir užtikrinama, kad leidimų išdavimo procesas būtų supaprastintas ir paspartintas. Kiekvienam etapui taikomi ilgiausi 1 ir 2 dalyse nurodyti terminai.**

Todėl nacionalinės kompetentingos institucijos gali nuspręsti, kad šio straipsnio 1 ir 6 dalyse nurodyta procedūra iki paraiškos pateikimo etapo nėra būtina, jei projekto rengėjas nereikalauja šio laikotarpio tyrimams, vertinimams atlikti ir duomenims, kuriuos reikia nurodyti prašymo išduoti leidimą byloje, rinkti.

7. Atlikdamos tikrinimą, kuriuo siekiama nustatyti leidimų išdavimo proceso reikalavimus, nacionalinės kompetentingos institucijos atsižvelgia į visus atliktus tyrimus ir leidimus, išduotus ne anksčiau kaip prieš penkerius metus iki projekto leidimų išdavimo proceso pradžios pagal šį straipsnį, įskaitant kitų projektų, kurie yra svarbūs ir gali būti pakartotinai naudojami, įgyvendinimo vertinimus, ir nereikalauja nereikalingų ar kartotinių tyrimų, vertinimų ar leidimų. **Nacionalinės kompetentingos institucijos gali atsižvelgti į senesnius nei penkerių metų duomenis tiek, kiek jos laiko tokius duomenis aktualiais ir būtinais leidimų išdavimo procedūros reikalavimams nustatyti.**
8. Valstybėse narėse, kuriose trasos ar vietovės nustatymas, vykdomas vien konkrečiais planuojamo projekto tikslais, įskaitant konkrečių tinklo infrastruktūros koridorių planavimą, negali būti įtrauktas į leidimo išdavimo procesą, kurį užbaigus priimamas bendrasis sprendimas, atitinkamas sprendimas priimamas per atskirą šešių mėnesių laikotarpį, kuris prasideda tą dieną, kurią projekto rengėjas pateikia galutinius ir išsamius paraiškos dokumentus.
9. Procedūra iki paraiškos pateikimo etapo apima: reikiamų tyrimų, ataskaitų ir dokumentų, kurių tikimasi iš projekto vykdytojo, tikrinimą ir apimties nustatymą; išsamaus grafiko sudarymą ir paraiškos dokumentacijos projekto patikrinimą, atliekant šiuos veiksmus:
- a) kuo greičiau ir ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo 5 dalyje nurodyto projekto rengėjo pranešimo nacionalinė kompetentinga institucija nustato leidimus ir vertinimus, kurių reikia leidimų išdavimo procesui užbaigti, ir apie juos praneša projekto rengėjui.

Nacionalinės kompetentingos institucijos pranešime pateikiamas VI priedo 1 punkto e papunktyje nurodytas kontrolinis sąrašas ir, kai aktualu, jo turinys nustatomas bendradarbiaujant su kitomis atitinkamomis institucijomis ir kitų valstybių narių, kuriose įgyvendinamas projektas, nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, įskaitant atvejus, kai projektas kerta jų išskirtinę ekonominę zoną.

Kai taikytina, pranešime išsamiai išdėstomos sąlygos, kuriomis projektui gali būti taikoma 7 straipsnio 7 dalyje nustatyta išimtis, ir nurodoma:

- i) ar esama tikimybės, kad projektas turės didelį neigiamą nenumatytą poveikį atsižvelgiant į geografinių vietovių, kuriose jis planuojamas, aplinkos jautrumą, kuris nebuvo nustatytas atliekant nacionalinių plėtros planų poveikio aplinkai vertinimą pagal Direktyvą 2001/42/EB ir, kai aktualu, pagal Direktyvą 92/43/EEB;
- ii) projektui taikomos tinkamos ir proporcingos poveikio švelninimo priemonės arba piniginė kompensacija už rūšių apsaugos programas pagal 7 straipsnio 8 dalį;
- iii) ar kuri nors projekto dalis gali daryti reikšmingą poveikį kitos valstybės narės aplinkai; tokiu atveju valstybės narės, kurioje įgyvendinamas projektas, kompetentinga institucija užtikrina, kad tarpvalstybiniame kontekste būtų taikomas Direktyvos 2011/92/ES 7 straipsnis ir Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo 2–7 straipsniai;

- b) pranešime taip pat nurodoma, ar nacionalinė kompetentinga institucija patvirtina arba iš dalies pakeičia projekto rengėjo pagal 9 straipsnio 3 dalį pateiktą visuomenės dalyvavimo koncepciją. Tikrinimo laikotarpiu nacionalinė kompetentinga institucija, bendradarbiaudama su kitomis atitinkamomis institucijomis, nustato tyrimų, ataskaitų ir dokumentų, įskaitant vertinimus, reikalingus projekto aplinkosaugos leidimui gauti, kuriuos projekto rengėjas turėtų parengti ir pateikti kaip išsamios paraiškos bylos dalį, apimtį ir išsamumo lygį.

Nei nacionalinė kompetentinga institucija, nei kuri nors iš atitinkamų institucijų vėliau neprašo jokios papildomos informacijos, tyrimų, ataskaitų ar vertinimų, išskyrus tuos, kurie nustatyti per šį pradinį tikrinimo procesą, nebent iš esmės pasikeitė projektas arba jį supanti aplinka. Jei įvyksta toks esminis pokytis, nacionalinė kompetentinga institucija, remdamasi tinkamu pagrindimu, gali prašyti projekto rengėjo pateikti papildomos informacijos;

- c) nacionalinė kompetentinga institucija, glaudžiai bendradarbiaudama su projekto rengėju ir kitomis atitinkamomis institucijomis bei nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis kitose valstybėse narėse, kuriose įgyvendinamas projektas, įskaitant atvejus, kai projektas kerta jų išskirtinę ekonominę zoną, ir atsižvelgdama į pagal šios dalies a punktą vykdomos veiklos rezultatus, parengia išsamų leidimų išdavimo proceso tvarkaraštį pagal VI priedo 2 punkte išdėstytas gaires;
- d) gavusi paraiškos dokumentų projektą, nacionalinė kompetentinga institucija gali savo arba kitų atitinkamų institucijų vardu paprašyti projekto rengėjo ne vėliau kaip per [...] **45 dienas** pateikti trūkstamą informaciją, susijusią su a punkte nurodytais reikalaujamais elementais.

Procedūra iki paraiškos pateikimo etapo apima prireikus projektų rengėjų rengiamas aplinkos ataskaitas, įskaitant prisitaikymo prie klimato kaitos ir kibernetinio bei fizinio saugumo dokumentus ir vertinimus.

[...]

Per [...] **45 dienas** nuo pirmos pastraipos d punkte nurodytos trūkstamos informacijos pateikimo kompetentinga institucija priima nagrinėti visą prašymą raštu ar elektronine forma arba specialiose skaitmeninėse platformose, pradėdama 1 dalies b punkte nurodytą teisės aktais nustatytą leidimų išdavimo procedūrą.

10. Projekto rengėjas sąžiningai bendradarbiauja su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis ir visomis atitinkamomis institucijomis, kad pateiktų joms išsamią ir teisingą informaciją, visų pirma susijusią su tikrinimo procese nustatyta informacija.

Projekto rengėjas užtikrina, kad paraiškos dokumentai būtų išsamūs ir tinkami, ir prašo nacionalinės kompetentingos institucijos pateikti nuomonę kuo ankstesniame leidimų išdavimo proceso etape.

Projekto rengėjas visapusiškai bendradarbiauja su nacionaline kompetentinga institucija, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų terminų. Bet koks vėlavimas dėl projekto rengėjo, kuris veikia sąžiningai, kaltės šiuo atžvilgiu neįskaičiuojamas į ilgiausią leidimo galiojimo trukmę.

11. Valstybės narės užtikrina, kad dėl bet kokių nacionalinės teisės aktų pakeitimų nebūtų pratęsta jokia leidimų išdavimo procedūra, pradėta iki tų pakeitimų įsigaliojimo dienos. Kad būtų išlaikyta paspartinta leidimų išdavimo procedūra į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams, nacionalinės kompetentingos institucijos tinkamai pritaiko tvarkaraštį, nustatytą pagal šio straipsnio 6 dalies b punktą, siekdamos, kiek įmanoma, užtikrinti, kad nebūtų viršyti šiame straipsnyje nustatyti leidimų išdavimo procedūros terminai.
12. Šiame straipsnyje nustatyti terminai nedaro poveikio pareigoms pagal Sąjungos bei tarptautinę teisę ir administracinėms apeliacinėms procedūroms bei apskundimo teismine tvarka priemonėms.  
  
Šiame straipsnyje nustatyti terminai bet kuriai leidimų išdavimo procedūrai taikomi nedarant poveikio valstybių narių nustatytiems trumpesniems terminams.

## IV SKYRIUS

### Tarpsektorinės infrastruktūros planavimas

#### *11 straipsnis*

##### *Pagrindinis dešimties metų tinklo plėtros planų scenarijus*

1. Ne vėliau kaip [dveji metai po įsigaliojimo] ir po to bent kas ketverius metus Komisija parengia pagrindinį elektros energijos, vandenilio ir dujų sektorių scenarijų **bei jautrumo analizes**, kurie turi būti naudojami rengiant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus, nurodytus: Reglamento (ES) 2019/943 48 straipsnyje ir Reglamento (ES) 2024/1789 [...] **60** straipsnyje, šio reglamento 12 straipsnyje nurodytą infrastruktūros poreikių nustatymo procesą, šio reglamento 14 straipsnyje nurodytą visos energetikos sistemos sąnaudų ir naudos analizę ir šio reglamento 17 straipsnyje nurodytą tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą.
2. Pagrindinis scenarijus **ir jautrumo analizės dera su Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslais ir:**
  - a) [...] apima **vidutinės trukmės laikotarpio ir ilgalaikę perspektyvą bent iki 2050 m.**, laikantis Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo **ir jais turi būti atsižvelgta į nacionalinius bei regioninius ypatumus;**
  - aa) grindžiami tarpsektoriniu požiūriu, užtikrinant elektros energijos, vandenilio ir dujų sektorių nuoseklumą, optimizuojant sistemos efektyvumą;
  - b) [...]

- b) jais atsižvelgiama į naujausius nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus arba bet koki kitą atitinkamą nacionalinį scenarijų dokumentą, kurį patvirtino atitinkama valstybė narė arba nacionalinė reguliavimo institucija;
- c) jautrumo analizių atveju jais atsižvelgiama, be kita ko, į alternatyvius pasiūlos derinius ir paklausos modelius, taip pat esamas tendencijas ir prognozes

3. Komisijos prašymu Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-E), Europos vandenilio tinklo operatorių tinklas (ENNOH), Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-G) ir valstybės narės pateikia 1 dalyje nurodytam pagrindiniam scenarijui parengti būtinus duomenis ir informaciją. Tai apima, be kita ko, rinkos ir tinklo duomenis, pavyzdžiui, paklausos ir pasiūlos prognozes, elektros energijos gamybos, vandenilio gamybos ir tinklų charakteristikas, lankstumo šaltinius, importo prielaidas, taip pat klimato metų duomenis. Komisija nustato pagrįstą terminą, per kurį duomenys ir informacija turi būti pateikti, atsižvelgdama į reikalaujamų duomenų ir informacijos sudėtingumą ir skubumą. Jei adresatas nepateikia prašomos informacijos per Komisijos nustatytą terminą arba pateikia neišsamią informaciją, Komisija savo sprendimu gali pareikalausiti pateikti informaciją. **Komisija užtikrina duomenų rinkimo pagrindinio scenarijaus ir jautrumo analizių tikslais bei kitų duomenų rinkimo veiksmų, visų pirma vykdomų pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, koordinavimą ir, kai įmanoma, pakartotinai naudoja surinktus duomenis, kad būtų išvengta valstybių narių ataskaitų teikimo dubliavimo.** Komisija [...], **kai tinkama**, paprašo Agentūros patikrinti Komisijai **tinklo operatorių** pateiktus duomenis, be kita ko, patikrinant nacionalinius duomenis atitinkamose nacionalinėse reguliavimo institucijose.

4. Komisija konsultuojasi su Agentūra, nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, ENTSO-E, ENNOH, ENTSO-G, Europos [...] skirstymo sistemos operatorių [...] subjektu (ES SSO subjektu), valstybėmis narėmis, **TEN-E grupe** ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais dėl duomenų, surinktų siekiant parengti pagrindinį scenarijų, įskaitant prielaidas ir jų naudojimą rengiant pagrindinį scenarijų. **Komisija prašo valstybių narių patikrinti duomenis, prielaidas ir jų naudojimą ir sušaukti TEN-E grupės posėdį jiems aptarti.**
5. Komisija pateikia pagrindinio scenarijaus projektą TEN-E grupei kartu su informacija apie tai, kaip buvo atsižvelgta į pastabas, gautas per 4 dalyje nurodytas konsultacijas. TEN-E grupės nariai savo pastabas, jei tokių yra, pateikia per [...] **du mėnesius** nuo pagrindinio scenarijaus projekto gavimo dienos.
6. [...] **Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo patvirtina pagrindinį scenarijų. Šis įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 23a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.**
7. Paskelbus [...] **įgyvendinimo aktą** dėl pagrindinio scenarijaus, Komisija paskelbia pagrindinius pagrindinio scenarijaus įvesties ir išvesties duomenis, laikydamasi apribojimų pagal nacionalinę teisę ir atitinkamus konfidencialumo susitarimus.

8. **Ne rečiau kaip kas 24 mėnesius po pagrindinio scenarijaus patvirtinimo [...]** Komisija, [...] **pasikonsultavusi su TEN-E grupe**, [...] parengia [...] papildomas jautrumo analizės arba pagrindinio scenarijaus atnaujinimus, jei [...] būtina atsižvelgiant į rinkos ar politikos pokyčius. Komisija **informuoja TEN-E grupę ir** gali iš dalies pakeisti šio straipsnio 6 dalyje nurodytą [...] **įgyvendinimo** aktą, kad į jį būtų įtrauktos visos tokios **papildomos jautrumo analizės arba pagrindinio scenarijaus atnaujinimai**.

## *12 straipsnis*

### ***Infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaita***

1. Atitinkamai ENTSO-E ir ENNOH parengia infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitą, kad nustatytų infrastruktūros spragas, darančias poveikį Sąjungos tikslams, susijusiems su elektros energija ir vandeniliu.
2. **Šios** infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitos:
  - a) grindžiamos pagrindiniu scenarijumi, kurį Komisija parengė pagal 11 straipsnį, ir jo jautrumo analizėmis;
  - b) atitinka Agentūros pagal 11 dalį parengtą metodiką;
  - c) atitinka šio reglamento VII priede nustatytus principus;
  - d) padeda užtikrinti tarpsektorinį požiūrį, kuriuo užtikrinamas elektros energijos ir vandenilio sektorių, taip pat, kai taikytina, dujų, centralizuoto šilumos tiekimo ir CO<sub>2</sub> sektorių nuoseklumas[...];
  - e) **jose atsižvelgiama į dabartinius ir būsimus nacionalinio tinklo plėtros reikalavimus.**

3. ENTSO-E ir ENNOH atitinkamai [...] **užtikrina skaidrias ir struktūrizuotas konsultacijas su** atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais dėl papildomų duomenų, prielaidų ir jų naudojimo rengiant jų infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitą.
4. Per šešis mėnesius nuo pagrindinio scenarijaus paskelbimo pagal 11 straipsnį, išskyrus atvejus, kai skelbiant tik pridedama jautrumo analizė, ENTSO-E ir ENNOH TEN-E grupei pateikia savo atitinkamos infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitos projektą, įskaitant vertinimą, kaip projektai, pateikti įtraukti į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, atitinka nustatytus poreikius. Jeigu skelbiama tik jautrumo analizė, Komisija gali paprašyti ENTSO-E ir ENNOH parengti naują infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitą laikantis šiame straipsnyje nustatytos procedūros.
5. Per du mėnesius nuo TEN-E grupės infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitų projektų gavimo dienos Agentūra įvertina infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitų projektų atitiktį, įskaitant vertinimą, koku mastu projektai, pateikti įtraukti į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, atitinka nustatytus poreikius, [...] **11** dalyje nurodytą metodiką ir VII priede nustatytus principus, ir apie tai informuoja TEN-E grupę.
6. Per [...] **du mėnesius** nuo Agentūros pranešimo apie infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitų projektų atitiktį TEN-E grupės nariai, atsižvelgdami į Agentūros pateiktą informaciją apie atitiktį, gali pateikti savo pastabas ir atitinkamai informuoti ENTSO-E ir ENNOH.

7. Per du mėnesius nuo TEN-E grupės narių pastabų gavimo ENTSO-E ir ENNOH, atsižvelgdami į TEN-E grupės ir Agentūros pastabas, patikslina infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitų projektus, kad būtų užtikrinta visiška atitiktis 2 dalies reikalavimams, ir pateikia galutinį infrastruktūros **poreikių** nustatymo ataskaitos **projektą** Komisijai.
8. [...] **Komisija**, nustačiusi, kad galutiniuose infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitų projektuose tinkamai neatspindimos TEN-E grupės narių pastabos ir neužtikrinama visiška atitiktis VII priede nustatytiems principams, gali prašyti tinkamai pagrįsti ir per pagrįstą terminą pateikti atnaujintus ir patobulintus projektus. Atitinkamai ENTSO-E ir ENNOH per vieną mėnesį visiškai patenkina tokius prašymus ir dar kartą pateikia Komisijai peržiūrėtus galutinius infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitų projektus.
9. **Galutinės infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitas Komisija pateikia [...]** TEN-E grupės **sprendimus priimančiam organui pritarti, [...]** kuris **priima sprendimą** per vieną mėnesį nuo jų gavimo.
10. Per dvi savaites nuo pritarimo infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitoms pagal **9** [...] dalį ENTSO-E ir ENNOH paskelbia jas atitinkamai savo interneto svetainėje. Kai aktualu, ENTSO-E ir ENNOH Komisijos prašymu atnaujina infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitas, **įskaitant 15 straipsnyje nurodytus JTTP**, atsižvelgdami į jautrumo analizes, priimtas pagal 11 straipsnio 8 dalį.

11. Ne vėliau kaip [9 mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo] Agentūra, surengusi išsamias konsultacijas, kuriose dalyvauja Komisija, valstybės narės, ENTSO-E, ENTSO-G, ENNOH, ES SSO subjektas ir kiti atitinkami suinteresuotieji subjektai, paskelbia privalomą infrastruktūros poreikių nustatymo metodiką.
12. Metodika užtikrinama, kad infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaita atitiktų VII priede nustatytus principus.
13. Prireikus Agentūra savo iniciatyva arba Komisijos prašymu metodiką atnaujina.
14. Iki 2027 m. sausio 1 d. šis straipsnis taikomas laikantis Reglamento (ES) 2024/1789 61 straipsnyje nustatytų pereinamojo laikotarpio nuostatų.

### *13 straipsnis*

#### ***Poreikių derinimo procesas elektros energijos sistemoje***

1. Kai elektros energijos infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaitoje padaroma išvada, kad projektai, pateikti įtraukti į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, nevisiškai atitinka infrastruktūros poreikius, nustatytus pagal 12 straipsnį, Komisija gali pradėti procesą, kad **bendradarbiaudama su atitinkamomis grupėmis** nustatytų galimus sprendimus, kaip patenkinti nesuderintus poreikius.

2. Komisija, bendradarbiaudama su ENTSO-E, valstybėmis narėmis ir Agentūra, pakviečia atitinkamų grupių sistemos operatorius per šešis mėnesius nuo kvietimo pasiūlyti projektus, kuriais būtų galima patenkinti nesuderintus poreikius. Komisija siūlomus projektus pateikia svarstyti atitinkamoms grupėms, sudarytoms pagal 3 straipsnį. Komisija gali įtraukti kitus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus ir kitus regioninio bendradarbiavimo forumus. Projektų rengėjai, galintys patenkinti nesuderintus poreikius, kuo greičiau pateikia [...] **taikytinus tinkamumo reikalavimus atitinkančius** projektus, kad jie būtų įtraukti į vėlesnius nacionalinius plėtros planus, visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą ir Sąjungos sąrašą.
3. Jei vykdant 2 dalyje nurodytą procesą nenustatomi projektai, kuriais būtų galima patenkinti nesuderintus poreikius, Komisija gali paskelbti kvietimą teikti pasiūlymus, kuriame gali dalyvauti bet kuri trečioji šalis, galinti tapti projekto rengėja, kad pasiūlytų projektus, kuriais būtų galima patenkinti nesuderintus poreikius. Projektų rengėjai, galintys patenkinti nesuderintus poreikius, kuo greičiau pateikia [...] **taikytinus tinkamumo reikalavimus atitinkančius** projektus, kad jie būtų įtraukti į vėlesnius nacionalinius plėtros planus, visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą ir Sąjungos sąrašą. **Visiems projektams, nustatytiems poreikių derinimo proceso metu, pagal šį reglamentą taikomos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų atrankos procedūros.**
4. Komisija stebi 2 ir 3 dalyse nurodytų projektų proceso rezultatus ir pažangą ir glaudžiai bendradarbiauja su atitinkamomis grupėmis, sudarytomis pagal 3 straipsnį, ir kitais atitinkamais regioninio bendradarbiavimo forumais.

***Energetikos sistemų apimančių sąnaudų ir naudos analizė***

1. Kalbant apie prie II priedo 1 punkto a, b, c, d, [...] f ir h papunkčiuose ir 2, [...] 3 bei 5 punktuose nurodytų infrastruktūros kategorijų priskiriamus projektus, ENTSO-E ir ENNOH **kiekvienas atskirai** [...] **parengia** nuoseklias [...] metodikas, skirtas Sąjungos lygmens suderintai visos energetikos sistemos sąnaudų ir naudos analizei, **ir, priklausomai nuo to, kas aktualu, taiko jas** vertindami, ar projektai turi būti įtraukti į atitinkamus visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus.
2. Metodikos:
  - a) parengiamos pagal V priede nustatytus principus;
  - b) grindžiamos bendromis prielaidomis, kurios sudaro sąlygas palyginti projektus;
  - c) atitinka Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslus, jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą ir 11 straipsnyje nurodytą pagrindinį scenarijų, taip pat IV priede nustatytas taisykles ir rodiklius;
  - d) sudaro sąlygas įvertinti projektų grupes pagal 18 straipsnį, o elektros energijos sektoriuje – apsvarstyti belaidžius sprendimus;
  - e) grindžiamos tarpsektoriniu požiūriu.
3. ENTSO-E ir ENNOH parengia ir paskelbia preliminarinius metodikų projektus, kad galėtų konsultuotis su ES SSO subjektu, **valstybėmis narėmis ir** kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. Konsultacijų procedūra turi būti atvira, vykdoma laiku ir būti skaidri. ENTSO-E ir ENNOH parengia ir paskelbia konsultacijų procedūros ataskaitą.

4. ENTSO-E ir ENNOH paskelbia savo metodikų projektus ir pateikia juos valstybėms narėms, Komisijai ir Agentūrai. ENTSO-E ir ENNOH nurodo priežastis, dėl kurių neatsižvelgė arba tik iš dalies atsižvelgė į [...] **pastabas, gautas konsultacijų proceso pagal 3 dalį metu**. Ne vėliau kaip 2027 m. gruodžio mėn. ENTSO-E ir ENNOH paskelbia ir valstybėms narėms, Komisijai ir Agentūrai pateikia savo [...] nuoseklius [...] metodikų projektus.
5. Per tris mėnesius nuo metodikų projektų gavimo Agentūra ir valstybės narės gali pateikti savo nuomones ENTSO-E, ENNOH ir Komisijai. Komisija gali surengti specialius grupių posėdžius metodikų projektams aptarti.
6. Per tris mėnesius nuo Agentūros ir valstybių narių nuomonių gavimo dienos ENTSO-E ir ENNOH iš dalies pakeičia savo atitinkamas metodikas, kad būtų visapusiškai atsižvelgta į Agentūros ir valstybių narių nuomones, ir pateikia jas Komisijai tvirtinti.
7. Gavusi atitinkamas metodikas, Komisija per tris mėnesius paskelbia savo sprendimą.
8. Jei Komisija atmeta metodikos projektą, ji nurodo priežastis. ENTSO-E ir ENNOH atitinkamai peržiūri metodikos projektą ir dar kartą teikia jį Komisijai tvirtinti.
9. Per dvi savaites nuo Komisijos patvirtinimo ENTSO-E ir ENNOH paskelbia savo atitinkamas metodikas savo interneto svetainėse.

10. Komisija ir Agentūra gali paprašyti atitinkamai ENTSO-E ir ENNOH atnaujinti savo metodikas ir nustatyti tvarkaraštį. Agentūra gali veikti savo iniciatyva arba atsižvelgdama į tinkamai pagrįstą nacionalinių reguliavimo institucijų ar suinteresuotųjų subjektų prašymą. Agentūra skelbia gautus prašymus ir visus atitinkamus dokumentus, kuriais grindžiamas jos prašymas ir kuriuose nėra neskelbtinos komercinės informacijos.
11. Agentūrai arba Komisijai paprašius, ENTSO-E ir ENNOH atnaujina nuoseklias atskirų sektorių sąnaudų ir naudos metodikas pagal 3–9 dalyse nustatytą patvirtinimo procedūrą.
12. ENTSO-E ir ENNOH, rengdami kiekvieną visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, skelbia atnaujintus metodikos taikymui svarbius pradinis duomenis, įskaitant skaičiavimo metodus, tinklo modelius, atitinkamus apkrovos srautus ir rinkos duomenis. Šie duomenys skelbiami pakankamai tikslia forma, taikant apribojimus pagal nacionalinę teisę ir atitinkamus konfidencialumo susitarimus. Komisija ir Agentūra užtikrina, kad jos ar bet kuri jų vardu tų duomenų pagrindu analizę atliekanti šalis užtikrintų gautų duomenų konfidencialumą.
13. ENTSO-E ir ENNOH, įgyvendindami visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, apskaičiuoja ir paskelbia visų projektų sąnaudų ir naudos analizės rezultatus, iš kurių matyti, kaip nauda paskirstoma tarp šalių. Tai apima naudą tiek projektus vykdančioms valstybėms, tiek projektų nevykdančioms valstybėms, kurios gauna naudos iš atitinkamo projekto.

14. Kalbant apie prie II priedo 1 punkto g papunktyje ir 4 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamus projektus, Komisija užtikrina, kad būtų parengtos suderintos visos energetikos sistemos sąnaudų ir naudos analizės Sąjungos lygmeniu metodikos. Tos metodikos naudos ir sąnaudų požiūriu turi būti suderinamos su ENTSO-E ir ENNOH parengtomis metodikomis. Metodikos rengiamos skaidriai, be kita ko, išsamiai konsultuojantis su Agentūra, valstybėmis narėmis ir visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.
15. Nuo [2028 m. balandžio mėn.] ir kas dvejus metus Agentūra nustato ir paskelbia rodiklių ir atitinkamų pamatinių verčių rinkinį, skirtą į II priedą įtrauktų energetikos infrastruktūros kategorijų palyginamų projektų investicinėms vieneto išlaidoms palyginti. Projektų rengėjai pateikia prašomus duomenis nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir Agentūrai. ENTSO-E ir ENNOH gali naudotis tomis pamatinėmis vertėmis atlikdami tolesnių visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planų sąnaudų ir naudos analizes.

## V SKYRIUS

### Jūriniai tinklai, skirti atsinaujinančiųjų išteklių energijai integruoti

#### 15 straipsnis

##### *Jūros jėgainių tinklo planavimas*

1. Ne vėliau kaip [6 mėnesiai po įsigaliojimo] valstybės narės, padedamos Komisijos, savo konkrečiuose prioritetiniuose jūros jėgainių tinklo koridoriuose, nustatytuose I priedo 2 skirsnyje, atsižvelgdamos į kiekvieno regiono ypatumus ir plėtrą, **įskaitant bendradarbiavimą su atitinkamomis trečiosiomis šalimis**, atnaujina neprivalomą susitarimą bendradarbiauti siekiant jūrų atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos tikslų, kurie turi būti pasiekti kiekviename jūros baseine ne vėliau kaip 2030, 2040 ir 2050 m. pagal jų nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, ir atsižvelgiant į jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialą kiekviename jūros baseine. Į susitarimą įtraukiami jūrų atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio ir, jei taikytina, konkretūs jūrų atsinaujinančiųjų išteklių technologijų tikslai.

Pagal neprivalomus susitarimus valstybės narės, padedamos Komisijos, savo konkrečiuose prioritetiniuose jūros jėgainių tinklo koridoriuose, nustatytuose I priedo 2 skirsnyje, taip pat apsveria, ar dvi ar daugiau valstybių narių savo atitinkamuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose, turėtų nustatyti konkrečius tarpvalstybinius tikslus, pavyzdžiui, hibridinius ar tarpvalstybinius radialinius projektus, **kurie taip pat gali apimti vandenilį**, kad būtų pasiekti jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos tikslai, kurie turi būti kuo veiksmingiau įgyvendinti kiekviename jūros baseine.

Tas neprivalomas susitarimas sudaromas raštu dėl kiekvieno su valstybių narių teritorija susijusio jūros baseino ir nedaro poveikio valstybių narių teisei plėtoti projektus savo teritorinėje jūroje bei išskirtinėje ekonominėje zonoje. Komisija teikia gaires, skirtas darbui grupėse.

2. Ne vėliau kaip [*12 mėnesių po įsigaliojimo*], o vėliau – kas ketverius metus, kaip kito dešimties metų tinklo plėtros plano dalį, ENTSO-E, dalyvaujant atitinkamiems PSO, **ENNOH ir vandenilio tinklo operatoriams, priklausomai nuo to, kas aktualu**, nacionalinėms reguliavimo institucijoms, valstybėms narėms ir Komisijai, laikydamasis šio straipsnio 1 dalyje nurodyto neprivalomo susitarimo, kaip atskirą ataskaitą, kuri yra visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano dalis, parengia ir paskelbia kiekvieno jūros baseino aukšto lygio strateginius integruotų jūrinių tinklų plėtros planus, atitinkančius I priede nurodytus prioritetinius jūros jėgainių tinklo koridorius, atsižvelgdamas į aplinkos apsaugą, **jūrinių teritorijų planavimą** ir kitus jūros naudojimo būdus.

Pagal 1 dalyje nurodytą tvarkaraštį aukšto lygio strateginių integruotų jūrinių tinklų plėtros planų rengimo kontekste, [...] rengiant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano pagrindinį scenarijų, **atsižvelgiama** į 1 dalyje nurodytus neprivalomus susitarimus.

Aukšto lygio strateginiuose integruotų jūrinių tinklų plėtros planuose pateikiama bendra jūros jėgainių gamybos pajėgumų potencialo ir su tuo susijusių jūros jėgainių tinklo poreikių apžvalga, įskaitant galimus jungčių, hibridinių projektų, radialinių jungčių, stiprinimo ir vandenilio infrastruktūros poreikius.

3. Aukšto lygio strateginiai integruotų jūrinių tinklų plėtros planai turi derėti su regioniniais investicijų planais, paskelbtais pagal Reglamento (ES) 2019/943 34 straipsnio 1 dalį, ir būti integruoti į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus, kad būtų užtikrintas darnus sausumos ir jūrinių tinklų planavimo plėtojimas ir reikiamas stiprinimas.
4. Ne vėliau kaip kas ketverius metus nuo neprivalomo susitarimo pagal 1 dalį priėmimo valstybės narės atnaujina savo neprivalomus susitarimus, nurodytus šio straipsnio 1 dalyje, be kita ko, atsižvelgdamos į naujausių sąnaudų ir naudos bei sąnaudų pasidalijimo nuostatų taikymo prioritetiniams jūros jėgainių tinklo koridoriams rezultatus, **taip pat į visas atitinkamas vykdant savanorišką regioninį bendradarbiavimą atliktas analizes**.

5. Kiekvieną kartą atnaujinus neprivalomus susitarimus pagal 4 dalį, ENTSO-E kiekvieno jūros baseino atžvilgiu atnauja aukšto lygio strateginį integruotų jūrinių tinklų plėtros planus kitame visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plane, kaip nurodyta 2 dalyje.

## *16 straipsnis*

### ***Bendradarbiaujamojo investavimo į jūrų energijos projektus sistemų gairės***

1. Komisija, dalyvaujant valstybėms narėms, atitinkamiems PSO, Agentūrai ir nacionalinėms reguliavimo institucijoms, apsveria, ar būtina atnaujinti bendradarbiavimu grindžiamo investavimo į jūros energetikos projektus sistemų gaires, kuriose numatyta konkreti 15 straipsnio 2 dalyje nurodytų jūros baseino integruotų jūrinių tinklų plėtros planų įgyvendinimo sąnaudų ir naudos bei sąnaudų pasidalijimo tvarka pagal [...] **15 straipsnio 1 dalyje** nurodytus neprivalomus susitarimus ir, kai aktualu, paskelbia atnaujintą gairių versiją. Šios gairės turėtų būti suderinamos su 17 straipsnio 1 dalimi. Kai tikslinga, Komisija atnauja savo gaires atsižvelgdama į jų įgyvendinimo rezultatus.
2. ENTSO-E, dalyvaujant atitinkamiems PSO, Agentūrai, nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir Komisijai, **taip pat ENNOH, priklausomai nuo to, kas aktualu,** atnauja sąnaudų ir naudos bei sąnaudų pasidalijimo taikymo prioritetiniams jūros jėgainių tinklo koridoriams rezultatus, be kita ko, kaskart, kai Komisija paskelbia atnaujintą 15 straipsnio 2 dalyje nurodytų jūros baseino integruotų jūrinių tinklų plėtros planų įgyvendinimo sąnaudų ir naudos bei sąnaudų pasidalijimo gairių redakciją pagal 15 straipsnio 1 dalyje nurodytus neprivalomus susitarimus.

## VI SKYRIUS

### Reglamentavimo sistema

#### *17 straipsnis*

#### ***Sąlygų tarpvalstybinį poveikį turinčioms investicijoms sudarymas***

1. Su bendro intereso projektais, priskiriamais prie II priedo 1 punkto a, b, c, d, [...] f ir h papunkčiuose [...] **ir 2 bei 5** punktuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų, jei jie priskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai kiekvienoje atitinkamoje valstybėje narėje, susijusias faktiškai patirtas investicines sąnaudas, neįskaitant priežiūros išlaidų, prisiima valstybių narių, kurios patiria grynąjį teigiamą projekto poveikį, atitinkami PSO, vandenilio tinklų operatoriai, kiti operatoriai arba perdavimo infrastruktūros projektų rengėjai, o tų sąnaudų dalį tokia apimtimi, kuria jų nepadengia perkrovos mokesčiai ar kiti mokesčiai, padengia tinklo naudotojai mokėdami tinklo prieigos mokesčius pagal toje valstybėje narėje ar tose valstybėse narėse nustatytus tarifus.
2. Šio straipsnio nuostatos taikomos prie 27 straipsnyje ir II priedo 1 punkto a, b, c, d, [...] f ir h papunkčiuose ir **2 bei 5** punktuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamam bendro intereso projektui, kai bent vienas projekto rengėjas paprašo atitinkamų nacionalinių institucijų jas taikyti projekto sąnaudoms.

Prie II priedo 1 punkto g papunktyje nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamiems projektams šio straipsnio nuostatos gali būti taikomos, jei bent vienas projekto rengėjas paprašo atitinkamų nacionalinių institucijų jas taikyti.

Jei yra keli projekto rengėjai, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos nedelsdamos pareikalauja visų projekto rengėjų pateikti kartu teikiamą paraišką dėl investicijų pagal 4 dalį.

3. Kalbant apie bendro intereso projektą, kuriam taikoma 1 dalis, projekto rengėjai reguliariai, bent kartą per metus nuo projekto įtraukimo į Sąjungos sąrašą iki jo perdavimo eksploatuoti, informuoja visas atitinkamas nacionalines reguliavimo institucijas apie to projekto pažangą ir nustatytas su juo susijusias sąnaudas bei poveikį.
4. Kai tik toks bendro intereso projektas tampa pakankamai brandžiu ir numatoma, kad objekto statybos etapą bus galima pradėti per ateinančius 36 mėnesius, projekto rengėjai, pasikonsultavę su valstybių narių, kurios patiria projekto reikšmingą grynąjį teigiamą poveikį, **PSO arba vandenilio tinklo operatoriais**, pateikia paraišką dėl investicijų. Į tą paraišką dėl investicijų įtraukiamas prašymas dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo ir ji pateikiama visoms atitinkamoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms kartu su:
  - a) naujausia konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analize, atitinkančia 11 straipsnyje nurodytą pagrindinį scenarijų ir visas 11 straipsnyje nurodytas [...] **jautrumo analizes**, ir 14 straipsnyje nurodyta suderintos visos energetikos sistemos sąnaudų ir naudos analizės metodika, atsižvelgiant į naudą už valstybių narių, kurių teritorijoje įgyvendinamas projektas, ribų;
  - b) verslo planu, kuriame įvertinamas finansinis projekto perspektyvumas, įskaitant pasirinktą finansavimo sprendimą, o prie II priedo 3 punkte nurodytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų bendro intereso projektų atveju – ir rinkos tyrimų rezultatais;
  - c) jeigu projekto rengėjai susitaria, pagrįstu pasiūlymu dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo.

Jei projektą rengia keli projekto rengėjai, jie paraišką dėl investicijų pateikia kartu.

Gavusios paraišką, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos informacijos tikslais nedelsdamos perduoda Agentūrai kiekvienos paraiškos dėl investicijų kopiją.

Atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos ir Agentūra užtikrina neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

5. Per šešis mėnesius nuo tos dienos, kurią paskutinė iš atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų gavo paraišką dėl investicijų, pasikonsultavusios su atitinkamais projekto rengėjais, tos institucijos priima bendrus koordinuotus sprendimus dėl faktiškai patiriamų investicinių sąnaudų paskirstymo kiekvienam projekto sistemos operatoriui ir tų sąnaudų įtraukimo į tarifus arba dėl visos ar dalies paraiškos dėl investicijų atmetimo, jeigu atitinkamoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms atlikus bendrą analizę padaryta išvada, kad projektas ar jo dalis nesuteikia reikšmingos grynosios naudos atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų valstybėse narėse.

Atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos į tarifus įtraukia atitinkamas faktiškai patirtas investicines sąnaudas, kaip apibrėžta 14 dalyje nurodytoje rekomendacijoje, atsižvelgdamos į kiekvienam projekto sistemos operatoriui paskirstytas investicines sąnaudas.

Tada, kai tikslinga, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos įvertina, ar dėl jų atitinkamos valstybės narės teritorijoje įgyvendinamų projektų investicinių sąnaudų įtraukimo į tarifus galėtų kilti su įperkamumu susijusių problemų.

6. Paskirstydamos sąnaudas, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į:
- a) faktinius arba apskaičiuotus perkrovos mokesčius arba kitus mokesčius;
  - b) faktines arba numatomas pajamas, gaunamas taikant perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmą, nustatytą pagal Reglamento (ES) 2019/943 49 straipsnį.

Tarpvalstybiniu mastu paskirstant sąnaudas atsižvelgiama į atitinkamose valstybėse narėse įgyvendinamų projektų ekonomines, socialines ir aplinkos apsaugos sąnaudas ir naudą, taip pat į poreikį užtikrinti stabilią bendro intereso projektų rengimo finansavimo sistemą ir kartu kuo labiau sumažinti finansinės paramos poreikį. Tarpvalstybiniu mastu paskirstydamos sąnaudas, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos, pasikonsultavusios su atitinkamais PSO **arba vandenilio tinklo operatoriais**, siekia bendro susitarimo, kuris sudaromas remiantis, bet neapsiribojant, šio straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodyta informacija. Jų vertinimas grindžiamas pagrindiniu scenarijumi ir visomis 11 straipsnyje [...] nurodytomis **jautrumo analizėmis**, kad būtų galima atlikti patikimą bendro intereso projekto indėlio į Sąjungos energetikos politiką priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, rinkos integracijos, konkurencijos, tvarumo ir tiekimo saugumo srityse analizę.

7. Paskirstydamos sąnaudas, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos taiko šiuos bendruosius kriterijus:
- a) jei, **remiantis ENTSO-E ir ENNOH pagal 14 straipsnio 13 dalį pateikta informacija**, valstybėje narėje gaunama bent 10 % numatomos **grynosios** projekto naudos, ta valstybė narė ir atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija dalyvauja tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo procese **analizės ir konsultacijų tikslais, nedarant poveikio išlaidoms, kurias turi padengti kiekvienas sistemos operatorius ir išskyrus atvejus, kai valstybės narės, kuriose projektas svarstomas, nusprendžia kitaip;**

- b) kai tinkama, sąnaudų paskirstymas valstybėms narėms grindžiamas grynosios naudos paskirstymu, užtikrinant, kad sąnaudų paskirstymo būdas atspindėtų tą paskirstymą;
- c) tarpvalstybinis sąnaudų paskirstymas grindžiamas *ex ante* sąnaudų paskirstymo susitarimu, kuriuo siekiama užtikrinti tikrumą dėl investicijų, o susitarimas turi būti skaidrus ir nuspėjamas, o tarpvalstybiniam sąnaudų paskirstymui gali būti numatyta *ex post* koregavimų galimybė, su sąlyga, kad tokie koregavimai yra aiškiai apibrėžti sprendime dėl sąnaudų paskirstymo ir aiškiai suformuluoti, be kita ko, kiek tai susiję su padengiamų sąnaudų tvarkaraščiais, **aplinkybėmis** ir kategorijomis.

Jei bendro intereso projektas sumažina neigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su žiediniais srautais, ir tas bendro intereso projektas įgyvendinamas valstybėje narėje, kurioje kyla tas neigiamas išorinis poveikis, toks poveikio sumažinimas nelaikomas tarpvalstybine nauda, todėl juo remiantis sąnaudos negali būti paskirstytos tą neigiamą išorinį poveikį patiriančių valstybių narių PSO.

- 8. Atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos, remdamosi šio straipsnio 5 dalyje nurodyto tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo nuostatomis, nustatydamos ar tvirtindamos tarifus pagal Direktyvos (ES) 2024/1788 78 straipsnio 1 dalį ir Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnio 1 dalies a punktą, atsižvelgia į PSO, HNO ar kito projekto rengėjo faktiškai patiriamas investicines sąnaudas, jei tos sąnaudos atitinka efektyviai veikiančio ir panašios struktūros operatoriaus sąnaudas.

9. Atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos nedelsdamos praneša Agentūrai apie sprendimą dėl sąnaudų paskirstymo kartu su visa su tuo sprendimu susijusia informacija. Sprendime dėl sąnaudų paskirstymo visų pirma išdėstomos išsamios išlaidų paskirstymo valstybėms narėms priežastys, įskaitant:

- a) nustatyto poveikio kiekvienai iš atitinkamų valstybių narių, įskaitant poveikį tinklo tarifams, vertinimą;
- b) 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyto verslo plano vertinimą;
- c) projekto daromą regioninio arba Sąjungos masto teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu arba inovacijomis;
- d) konsultacijų su atitinkamais projekto rengėjais rezultatus.

Sprendimas dėl sąnaudų paskirstymo skelbiamas atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų interneto svetainėse ir pateikiamas Agentūrai ir Komisijai.

Ne vėliau kaip [*įrašyti datą: 6 mėnesiai nuo įsigaliojimo*] Agentūra sukuria centrinę visų nacionalinių reguliavimo institucijų priimtų sprendimų dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo **nekonfidencialių versijų** saugyklą ir pateikia ją savo interneto svetainėje.

10. Jeigu atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos per šešis mėnesius nuo dienos, kurią paraišką gauna paskutinė iš atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų, nesusitaria dėl paraiškos dėl investicijų, jos nedelsdamos informuoja Agentūrą.

Tuo atveju arba bendru atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų prašymu sprendimą dėl paraiškos dėl investicijų, įskaitant 5 dalyje nurodytą prašymą dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, Agentūra priima per tris mėnesius nuo kreipimosi į ją dienos.

Prieš priimdama sprendimą Agentūra konsultuojasi su atitinkamomis nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir projekto rengėjais. Antroje pastraipoje nurodytą trijų mėnesių laikotarpį galima pratęsti papildomu dviejų mėnesių laikotarpiu, jeigu Agentūra siekia gauti papildomos informacijos. Tas papildomas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa informacija.

Agentūros vertinimas grindžiamas pagrindiniu scenarijumi, parengtu pagal 11 straipsnį ir atsižvelgiant į visas **jautrumo analizes** [...], kad būtų galima atlikti patikimą bendro intereso projekto indėlio siekiant Sąjungos energetikos politikos tikslų, susijusių su priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, rinkos integracija, konkurencija, tvarumu ir tiekimo saugumu, analizę.

Agentūra, priimdama sprendimą dėl paraiškos dėl investicijų, įskaitant tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą, palieka atitinkamoms nacionalinėms institucijoms, to sprendimo įgyvendinimo metu, laikantis nacionalinės teisės, nuspręsti, kaip, atsižvelgiant į nustatytą tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą, į tarifus turėtų būti įtraukiamos investicinės sąnaudos.

Sprendimas dėl paraiškos dėl investicijų, įskaitant tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą, yra skelbiamas. Taikomi Reglamento (ES) 2019/942 25 straipsnio 3 dalis ir 28 bei 29 straipsniai.

11. Visų sprendimų dėl sąnaudų paskirstymo kopijas ir visą su kiekvienu sprendimu susijusią informaciją Agentūra nedelsdama perduoda Komisijai. Agentūra skelbia nekonfidencialias visų sprendimų versijas savo interneto svetainėje. Šią informaciją galima perduoti suvestine forma. Agentūra ir Komisija užtikrina neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.
12. Sprendimai dėl sąnaudų paskirstymo nedaro poveikio PSO teisei teikti paraiškas ir nacionalinių reguliavimo institucijų teisei patvirtinti prieigos prie tinklų mokesčius pagal reglamentus (ES) 2019/943 bei (ES) 2024/1789 ir direktyvas (ES) 2019/944 bei (ES) 2024/1788.

13. Šis straipsnis netaikomas bendro intereso projektams, kuriems galioja viena ar daugiau iš šių sąlygų:
- a) pagal Reglamento (ES) 2024/1789 78 straipsnį leista netaikyti [...] Direktyvos (ES) 2024/1788 31, 32, 33 straipsnių ir 78 straipsnio 7 dalies;
  - b) pagal Reglamento (ES) 2019/943 63 straipsnį leista netaikyti Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 ir 3 dalių arba Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnio, 59 straipsnio 7 dalies ir 60 straipsnio 1 dalies;
  - c) pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009<sup>38</sup> 17 straipsnį arba Reglamento (ES) 2019/943 64 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2019/944 66 straipsnį taikoma nuostata, leidžianti nukrypti nuo atskyrimo ar trečiųjų šalių prieigos taisyklių.
14. Ne vėliau kaip [*šeši mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo*] Agentūra priima rekomendaciją dėl gerosios praktikos, susijusios su prašymų investuoti į bendro intereso projektus tvarkymu pagal šio straipsnio 7 dalyje nurodytus principus, nustatymo.
- Prireikus Agentūra tą rekomendaciją reguliariai atnaujinama. Ja atsižvelgiama į sektorių ypatumus ir užtikrinamas suderinamumas su 16 straipsnio 1 dalyje nurodytais jūrinių tinklų principais, susijusiais su tarpvalstybiniu atsinaujinančiųjų išteklių energijos sąnaudų pasidalijimu. Priimdama ar iš dalies keisdama rekomendaciją Agentūra vykdo išsamias konsultacijas, į kurias įtraukiami visi atitinkami suinteresuotieji subjektai. Toje rekomendacijoje taip pat pateikiamas neprivалomas tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo šablonas, kad būtų palengvintas nacionalinių reguliavimo [...] **institucijų** darbas.

---

<sup>38</sup> Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinantys Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003, (*OL L 211, 2009 8 14, p. 15*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/714/oj>).

15. Abipusio intereso projektams taikomas tarpvalstybinis sąnaudų paskirstymas pagal tas pačias šiame straipsnyje nurodytas taisykles ir sąlygas, kiek tai susiję su jų nauda Sąjungai. Dėl jo koordinuotai sprendžia atitinkamos valstybių narių gavėjų nacionalinės reguliavimo institucijos.
16. Šis straipsnis *mutatis mutandis* taikomas projektų grupėms pagal 18 straipsnį.

### *18 straipsnis*

#### ***Sąlygų grupuoti energetikos infrastruktūros projektus sudarymas siekiant pasidalyti išlaidas***

1. Projektų rengėjai gali sujungti du ar daugiau į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos diskusijoms dėl sąnaudų paskirstymo tarp atitinkamų valstybių narių ir atitinkamai su trečiosiomis valstybėmis, taip pat dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo sprendimų tarp atitinkamų valstybių narių [...] **reguliavimo** institucijų arba atitinkamai tarp valstybių narių ir trečiųjų valstybių [...] **reguliavimo** institucijų.
2. Komisija gali paskatinti projektų rengėjus pateikti atitinkamoms grupėms aptarti pasiūlymą vieną ar daugiau į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų sujungti į vieną ar kelias grupes, [...] **įskaitant sujungimo pagrindimą ir numatomą naudą.** Į projektų grupę gali būti įtraukti skirtingų brandos etapų projektai, su sąlyga, kad juos sujungus nebus vėluojama įgyvendinti brandžiausius projektus. **Projektų rengėjų atitinkamoms grupėms pateikti pasiūlymai dėl projektų grupių sąnaudų ir naudos analizės ir tarpvalstybinio sąnaudų pasidalijimo vertinami taikant regioniniu lygmeniu koordinuojamą reguliavimo institucijų procesą, kaip pagrindą naujausiai sąnaudų ir naudos analizei ir šio straipsnio 5 dalyje nurodytam pasiūlymui dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo.**

3. Po diskusijų grupėse Komisija gali paprašyti ENTSO-E arba ENNOH pateikti bendrą siūlomų dviejų ar daugiau į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų grupių sąnaudų ir naudos analizę. Bendra sąnaudų ir naudos analizė turi atitikti 11 straipsnyje nurodytą pagrindinį scenarijų ir **jautrumo analizes** [...] ir pagal [...] **14** straipsnį parengtą metodiką. ENTSO-E arba ENNOH bendrą sąnaudų ir naudos analizę Komisijai pateikia per 2 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.
4. Atitinkamos valstybės narės, dalyvaujant atitinkamoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir padedant Komisijai, padaro išvadą dėl projektų grupės ir, kai tinkama, paprašo projektų rengėjų įtraukti projektus į grupę arba išbraukti projektus iš grupės, jei tai palengvina diskusijas dėl išlaidų pasidalijimo, su sąlyga, kad į grupę įtrauktų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų skaičius netampa pernelyg didelis.
5. Atitinkamos valstybės narės gali nuspręsti patvirtinti projektų grupes ir pakviesti projektų rengėjus pateikti bendrą investicijų prašymą pagal 17 straipsnio 4 dalį. Tuo sprendimu dalijamasi su atitinkamomis grupėmis ir Komisija. 17 straipsnio 4 dalies taikymo tikslais į prašymą dėl investicijų įtraukiama tik viena naujausia sąnaudų ir naudos analizė ir vienas pasiūlymas dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos galimam prašymui dėl Sąjungos finansinės paramos pagal 21 straipsnį **arba kitiems atitinkamiems paramos mechanizmams**.

6. Šiame straipsnyje nurodytas projektų grupės, kurias sudaro II priedo 2 punkto a papunktyje išvardyti bendro intereso projektai, įgyvendinančios valstybės narės gali kartu leisti vandenilio tinklo operatoriams tokioms projektų grupėms pagal bendrą metodiką taikyti Reglamento 2024/1789 5 straipsnio 3 dalyje numatytą išlaidų paskirstymą per tam tikrą laikotarpį, jei tai patvirtina atitinkamos reguliavimo institucijos. Per [šešis mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] Komisija atlieka esamų priemonių, kuriomis padedama sumažinti tarpvalstybinių vandenilio infrastruktūros projektų riziką ir padidinti jų pajėgumus, veiksmingumą, nustatydama galimas alternatyvias priemones, įskaitant Sąjungos lygmens finansines garantijas. Komisija konsultuojasi su Agentūra ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir atsižvelgia į atitinkamą jų darbą.

[...] **Perkrovos pajamos, susijusios su į Sąjungos sąrašą įtrauktais elektros energijos projektais**

1. **Nuo [2028 m. sausio 1 d. PSO [...] skiria [...] 10 % metinių perkrovos [...] pajamų, kurios nebuvo panaudotos faktiniam paskirtų pajėgumų prieinamumui užtikrinti pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 dalies a punktą ir kompensacijoms atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos jūros jėgainių gamybos įrenginių operatoriams pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 dalies c punktą, investicijoms į tinklus į projektus, įtrauktus į Sąjungos sąrašą, susijusius su jungiamųjų linijų perkrovos mažinimu pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 dalies b punktą. Paskirstytų metinių perkrovos pajamų dalis nuo [2031 m. sausio 1 d.[...]] kasmet didinama 5 procentiniais punktais, kol pasiekia 25 %. Tai nedaro poveikio nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, susijusiai su perkrovos pajamų naudojimu pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnį.**

**Šis straipsnis netaikomas perkrovos pajamoms, gautoms prie valstybės narės vidaus prekybos zonų ribų, arba perkrovos pajamoms, kurios buvo surinktos prieš įsigaliojant šiam reglamentui.**

2. **Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytų lėšų negalima paskirstyti į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams, PSO [...] jas perveda į atskirą vidaus sąskaitos eilutę pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 3 dalį iki tol, kol jas [...] bus galima išleisti arba į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams, susijusiems su jungiamųjų linijų perkrovos mažinimu, finansuoti arba, kai nėra į Sąjungos sąrašą įtrauktų pakankamai brandžių projektų, alternatyviems projektams, kuriais siekiama to paties tikslo ir kurie yra įtraukti į DMTPP finansuoti, arba kol [...] PSO, remdamiesi naujausia ENTSO-E infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaita, kuriai pritarta pagal 12 straipsnį, įrodys, kad [...] prie atitinkamų valstybių narių sienų nereikia [...] papildomų tarpvalstybinių pajėgumų jungiamųjų linijų perkrovai mažinti [...]; tuomet lėšos gali būti naudojamos kitiems tikslams pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnį. PSO tai, kai taikytina, įrodo savo ataskaitose pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 5 dalį.**
- 2a. **Lėšų, kurios turi būti paskirstytos pagal šio straipsnio 1 dalį, suma apskaičiuojama kasmet laikantis metodikos, parengtos pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 4 dalį. Į atskirą vidaus sąskaitą pervestas lėšas, nurodytas šio straipsnio 2 dalyje, turi būti įmanoma nustatyti ir turi būti galima perkelti iš vieno kalendorinių metų į kitus laikantis metodikos, parengtos pagal Reglamento 2019/943 19 straipsnio 4 dalį.**
- 2b. **Kai po 2031 m. sausio 1 d. paskirstytos lėšos nebuvo išleistos į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams arba alternatyviems projektams, kuriais siekiama to paties tikslo ir kurie yra įtraukti į DMTPP pagal 2 dalį, konkrečiais kalendoriniais metais atidėtos lėšos aštuntųjų kalendorinių metų po to, kai jos buvo atidėtos, pabaigoje panaudojamos pagal Reglamento 2019/943 19 straipsnį. Lėšų, paskirtų pagal 2 dalį anksčiau nei 2031 m. sausio 1 d., atveju aštuonerių metų laikotarpis, per kurį jos turi būti išmokėtos, prasideda 2031 m. sausio 1 d.**

3. Naudojant 1 dalyje nurodytas lėšas:

- a) sprendžiama į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų, [...] **vykdomų valstybėje narėje, kurioje surenkamos perkrovos pajamos, finansavimo trūkumo problema, tinkamai atsižvelgiant į numatomą finansavimą iš tarifų. Lėšos taip pat gali būti naudojamos į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų, kurie vykdomi už šios valstybės narės sienų ir yra teikia didelę naudą šiai valstybei narei pagal tarpvalstybinio to projekto sąnaudų paskirstymo sprendimą, finansavimo trūkumo problemai spręsti, jei tam pritaria atitinkamos valstybės narės reguliavimo institucija, taip pat projektų, kuriems anksčiau buvo suteiktas bendro intereso projekto arba abipusio intereso projekto statusas ir kurie yra užbaigti ir nebėra įtraukti į Sąjungos sąrašą, išlaidoms padengti, jei perkrovos pajamos toliau naudojamos susijusioms investicinėms sąnaudoms padengti;**
- b) **PSO ataskaitose pagal Reglamento 2019/943 19 straipsnio 5 dalį ir** prašymuose priimti tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo sprendimus pagal šio reglamento 17 straipsnio **4 dalies c punktą** užtikrinamas skaidrumas;

- c) [...] užtikrinamas proporcingumas, skaidrumas ir nediskriminavimas;
- d) netrukdoma įgyvendinti prioritetinių tikslų pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 dalį; [...]
- e) **neužkertamas kelias projektų rengėjams prašyti Sąjungos finansinės paramos.**

- 4. Komisija **gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomos įgyvendinimo taisyklės siekiant išsamiau apibrėžti**[...] šio straipsnio 1 dalyje nurodytą lėšų [...] naudojimą ir nustatyti sąlygas, kuriomis, **remiantis naujausia ENTSO-E infrastruktūros poreikių nustatymo ataskaita, kuriai pritarta pagal 12 straipsnį, kaip nustatyta 3 dalyje, galima įrodyti, kad prie atitinkamos valstybės narės sienų nereikia papildomų tarpvalstybinių pajėgumų jungiamųjų linijų perkrovai mažinti pagal šio straipsnio 2 dalį. Įgyvendinimo aktai priimami laikantis 23a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.** [...]
- 5. Per *[6 mėnesius]* nuo [...] **šio reglamento** įsigaliojimo dienos Agentūra atnaujina perkrovos pajamų naudojimo metodiką pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 4 dalį **tik šio straipsnio tikslais.** Atnaujinta metodika turi atitikti šio straipsnio 1, 2, **2a** ir 3 dalis ir pagal šio straipsnio 4 dalį priimtus [...] **įgyvendinimo** aktus.

**Reguliavimo paskatos**

1. Jeigu nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai priklausančio bendro intereso projekto rengėjui kyla didesnė su bendro intereso projekto rengimu, statyba, eksploatavimu ar technine priežiūra susijusi rizika, palyginti su panašiam infrastruktūros projektui paprastai būdinga rizika, nacionalinės reguliavimo institucijos **arba kita kompetentinga institucija, jei valstybė narė yra taip nustačiusi**, tam projektui gali suteikti tinkamas paskatas pagal reglamentus (ES) 2019/943 bei 2024/1789 ir direktyvas (ES) 2019/944 bei (ES) 2024/1788.

Pirma dalis netaikoma tais atvejais, kai bendro intereso projektui galioja viena ar daugiau iš šių sąlygų:

- a) pagal Reglamento (ES) 2024/1789 78 straipsnį leista netaikyti Direktyvos (ES) 2024/1788 31, 32 ir 33 straipsnių, 78 straipsnio 7 ir 9 dalių;
- b) leista netaikyti Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 ir 3 dalių arba Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnio, 59 straipsnio 7 dalies ir 60 straipsnio 1 dalies pagal Reglamento (ES) 2019/943 63 straipsnį;
- c) leista taikyti išimtį pagal Direktyvos 2009/73/EB 36 straipsnį;
- d) pagal Reglamento (EB) Nr. 714/2009 17 straipsnį leista taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą.

2. Jei priimamas sprendimas suteikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas paskatas, nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į sąnaudų ir naudos analizės, atitinkančios pagal 14 straipsnį parengtą metodiką, rezultatus ir visų pirma į regioniniu ar visos Sąjungos mastu projekto daromą teigiamą išorinį poveikį. Nacionalinės reguliavimo institucijos toliau analizuoja projekto rengėjų patiriamą konkrečią riziką, rizikos mažinimo priemones, kurių imtasi, ir to pobūdžio rizikos priežastis, atsižvelgdamos į projekto daromą grynąjį teigiamą poveikį, palyginti su žemesnio lygio rizikos alternatyva. Leidžiamai rizikai visų pirma priskiriama rizika, susijusi su naujomis jūros ir sausumos perdavimo technologijomis, nepakankamu sąnaudų padengimu ir plėtra.
3. Priimant sprendimą suteikti paskatas atsižvelgiama į specifinį patiriamos rizikos pobūdį ir juo gali būti teikiamos paskatos, apimančios, *inter alia*, vieną ar daugiau iš šių priemonių:
- a) išankstinio investavimo taisyklės;
  - b) prieš perduodant eksploatuoti projekto objektą patirtų faktinių sąnaudų pripažinimo taisyklės;
  - c) į projektą investuoto kapitalo papildomos grąžos užtikrinimo taisyklės;
  - d) bet kokią kitą reikalingą ir tinkamą laikomą priemonę.

## VII SKYRIUS

### Finansavimas

#### *21 straipsnis*

#### ***Projektų tinkamumas Sąjungos finansinei paramai gauti pagal Reglamentą (ES) 2021/1153***

1. Prie 27 straipsnyje ir II priede nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami bendro intereso projektai yra tinkami Sąjungos finansinei paramai dotacijų tyrimams ir finansinių priemonių forma gauti.
2. Prie 27 straipsnyje ir II priedo 1 punkto a, b, c, d, [...] f bei h papunkčiuose ir 2 **bei 5 punktuose** nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami ir nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai priklausantys bendro intereso projektai taip pat atitinka reikalavimus Sąjungos finansinei paramai dotacijų darbams forma gauti, jei jie atitinka visus šiuos kriterijus:
  - a) pagal 17 straipsnio 4 dalies a punktą atlikus konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, pateikiama įrodymų, kad projektas daro reikšmingą teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu ar inovacijomis;
  - b) priimtas projekto tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo sprendimas pagal 17 straipsnį;
  - c) projekto negali finansuoti rinka arba jis negali būti finansuojamas pasinaudojant reguliavimo sistema pagal verslo planą ir kitus vertinimus, visų pirma galimų investuotojų, kreditorių ar nacionalinės reguliavimo institucijos atliktus vertinimus, atsižvelgiant į visus sprendimus dėl paskatų ir jų priežastis, nurodytas 20 straipsnio 2 dalyje, kai vertinamas Sąjungos finansinės paramos projektui poreikis.

3. Bendro intereso projektai, vykdomi pagal 5 straipsnio 7 dalies d punkte nurodytą procedūrą, taip pat yra tinkami Sąjungos finansinei paramai dotacijų darbams forma gauti, jei jie atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus.
4. Prie II priede nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami bendro intereso projektai, išskyrus nurodytuosius 2 dalyje, išskyrus to priedo 3 punkte nustatytą infrastruktūros kategoriją, taip pat atitinka reikalavimus Sąjungos finansinei paramai dotacijų darbams forma gauti, jei jie tenkina visus šiuos kriterijus:
  - a) konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizėje, kurią projekto rengėjas parengė taikydamas atitinkamą sąnaudų ir naudos analizės metodiką, parengtą pagal [...] 14 straipsnį, pateikiama įrodymų, kad projektas daro reikšmingą teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu ar inovacijomis;
  - b) projekto negali finansuoti rinka pagal projekto rengėjo parengtą verslo planą ir kitus vertinimus, visų pirma tuos, kuriuos atliko potencialūs investuotojai, kreditoriai arba nacionalinė reguliavimo institucija;
  - c) atitinkama nacionalinė institucija arba, kai taikytina, nacionalinė reguliavimo institucija, konsultuodamasi su valstybių narių, kuriose projektas daro reikšmingą grynąjį teigiamą poveikį, PSO arba atitinkamais SSO, atliko projekto vertinimą, iš kurio aiškiai matyti, kad projektas daro reikšmingą teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu ar inovacijomis, ir į kurį įtrauktas jo vertinimas, taip pat pateikti aiškūs komercinio perspektyvumo stokos įrodymai, grindžiami sąnaudų ir naudos analize, verslo planu ir projekto rengėjo bei potencialių investuotojų ar kreditorių ir, kai taikytina, nacionalinės reguliavimo institucijos atliktais vertinimais.

5. Šio straipsnio 4 dalies c punkte nurodytas vertinimas grindžiamas pagal 11 straipsnį nustatytu scenarijumi ir visomis esamomis jo jautrumo analizėmis ir apima tikslų faktiškai patirtų išlaidų įvertinimą ir apskaičiavimą, tikslų projekto naudos aprašymą, įskaitant jos padalijimą tarp atskirų valstybių narių ar trečiųjų valstybių, įskaitant projektų nevykdančias valstybes, tarpvalstybinį sąnaudų padalijimą ir visus projektui svarbius ir jau patvirtintus finansavimo šaltinius.
6. Šis straipsnis *mutatis mutandis* taikomas abipusio intereso projektams ir projektų grupėms pagal 18 straipsnį.

Abipusio intereso projektai atitinka Sąjungos finansinės paramos skyrimo reikalavimus Reglamente (ES) 2021/1153 nustatytomis sąlygomis. Kalbant apie dotacijas darbams, abipusio intereso projektai yra tinkami Sąjungos finansinei paramai gauti, jei jie, priklausomai nuo to, kas taikytina, atitinka šio straipsnio 2 arba 4 dalyje nustatytus kriterijus, ir jei projektu prisidedama prie Sąjungos bendrųjų energetikos ir klimato srities politikos tikslų.

## *22 straipsnis*

### ***Sąjungos finansinės pagalbos teikimo kriterijų gairės***

Šio reglamento 4 straipsnio 3 dalyje nustatyti konkretūs kriterijai ir šio reglamento 4 straipsnio 5 dalyje nustatyti parametrai taikomi siekiant nustatyti Sąjungos finansinės paramos pagal Reglamentą (ES) 2021/1153 skyrimo kriterijus. Bendro intereso projektams, kuriems taikomas šio reglamento 27 straipsnis, taikomi ne tik 21 straipsnio 2 dalyje nustatyti reikalavimai, bet ir rinkos integracijos, tiekimo saugumo, konkurencijos ir tvarumo kriterijai.

## VIII SKYRIUS

### Baigiamosios nuostatos

#### *23 straipsnis*

#### ***Įgaliojimų delegavimas***

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.
2. 3 straipsnio 4 dalyje [...] nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo 2027 m. birželio 23 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiais, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 3 straipsnio 4 dalyje [...] nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 3 straipsnio 4 dalį [...] priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

### ***23a straipsnis***

#### ***Komiteto procedūra***

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

### ***24 straipsnis***

#### ***Ataskaitų teikimas ir vertinimas***

1. Ne vėliau kaip 2032 m. birželio 30 d. Komisija paskelbia į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų įgyvendinimo ataskaitą ir pateikia ją Europos Parlamentui ir Tarybai. Toje ataskaitoje įvertinama:
  - a) į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų planavimo, rengimo, objektų statybos ir perdavimo eksploatuoti pažanga ir, kai aktualu, įgyvendinimo vėlavimas ir kiti iškilę sunkumai;

- b) į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams Sąjungos skirtos ir išmokėtos lėšos, palyginti su visa finansuojamų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų verte;
- c) į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų planavimo, rengimo, objektų statybos ir perdavimo eksploatuoti pažanga, padaryta siekiant integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, įskaitant jūrinius atsinaujinančiuosius energijos šaltinius, ir sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;
- d) elektros energijos ir vandenilio sektoriuose – jungčių tarp valstybių narių lygio raida ir atitinkama energijos kainų raida;
- e) su leidimų išdavimo procesu ir visuomenės dalyvavimu susiję klausimai, visų pirma:
  - i) vidutinė ir ilgiausia bendra leidimų į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams išdavimo procedūros trukmė, įskaitant kiekvieno procedūros iki paraiškos pateikimo etapo trukmę, palyginti su 10 straipsnio 9 dalyje nurodytiems pradiniais svarbiausiems etapams numatytais terminais;
  - ii) geriausia ir novatoriška praktika, susijusi su suinteresuotųjų subjektų įtraukimu;
  - iii) geriausia ir novatoriška praktika, susijusi su poveikio aplinkai mažinimu, įskaitant prisitaikymą prie klimato kaitos, per leidimų išdavimo procedūrą ir projektų įgyvendinimą;
  - iv) 8 straipsnio 3 dalyje numatytų schemų veiksmingumas atsižvelgiant į 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytų terminų laikymąsi;
  - v) leidimų išdavimo procedūrų skaitmenizacijos lygis;

- f) su reguliavimo priemonėmis susiję klausimai, visų pirma:
  - i) bendro intereso projektų arba projektų grupių, dėl kurių pagal 17 straipsnį priimtas tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo sprendimas, skaičius;
  - ii) bendro intereso projektų, kuriems pagal 20 straipsnį suteiktos konkrečios paskatos, skaičius ir tipas;
- g) šio reglamento veiksmingumas siekiant prisidėti prie Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslų ir tikslo ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą;
- h) tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros fizinio ir kibernetinio saugumo ir atsparumo padidinimas;
- i) belaidžių sprendimų diegimas pažymint projektų skaičių ir atitinkamas tinklo pajėgumų padidinimas;
- j) **Paskirstytų lėšų panaudojimas pagal 19 straipsnio 1 dalį, be kita ko, atitiktis Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 dalies b punktui, ir lėšų panaudojimas projektams, mažinantiems sisteminės perkrovos poveikį valstybėms narėms, kurios yra paveiktos netiesiogiai, remiantis pagal Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 5 dalį reguliavimo institucijų ACER teikiamomis ataskaitomis.**

**2. Ne vėliau kaip 2032 m. gruodžio 31 d. [...] Komisija paskelbia šio reglamento II priedo 5 punkte nurodytai kategorijai priskiriamų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų įgyvendinimo ataskaitą ir pateikia ją Europos Parlamentui ir Tarybai. Toje ataskaitoje įvertinama:**

- a) **projektų skaičius, jų brandos lygis ir jų indėlis gerinant fizinį bei kibernetinį saugumą ir tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros atsparumą;**
- b) **naujos kategorijos ir Komisijos priimtų priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šiai kategorijai priskiriamiems projektams skiriamas finansavimas neviršytų penkių procentų turimo finansavimo, poveikis biudžetui.**

#### *25 straipsnis*

##### ***Peržiūra***

Ne vėliau kaip 2033 m. birželio 30 d. Komisija, remdamasi šio reglamento 24 straipsnyje numatytų ataskaitų ir vertinimo rezultatais, taip pat stebėsenos, ataskaitų ir vertinimo, atliktų pagal Reglamento (ES) 2021/1153 22 ir 23 straipsnius, rezultatais, atlieka šio reglamento peržiūrą.

#### *26 straipsnis*

##### ***Informavimas ir viešinimas***

Komisija sukuria ir prižiūri plačiai visuomenei internetu lengvai prieinamą skaidrumo platformą. Platforma reguliariai atnaujinama įtraukiant informaciją iš 5 straipsnio 4 dalyje nurodytų ataskaitų, 9 straipsnio 7 dalyje nurodytos interneto svetainės informaciją ir tiesioginę projektų rengėjų informaciją apie projektus, kurie nebeįtraukti į Sąjungos sąrašą. Platformoje pateikiama ši informacija:

- a) bendro pobūdžio atnaujinta informacija, įskaitant geografinę informaciją, apie kiekvieną į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą;
- b) kiekvieno į Sąjungos sąrašą įtraukto projekto įgyvendinimo planas, kaip nurodyta 5 straipsnio 1 dalyje, pateiktas taip, kad bet kuriuo metu būtų galima įvertinti įgyvendinimo pažangą;
- c) pagrindinė numatoma projektų nauda bei indėlis, susijęs su 1 straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais, ir sąnaudos, neįtraukiant neskelbtinos komercinės informacijos;
- d) Sąjungos sąrašas;
- e) kiekvienam į Sąjungos sąrašą įtrauktam projektui Sąjungos skirtos ir išmokėtos lėšos;
- f) nuorodos į 9 straipsnyje nurodytus nacionalinius procedūrų vadovus;
- g) informacija ir atnaujinimai, susiję su Sąjungos sąraše buvusių projektų, kurie nebėra į jį įtraukti, būseną.

## *27 straipsnis*

### ***Nukrypti leidžianti nuostata dėl Kipro ir Maltos jungčių***

1. Kiprui ir Maltai – jie nėra sujungti su transeuropiniu dujų tinklu – taikoma nuo 3 straipsnio, 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktų, 4 straipsnio 5 dalies ir I, II bei III priedų nukrypti leidžianti nuostata. Vienai kiekvienos tos valstybės narės jungčiai taikomas bendro intereso projekto statusas pagal šį reglamentą, suteikiant visas atitinkamas teises ir pareigas, jei:

- a) 2022 m. birželio 23 d. ji jau buvo kuriama arba planuojama;
- b) jai suteiktas bendro intereso projekto statusas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 347/2013<sup>39</sup>;
- c) ta jungtis yra būtina siekiant užtikrinti nuolatinę tų valstybių narių jungtį su transeuropiniu dujų tinklu.

Tais projektais užtikrinama galimybė ateityje patekti į naujas energetikos rinkas, įskaitant vandenilio rinką.

2. Projektų rengėjai pateikia pakankamai įrodymų, kaip 1 dalyje nurodytos jungtys sudarys sąlygas patekti į naujas energetikos rinkas, įskaitant vandenilio rinką, laikantis Sąjungos bendrųjų energetikos ir klimato srities politikos tikslų. Tokie įrodymai apima atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio arba mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio pasiūlos ir paklausos vertinimą, taip pat išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo, užtikrinamo įgyvendinus projektą, apskaičiavimą.

Komisija reguliariai tikrina tą vertinimą ir tą apskaičiavimą, taip pat tai, ar projektas įgyvendinamas laiku.

---

<sup>39</sup> 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, (OL L 115, 2013 4 25, p. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/347/oj>).

3. Be 21 straipsnyje nustatytų konkrečių kriterijų dėl Sąjungos finansinės paramos, 1 dalyje nurodytos jungtys projektuojamos taip, kad būtų užtikrinta galimybė patekti į būsimas energijos rinkas, įskaitant vandenilio rinką, kad dėl jų nebūtų pratęsta gamtinių dujų infrastruktūros gyvavimo trukmė, **nebūtų vilkinamas ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas arba švarios energijos šaltinių ir su jais susijusios infrastruktūros diegimas, kad būtų užtikrinamas nuoseklumas ir papildomumas su nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu ir prisidedama prie jo įgyvendinimo**, taip pat kad būtų užtikrinamas tarpvalstybinis sąveikumas su kaimyniniais tinklais. Tinkamumo Sąjungos finansinei paramai gauti pagal 21 straipsnį laikotarpis baigiasi 2031 m. gruodžio 31 d.[...]
4. Visuose prašymuose dėl Sąjungos finansinės paramos darbams aiškiai parodomas tikslas ne vėliau kaip 2036 m. pertvarkyti infrastruktūrą į vandeniliui skirtą infrastruktūrą, jeigu tai leidžia rinkos sąlygos, pateikiant veiksmų gaires su tikslu tvarkaraščiu.
5. 1 dalyje nustatyta nukrypti leidžianti nuostata taikoma, kol atitinkamai Kipras ar Malta nebus tiesiogiai sujungti su transeuropiniu dujų tinklu arba iki [...] 2033 m. gruodžio 31 d., atsižvelgiant į tai, kuri data yra ankstesnė.

***Reglamento (ES) 2019/942 pakeitimai***

Reglamentas (ES) 2019/942 iš dalies keičiamas taip:

1) 3 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„ACER prašymu reguliavimo institucijos, ENTSO-E, ENTSO-G, ENNOH, regioniniai koordinavimo centrai, ES SSO subjektas, perdavimo sistemos operatoriai, vandenilio tinklo operatoriai, paskirtieji elektros energijos rinkos operatoriai ir subjektai, kuriuos įsteigė gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriai, SGD sistemos operatoriai, gamtinių dujų laikymo sistemos operatoriai ar vandenilio saugyklos operatoriai arba vandenilio terminalų operatoriai suteikia ACER tokio pat išsamumo informaciją, kokios reikia ACER užduotims pagal šį reglamentą atlikti, išskyrus atvejus, kai ACER jos jau paprašė ir ją gavo.“;

2) 11 straipsnio c ir d punktai pakeičiami taip:

„c) vykdo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES).../...\* [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] 5, 11, 12, 14 ir 17 straipsniuose ir to reglamento III priedo 2 skirsnio 8 punkte nustatytas pareigas;

d) priima sprendimus dėl prašymų investuoti, įskaitant tarpvalstybinę išlaidų paskirstymą, pagal Reglamento (ES).../... [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] 17 straipsnio 9 dalį.

---

\* Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES).../... [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] (OL..., ELI: ...).“.

**Reglamento (ES) 2019/943 pakeitimai**

Reglamento (ES) 2019/943 48 straipsnis pakeičiamas taip:

„48 straipsnis

**Dešimties metų tinklo plėtros planas**

1. Šio reglamento 30 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytas visos Sąjungos tinklo plėtros planas grindžiamas **atitinkamai** pagrindiniu scenarijumi **ir jo jautrumo analizėmis ir** sistemos poreikių nustatymo ataskaita pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES).../...\* [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] 11 ir 12 straipsnius ir apima integruoto tinklo modeliavimą ir sistemos atsparumo vertinimą. Reikiami **atitinkamai** pagrindinio scenarijaus **ir jo jautrumo analizių** modeliavimo įvesties parametrai, pavyzdžiui, prielaidos dėl kuro ir anglies dioksido kainų arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių įrengimo bei Europos išteklių adekvatumo vertinimo, parengto pagal šio reglamento 23 straipsnį, prielaidos, turėtų būti kuo nuoseklesnės.

Visos Sąjungos tinklo plėtros planas, visų pirma:

- a) grindžiamas tarpvalstybinės svarbos projektais, įtrauktais į nacionalinius dešimties metų tinklo plėtros planus ir nacionalinius investicijų planus, atsižvelgiant į šio reglamento 34 straipsnio 1 dalyje nurodytus regioninius investicijų planus, ir grindžiamas Sąjungos tinklo planavimo aspektais, kaip nustatyta Reglamente (ES).../... [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*]; atliekama jo sąnaudų ir naudos analizė, naudojant to reglamento 14 straipsnyje nustatytą metodiką;

- b) apima tinklo plėtros alternatyvų [...], pavyzdžiui, belaidžių sprendimų pagal Reglamentą (ES).../... [TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx] arba neiškastinių išteklių suteikiamo lankstumo, išnagrinėjimą;
- c) tarpvalstybinių jungiamųjų linijų klausimu taip pat grindžiamas įvairių tinklo naudotojų pagrįstais poreikiais ir apima Direktyvos (ES) 2019/944 44 ir 51 straipsniuose nurodytų investuotojų ilgalaikius įsipareigojimus;
- d) apima nustatytas investicijų, visų pirma į tarpvalstybinius pajėgumus, spragas.

Kalbant apie antros pastraipos d punktą, prie visos Sąjungos tinklo plėtros plano gali būti pridedama kliūčių, kurios trukdo didinti tarpvalstybinį tinklo pajėgumą ir kurių atsiranda dėl skirtingų patvirtinimo procedūrų arba praktikos, apžvalga.

2. ACER pateikia nuomonę dėl nacionalinių dešimties metų tinklo plėtros planų, kad įvertintų jų suderinamumą su visos Sąjungos tinklo plėtros planu, įskaitant atitiktį Reglamento (ES).../... [TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx] 3 straipsnio 6 ir 7 dalių reikalavimams. Jei ACER nustato nacionalinio dešimties metų tinklo plėtros plano ir visos Sąjungos tinklo plėtros plano neatitikimų, ji rekomenduoja iš dalies pakeisti atitinkamai nacionalinį dešimties metų tinklo plėtros planą arba visos Sąjungos tinklo plėtros planą ne vėliau kaip per du mėnesius nuo jo gavimo. Jei toks nacionalinis dešimties metų tinklo plėtros planas parengtas vadovaujantis Direktyvos (ES) 2019/944 40a straipsniu, ACER rekomenduoja reguliavimo institucijai **arba kitai kompetentingai institucijai tuo atveju, jei taip nustatė valstybė narė**, iš dalies pakeisti nacionalinį dešimties metų tinklo plėtros planą vadovaujantis tos direktyvos 40a straipsnio 7 dalimi ir apie tai informuoja Komisiją.

---

\* Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES).../... [TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx] (OL..., ELI: ...):“.

**Reglamento (ES) 2024/1789 pakeitimai**

Reglamentas (ES) 2024/1789 iš dalies keičiamas taip:

1) 60 straipsnis pakeičiamas taip:

„60 straipsnis

**Visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planas**

1. Visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planas grindžiamas pagrindiniu scenarijumi ir sistemos poreikių nustatymo ataskaita pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES).../...\* [TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx] 11 ir 12 straipsnius ir apima integruoto vandenilio tinklo modeliavimą, Europos tiekimo adekvatumo prognozę ir sistemos atsparumo vertinimą.

Visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planas visų pirma:

- a) grindžiamas nacionaliniais vandenilio perdavimo tinklo plėtros planais, kaip nustatyta Direktyvos (ES) 2024/1788 55 straipsnyje, ir Sąjungos tinklo planavimo aspektais, kaip nustatyta Reglamente (ES).../... [TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx];
- b) kalbant apie tarpvalstybines jungiamąsias linijas, grindžiamas pagrįstais įvairių tinklo naudotojų poreikiais ir apima Direktyvos (ES) 2024/1788 55 straipsnio 7 dalyje nurodytų investuotojų ilgalaikius įsipareigojimus;
- c) apima nustatytas investicijų spragas, visų pirma susijusias su būtinais tarpvalstybiniais pajėgumais, kad būtų įgyvendinti vandenilio ir elektrolizerių prioritetiniai koridoriai, kaip nurodyta Reglamento (ES).../... [TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx] I priedo 3 punkte.

Kalbant apie antros pastraipos c punktą, prie visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros plano gali būti pridama kliūčių, kurios trukdo didinti tarpvalstybinį tinklo pajėgumą ir kurių atsiranda dėl skirtingų patvirtinimo procedūrų arba praktikos, apžvalga. Kai tikslinga, kartu su tokia apžvalga gali būti pateiktas išsamus planas, kaip tas kliūtis pašalinti ir paspartinti vandenilio ir elektrolizerių prioritetinių koridorių įgyvendinimą.

2. Kai aktualu, ACER pateikia nuomonę dėl nacionalinių vandenilio perdavimo tinklo plėtros planų, kad įvertintų jų suderinamumą su visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planu, įskaitant atitiktį Reglamento (ES).../... [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] 3 straipsnio 6 ir 7 dalių reikalavimams. Jei ACER nustato nacionalinio vandenilio perdavimo tinklo plėtros plano ir visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros plano neatitikimų, ji rekomenduoja iš dalies pakeisti atitinkamai nacionalinį vandenilio perdavimo tinklo plėtros planą arba visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planą ne vėliau kaip per du mėnesius nuo nacionalinio vandenilio perdavimo tinklo plėtros plano gavimo.
3. Rengdamas visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planą, ENNOH bendradarbiauja su ENTSO-E ir ENTSO-G, visų pirma rengdamas Reglamento (ES).../... [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] 14 straipsnyje nurodytą visos energetikos sistemos sąnaudų ir naudos analizę ir nustatydamas to reglamento 13 straipsnyje nurodytas infrastruktūros spragas.

---

\* Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES).../... [*TEN-E reglamentas, pasiūlytas COM(2025)xxxx*] (OL..., ELI: ...)“;

2) 61 straipsnis pakeičiamas taip:

„61 straipsnis

### **Sąjungos lygmens integruoto tinklo planavimas**

1. Pereinamuoju laikotarpiu iki 2027 m. sausio 1 d. ENTSO-G parengia 2026 m. Sąjungos lygmens vandenilio tinklo plėtros planą, visapusiškai dalyvaujant vandenilio perdavimo tinklo operatoriams ir ENNOH, kai tik jis bus įsteigtas. 2026 m. visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planą turi sudaryti du atskiri skyriai: vienas skirtas vandeniliui, o kitas – gamtinėms dujoms. ENTSO-G nedelsdamas perduoda ENNOH visą informaciją, įskaitant duomenis ir tyrimus, surinktus ir atliktus rengiant visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planus, bet ne vėliau kaip 2027 m. sausio 1 d.
2. ENNOH pagal šį straipsnį ir 60 straipsnį parengia 2028 m. visos Sąjungos vandenilio tinklo plėtros planą.
3. ENNOH glaudžiai bendradarbiauja su ENTSO-E ir ENTSO-G rengdami integruotus Sąjungos lygmens tinklo plėtros planus atitinkamai pagal šio reglamento 32 ir 60 straipsnius ir Reglamento (ES) 2019/943 30 straipsnį.
4. Kai reikia priimti sprendimus siekiant užtikrinti visų energijos nešiklių sistemos efektyvumą, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2023/1791 2 straipsnio 4 punkte, Komisija užtikrina, kad ENTSO-E, ENTSO-G ir ENNOH glaudžiai bendradarbiautų.
5. ENNOH, ENTSO-E ir ENTSO-G bendradarbiavimas turi būti veiksmingas, įtraukus ir skaidrus, jie turi sudaryti sąlygas priimti sprendimus bendru sutarimu ir parengti būtinus darbo susitarimus, kad toks bendradarbiavimas taptų įmanomas ir jiems būtų sąžiningai atstovaujama.

ENNOH kartu su ENTSO-E ir ENTSO-G gali sudaryti darbo grupes savo pareigoms pagal pirmos pastraipos a, b ir d punktus vykdyti ir užtikrina sąžiningą ir vienodą atstovavimą vandenilio, elektros energijos ir dujų sektorių darbo grupėse.“

### *31 straipsnis*

#### ***Pereinamojo laikotarpio nuostatos***

1. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis finansinės paramos, kurią Komisija skiria pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1316/2013<sup>40</sup> ir Reglamentą (ES) 2021/1153, teikimui, tęsimui ar keitimui.
2. Bet koks sąnaudų ir naudos analizės metodikos rengimo procesas, kurį pagal Reglamento (ES) 2022/869 11 straipsnį iki [šio reglamento įsigaliojimo/taikymo pradžios data] inicijavo ENTSO-E arba ENNOH, tęsiamas pagal šio reglamento 14 straipsnį.

Visi pagal Reglamento (ES) 2022/869 11 straipsnį atlikti veiksmai laikomi užbaigtais pagal atitinkamas šio reglamento 14 straipsnio nuostatas.

Visos energetikos sistemos sąnaudų ir naudos analizės metodika, Komisijos patvirtinta pagal Reglamento (ES) 2022/869 11 straipsnio 4 dalį, laikoma patvirtinta pagal šio reglamento 14 straipsnio 7 dalį ir galioja tol, kol ji pakeičiama nauja visos energetikos sistemos sąnaudų ir naudos analizės metodika, parengta pagal šio reglamento 14 straipsnį.

---

<sup>40</sup> 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukuriama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010, (OL L 348, 2013 12 20, p. 129), <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj>.

3. Bendri scenarijai, kuriuos pagal Reglamento (ES) 2022/869 12 straipsnį rengia ENTSO-E, ENTSO-G ir ENNOH, toliau rengiami ir juos tvirtina Komisija tame straipsnyje nustatyta tvarka. Komisijai patvirtinus tuos bendrus scenarijus, jie laikomi centriniais orientaciniais scenarijais pagal šio reglamento 11 straipsnį ir lieka galioti tol, kol bus pakeisti naujais centriniais orientaciniais scenarijais, parengtais pagal šio reglamento 11 straipsnį.
4. Reglamento (ES) 2022/869 VII priedas, kuriame nustatytas [ ] Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas, taip pat Reglamento (ES) 2022/869 [ ] straipsniai ir to reglamento [ ] priedai toliau taikomi bendro intereso projektams ir abipusio intereso projektams, įtrauktiems į [ ] Sąjungos sąrašą, kol bus pradėtas taikyti šio reglamento 3 straipsnio 4 dalyje nurodytas deleguotasis aktas, kuriuo nustatomas pirmasis Sąjungos sąrašas.

### *32 straipsnis*

### ***Panaikinimas***

Reglamentas (ES) 2022/869 panaikinamas. Visos nuorodos į Reglamentą (ES) 2022/869 laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

### *33 straipsnis*

#### ***Įsigaliojimas***

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu*

*Tarybos vardu*

Pirmininkas / Pirmininkė

Pirmininkas / Pirmininkė

## I PRIEDAS

### ENERGETIKOS INFRASTRUKTŪROS PRIORITETINIAI KORIDORIAI IR SRITYS

(nurodyti 1 straipsnio 1 dalyje)

Šis reglamentas taikomas šiems transeuropinės energetikos infrastruktūros koridoriams ir sritims:

#### 1. PRIORITETINIAI ELEKTROS ENERGIJOS KORIDORIAI

- 1) Šiaurės–pietų elektros energetikos jungtys Vakarų Europoje (NSI West Electricity): jungtys tarp regiono valstybių narių ir su Viduržemio jūros regionu, įskaitant Pirėnų pusiasalį, visų pirma siekiant integruoti elektros energiją iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, sustiprinti vidaus tinklo infrastruktūrą, kad būtų skatinama rinkos integracija regione ir panaikinta Airijos izoliacija, padidintas tiekimo saugumas ir tinklo saugumas, taip pat užtikrintas būtinas atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklų pratęsimas sausumoje ir vidaus tinklo sustiprinimas, būtinas tinkamam ir patikimam perdavimo tinklui užtikrinti ir jūroje pagamintai elektros energijai tiekti žemyninėms valstybėms narėms.

Atitinkamos valstybės narės: Belgija, Danija, Vokietija, Airija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Austrija ir Portugalija.

- 2) Šiaurės–pietų elektros energetikos jungtys Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europoje (NSI East Electricity): jungtys ir vidaus linijos šiaurės–pietų ir rytų–vakarų kryptimis, siekiant užbaigti vidaus rinkos kūrimą, integruoti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintą elektros energiją, kad būtų panaikinta Kipro izoliacija, padidintas tiekimo saugumas ir tinklo saugumas ir užtikrintas būtinas atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklų pratęsimas sausumoje ir vidaus tinklo sustiprinimas, būtinas tinkamam ir patikimam perdavimo tinklui užtikrinti ir jūroje pagamintai elektros energijai tiekti žemyninėms valstybėms narėms.

Atitinkamos valstybės narės: Bulgarija, Čekija, Vokietija, Kroatija, Graikija, Kipras, Italija, Vengrija, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija.

- 3) Baltijos energijos rinkos elektros energetikos jungčių planas (BEMIP Electricity): jungtys tarp valstybių narių ir vidaus linijų Baltijos regione, siekiant skatinti rinkos integraciją, kartu integruojant didėjančią atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį regione, ir didinti tiekimo saugumą bei tinklo saugumą.

Atitinkamos valstybės narės: Danija, Vokietija, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Suomija ir Švedija.

## 2. PRIORITETINIAI JŪROS JĖGAINIŲ TINKLO KORIDORIAI

- 4) Šiaurės jūrų jūriniai tinklai (NSOG): jūrinių elektros tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos, taip pat, kai tinkama, vandenilio tinklo plėtra ir susijusios jungtys Šiaurės jūroje, Airijos jūroje, Keltų jūroje, Lamanšo sąsiauryje ir kaimyniniuose vandenyse, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių energijos išteklių pagamintą elektros energiją ar, kai tinkama, vandenilį transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus arba padidinti tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos mainus, **taip pat didinti tiekimo saugumą bei tinklo saugumą.**

Atitinkamos valstybės narės: Belgija, Danija, Vokietija, Airija, Prancūzija, Liuksemburgas, Nyderlandai ir Švedija.

- 5) Baltijos energijos rinkos jūrinių tinklų jungčių planas (BEMIP offshore): jūrinių elektros energijos tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos ir taip pat, kai tinkama, vandenilio tinklo plėtra ir susijusios jungtys Baltijos jūroje ir kaimyniniuose vandenyse, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių energijos išteklių pagamintą elektros energiją ar, kai tinkama, vandenilį transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus arba padidinti tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos mainus, **taip pat didinti tiekimo saugumą bei tinklo saugumą.**

Atitinkamos valstybės narės: Danija, Vokietija, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Suomija ir Švedija.

- 6) Pietų ir vakarų jūriniai tinklai (SW offshore): jūrinių elektros energijos tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos ir taip pat, kai tinkama, vandenilio tinklo plėtra ir susijusios jungtys Viduržemio jūroje, įskaitant Kadiso įlanką, ir kaimyniniuose vandenyse, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių energijos išteklių pagamintą elektros energiją ar, kai tinkama, vandenilį transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus arba padidinti tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos mainus, **taip pat didinti tiekimo saugumą bei tinklo saugumą.**

Atitinkamos valstybės narės: Graikija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Malta ir Portugalija.

- 7) Pietų ir rytų jūriniai tinklai (SE offshore): jūrinių elektros energijos tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos, taip pat, kai tinkama, vandenilio tinklo plėtra ir susijusios jungtys Viduržemio jūroje, Juodojoje jūroje ir kaimyniniuose vandenyse, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių išteklių energijos pagamintą elektros energiją ar, kai tinkama, vandenilį transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus arba padidinti tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos mainus, **taip pat didinti tiekimo saugumą bei tinklo saugumą.**

Atitinkamos valstybės narės: Bulgarija, Kroatija, Graikija, Italija, Kipras, Rumunija ir Slovėnija.

- 8) Atlanto vandenyno jūriniai tinklai: jūrinių elektros energijos tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos tinklo plėtra ir susijusios jungtys Šiaurės Atlanto vandenyne, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių išteklių pagamintą elektros energiją transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus ir padidinti tarpvalstybinius elektros energijos mainus, **taip pat didinti tiekimo saugumą bei tinklo saugumą.**

Atitinkamos valstybės narės: Airija, Ispanija, Prancūzija ir Portugalija.

### 3. VANDENILIO IR ELEKTROLIZERIŲ PRIORITETINIAI KORIDORIAI

- 9) Vakarų Europos vandenilio jungtys (HI West): vandenilio infrastruktūra ir dujų infrastruktūros paskirties keitimas, sudarantys sąlygas tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) sukurti integruotą vandenilio bazinę infrastruktūrą, jungiančią regiono šalis ir tenkinančią jų konkrečius vandenilio infrastruktūros poreikius, remiant visos Sąjungos vandenilio transporto tinklo sukūrimą Sąjungoje.

Elektrolizeriai: elektros energijos gamybos dujoms gaminti skirtų prietaikų diegimo rėmimas, kad būtų galima sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir prisidėti prie saugaus, efektyvaus ir patikimo sistemos eksploatavimo bei pažangaus energetikos sistemos integravimo Sąjungoje.

Atitinkamos valstybės narės: Belgija, Čekija, Danija, Vokietija, Airija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Austrija ir Portugalija.

- 10) Vandenilio jungtys Vidurio, Rytų ir Pietryčių Europoje (HI East): vandenilio infrastruktūra ir dujų infrastruktūros paskirties keitimas, sudarantys sąlygas tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) sukurti integruotą vandenilio bazinę infrastruktūrą, jungiančią regiono šalis ir tenkinančią jų konkrečius vandenilio infrastruktūros poreikius, remiant visos Sąjungos vandenilio transporto tinklo sukūrimą Sąjungoje.

Elektrolizeriai: elektros energijos gamybos dujoms gaminti skirtų prietaikų diegimo rėmimas, kad būtų galima sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir prisidėti prie saugaus, efektyvaus ir patikimo sistemos eksploatavimo bei pažangaus energetikos sistemos integravimo Sąjungoje.

Atitinkamos valstybės narės: Bulgarija, Čekija, Vokietija, Graikija, Kroatija, Italija, Kipras, Vengrija, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija.

- 11) Baltijos energijos rinkos vandenilio jungčių planas (BEMIP Hydrogen): vandenilio infrastruktūra ir dujų infrastruktūros paskirties keitimas, sudarantys sąlygas tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) sukurti integruotą vandenilio bazinę infrastruktūrą, jungiančią regiono šalis ir tenkinančią jų konkrečius vandenilio infrastruktūros poreikius, remiant visos Sąjungos vandenilio transporto tinklo sukūrimą Sąjungoje.

Elektrolizeriai: elektros energijos gamybos dujoms gaminti skirtų prietaikų diegimo rėmimas, kad būtų galima sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir prisidėti prie saugaus, efektyvaus ir patikimo sistemos eksploatavimo bei pažangaus energetikos sistemos integravimo Sąjungoje.

Atitinkamos valstybės narės: Danija, Vokietija, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Suomija ir Švedija.

#### 4. PRIORITETINĖS TEMINĖS SRITYS

- 12) Pažangiųjų elektros tinklų diegimas: pažangiųjų tinklų technologijų taikymas visoje Sąjungoje, siekiant veiksmingai integruoti visų prie elektros tinklo prisijungusių naudotojų elgseną ir veiksmus, visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių ar decentralizuotųjų energijos išteklių elektros energijos gamybą dideliais kiekiais ir vartotojų paklausos atsaką, energijos kaupimą, elektrines transporto priemones ir kitus lankstumo šaltinius, be to, kiek tai susiję su salomis ir salų sistemomis, energetinės izoliacijos mažinimas, novatoriškų ir kitų sprendimų, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, rėmimas ir reikšmingas prisidėjimas prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo.

Atitinkamos valstybės narės: visos.

- 13) Tarpvalstybinis anglies dioksido tinklas: anglies dioksido transportavimo ir saugojimo infrastruktūros tarp valstybių narių ir su kaimyninėmis trečiosiomis valstybėmis, kuriose surenkamas ir saugomas anglies dioksidas, skirtos surinkto pramonės įrenginių anglies dioksido saugojimui nuolatinio geologinio saugojimo tikslais, taip pat anglies dioksido panaudojimo sintetinių degalų dujoms gaminti, kai užtikrinamas anglies dioksido neutralizavimas visam laikui, plėtra.

Atitinkamos valstybės narės: visos.

## II PRIEDAS

### ENERGETIKOS INFRASTRUKTŪROS KATEGORIJOS

Siekiant įgyvendinti I priede nustatytus energetikos infrastruktūros prioritetus, plėtotina šių kategorijų energetikos infrastruktūra:

- 1) elektros energijos sektoriuje:
  - a) aukštos ir labai aukštos įtampos orinės perdavimo linijos, kertančios sieną arba esančios vienos valstybės narės teritorijoje, įskaitant išskirtinę ekonominę zoną, jeigu jos suprojektuotos 220 kV ar aukštesnei įtampai, ir požeminiai bei povandeniniai perdavimo kabeliai, jeigu jie suprojektuoti 150 kV ar aukštesnei įtampai. Valstybių narių ir mažų izoliuotų sistemų, kurių visos perdavimo sistemos įtampa yra žemesnė, atveju tos įtampos ribos yra lygios aukščiausiam jų atitinkamų elektros energetikos sistemų įtampos lygiui;
  - b) bet kokia prie a punkte nurodytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriama įranga ar įrenginiai, kurie sudaro sąlygas perduoti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją iš jūrinių gamybos objektų (jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių elektros energetikos infrastruktūra);
  - c) atskiri ar sugrupuoti energijos kaupimo įrenginiai, naudojami energijai nuolat ar laikinai kaupti antžeminiuose ar požeminiuose įrenginiuose arba geologiniuose objektuose, jei jie yra tiesiogiai prijungti prie aukštos įtampos elektros perdavimo linijų [...] arba skirstomųjų linijų [...];

- d) bet kokia įranga ar įrenginiai, būtini saugiam, patikimam ir veiksmingam a, b ir c punktuose nurodytų sistemų veikimui užtikrinti, įskaitant visų lygių įtampos ir pastovių apsaugos, stebėsenos bei kontrolės sistemas;
- e) [...]
- f) bet kokia įranga ar įrenginiai, būtini esamiems aukštosios įtampos **ir ypač aukštos įtampos** tinklo elementams, kad sistemos veiktų saugiai ir veiksmingai, o tai yra stebėsenos, kontrolės ir skaitmenizacijos įranga ar įrenginiai;
- g) pažangieji elektros tinklai: bet kokia įranga ar įrenginiai, skaitmeninės sistemos ir komponentai, integruojantys informacines ir ryšių technologijas (IRT) per veikiančias skaitmenines platformas, kontrolės sistemas ir jutiklių technologijas perdavimo ir vidutinės bei aukštos įtampos skirstymo lygmenimis, siekiant užtikrinti veiksmingesnį ir pažangesnį elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklą, didesnę pajėgumą integruoti naujas gamybos, energijos kaupimo ir vartojimo formas ir sudarant palankesnes sąlygas naujiems verslo modeliams bei rinkos struktūroms, įskaitant investicijas į salas ir salų sistemas, siekiant sumažinti energetinę izoliaciją, remti novatoriškus ir kitus sprendimus, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, ir reikšmingai prisidėti prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo;

- h) atsinaujinančiųjų išteklių energijos jūros jėgainių tinklai: bet kuri a punkte nurodytai energetikos infrastruktūros kategorijai priskiriama įranga ar įrenginiai, turintys dvejopą funkciją: sujungimo ir jūros jėgainių prijungimo prie tinklo sistema nuo jūros atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos objektų iki dviejų ar daugiau valstybių narių ir trečiosios valstybės, įskaitant šios įrangos pratešimą sausumoje iki pirmosios pastotės sausumos perdavimo sistemoje, taip pat bet kokia gretima jūros įranga ar įrenginiai, būtini saugiam, patikimam ir veiksmingam veikimui užtikrinti, įskaitant apsaugos, stebėsenos ir kontrolės sistemas, ir būtinos pastotės, jei jomis taip pat užtikrinamas technologijų sąveikumas, be kita ko, įvairių technologijų sąsajų suderinamumas;

2) vandenilio sektoriuje:

- a) vandeniliui transportuoti skirti perdavimo vamzdynai, įskaitant pakeistos paskirties gamtinių dujų infrastruktūrą, kuriuos daugiausia sudaro aukšto slėgio vandenilio vamzdynai, kuriais skaidriai ir nediskriminuojant suteikiama prieiga keletui tinklo naudotojų;
- b) saugyklos, prijungtos prie a punkte nurodytų aukšto slėgio vandenilio vamzdynų;
- c) suskystinto vandenilio arba vandenilio, įterpto į kitas chemines medžiagas, priėmimo, laikymo ir pakartotinio dujinimo arba slėgio mažinimo įrenginiai, naudojami, kai taikytina, siekiant įleisti vandenilį į tinklą;
- d) bet kokia įranga ar įrenginiai, būtini tam, kad vandenilio sistema veiktų saugiai, patikimai ir efektyviai arba kad būtų užtikrintas pajėgumas transportuoti abiem kryptimis, įskaitant kompresorines.

Bet kuri a–d punktuose nurodyta infrastruktūra gali būti naujai pastatyta infrastruktūra arba pakeistos paskirties buvusi gamtinių dujų infrastruktūra, naudojama vandeniliui, arba jų derinys;

3) elektrolizerių sektoriuje:

a) elektrolizeriai, kurie:

- i) yra ne mažesnio kaip [...] **150 MW** pajėgumo, kuri užtikrina vienas elektrolizeris arba elektrolizerių grupė, sudaranti vieną suderintą projektą, ir
- ii) mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio arba nebiologinės kilmės kuro iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamyba pagal Direktyvą (ES) 2024/1788 laikoma mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio gamyba pagal Direktyvą (ES) 2018/2001 ir
- iii) atlieka su tinklu susijusią funkciją tiek elektros energijos, tiek vandenilio tinkluose, visų pirma siekiant bendro abiejų tinklų sistemos lankstumo ir bendro sistemos efektyvumo;

b) susijusi įranga, įskaitant vamzdynų jungtis su tinklu;

4) anglies dioksido sektoriuje:

- a) anglies dioksidui skirti vamzdynai, išskyrus gavybos vamzdyno tinklą, naudojami anglies dioksidui transportuoti iš daugiau nei vieno šaltinio anglies dioksido nuolatinio geologinio saugojimo tikslais pagal Direktyvą 2009/31/EB;
- b) stacionarūs įrenginiai anglies dioksidui skystinti, tarpinės saugyklos ir anglies dioksido konverteriai, siekiant jį toliau transportuoti vamzdynais ir anglies dioksidui skirtu transportu, pavyzdžiui, laivais, baržomis, sunkvežimiais ir traukiniais;

- c) nedarant poveikio jokiame anglies dioksido geologinio saugojimo draudimui valstybėje narėje, paviršiaus ir įleidimo įrenginiai, susiję su geologiniame darinyje esančia infrastruktūra, kuri pagal Direktyvą 2009/31/EB naudojama nuolatiniam geologiniam anglies dioksido saugojimui, jei tie įrenginiai nesusiję su anglies dioksido naudojimu veiksmingesnei angliavandenilių gavybai ir yra būtini, kad anglies dioksidas būtų galima transportuoti ir saugoti tarpvalstybiniu mastu;
- d) bet kokia įranga ar įrenginiai, būtini atitinkamai sistemai tinkamai, saugiai ir efektyviai eksploatuoti, įskaitant apsaugos, stebėjimo ir kontrolės sistemas.

**5) esamos elektros energijos infrastruktūros saugumo, atsparumo ir remonto srityje:**

- a) **bet kokia įranga ar įrenginys, įskaitant susijusius darbus, kurie yra tikrai būtini jiems panaudoti, specialiai suprojektuoti siekiant užtikrinti esamų ypatingos svarbos tinklo elementų pagal Reglamentą (ES) 2019/943 arba jungiamųjų linijų tarp Maltos ir Italijos arba jungiamųjų linijų tarp bent vienos valstybės narės ir Energijos bendrijos susitariančiosios šalies ar trečiosios valstybės apsaugą ir atsparumą, yra fiziškai tiesiogiai su jais sujungti ir yra būtini saugiam, patikimam ir veiksmingam sistemų eksploatavimui;**
- b) **bet koks ypatingos svarbos komponentas ar įrenginys, įskaitant atitinkamus darbus, specialiai skirtas žalai dėl tyčinio trikdomojo įvykio skubiai atitaisyti, arba tokių ypatingos svarbos komponentų regioniniai avariniai rezervai, susiję su esamais ypatingos svarbos tinklo elementais pagal Reglamentą (ES) 2019/943, kurie buvo anksčiau finansuoti pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę arba kurie yra povandeniniai infrastruktūros objektai, kaip tarpvalstybinio ypatingos svarbos aukštos įtampos elektros tinklo dalis, kertantys tarptautinius vandenį, kurių pajėgumas yra ne mažesnis kaip 350 MW, arba jungiamosiomis linijomis tarp Maltos ir Italijos arba jungiamosiomis linijomis tarp bent vienos valstybės narės ir Energijos bendrijos susitariančiosios šalies ar trečiosios valstybės, jei toks komponentas:**

- i) skirtas greitam panaudojimui, kad būtų užtikrintas operacijų tęstinumas ir laiku atkurtas perdavimo pajėgumas;
- ii) skirtas po įdiegimo laikinai arba nuolat būti suremontuotos infrastruktūros dalimi;
- iii) tiekiamas skubaus remonto tikslais ir nėra visų pirma skirtas įprastai techninei priežiūrai, planiniam pakeitimui ar reguliariam infrastruktūros atnaujinimui;
- iv) nėra vien tik logistinio pobūdžio komponentas, įranga ar medžiaga ir
- v) būtinas, kad sistemos veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai.

Po tyčinio trikdomojo įvykio, kai tinkama ir kai tai būtina siekiant užtikrinti saugų, patikimą ir veiksmingą sistemos veikimą arba laiku atkurti perdavimo pajėgumus, Komisija įvertina, ar parama tokiems remonto veiksams turėtų būti teikiama pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę. Su minėtais ypatingos svarbos tinklo elementais susijusių remonto veiksmų finansavimas yra išimtinis ir skiriamas tik tuo atveju, jei nėra pakankamo alternatyvaus finansavimo. Šiuo atveju per 3 mėnesius paskelbiamas atskiras kvietimas teikti pasiūlymus dėl BIP remonto projektų, o remonto projektų rengėjai gali teikti paraišką dėl BIP statuso. Paskelbus šį specialų kvietimą teikti pasiūlymus dėl BIP projekto, kuriam reikia EITP finansavimo, per 3 mėnesius paskelbiamas specialus kvietimas teikti pasiūlymus dėl EITP finansavimo.

### III PRIEDAS

#### REGIONINIAI PROJEKTŲ SĄRAŠAI

##### 1. GRUPIŲ TAISYKLĖS

- 1) Nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai priskiriamos energetikos infrastruktūros atveju kiekvieną grupę sudaro atitinkamai valstybių narių, nacionalinių reguliavimo institucijų, PSO, taip pat Komisijos, Agentūros, ES SSO subjekto ir ENTSO-E arba ENNOH atstovai.

Kitų energetikos infrastruktūros kategorijų atveju kiekvieną grupę sudaro Komisija ir valstybių narių atstovai, projektų rengėjai, susiję su kiekvienu iš atitinkamų I priede nustatytų prioritetų.

- 2) Priklausomai nuo į Sąjungos sąrašą pretenduojančių patekti projektų skaičiaus, regioninės infrastruktūros spragų ir rinkos pokyčių, grupės ir grupių sprendimo priėmimo organai reikiamu mastu gali pasidalyti, susijungti ar posėdžiauti būdami skirtingų sudėčių, kad per TEN-E grupę aptartų visoms grupėms bendrus arba tik tam tikriems regionams aktualius klausimus. Tai gali būti klausimai, susiję su tarpregioniniu suderinimu arba į preliminarinius regioninius sąrašus įtrauktų pasiūlytų projektų skaičiumi, kuris gali tapti pernelyg didelis.
- 3) Kiekviena grupė organizuoja savo darbą atsižvelgdama į regioninio bendradarbiavimo pastangas pagal Reglamento (ES) 2024/1789 31 ir 65 straipsnius, Direktyvos (ES) 2024/1788 80 straipsnį, Reglamento (ES) 2019/943 34 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2019/944 61 straipsnį, taip pat kitas esamas regioninio bendradarbiavimo struktūras.
- 4) Kiekviena grupė pakviečia projekto, kuris gali būti tinkamas bendro intereso projektų ar abipusio intereso projektų atrankai, rengėjus, taip pat nacionalinių administravimo institucijų, reguliavimo institucijų bei pilietinės visuomenės atstovus ir PSO iš trečiųjų valstybių, kai tai tikslinga siekiant įgyvendinti I priede nustatytus atitinkamus energetikos infrastruktūros prioritetinius koridorius ir sritis.

- 5) I priedo 2 skirsnyje nustatytų energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių klausimais kiekviena grupė atitinkamai pakviečia prieigos prie jūros neturinčių valstybių narių, kompetentingų institucijų, nacionalinių reguliavimo institucijų ir PSO atstovus.
- 6) Kiekviena grupė atitinkamai kviečia į posėdžius atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančias organizacijas, įskaitant atstovus iš trečiųjų valstybių, ir, kai manoma, kad tai tikslinga, kviečia tiesiogiai dalyvauti suinteresuotuosius subjektus, įskaitant gamintojus, SSO, tiekėjus, vartotojus, vietos gyventojus ir Sąjungoje įsikūrusias aplinkos apsaugos organizacijas, kad jie pateiktų savo srities ekspertines žinias. Kiekviena grupė rengia klausymus ar konsultacijas, kai tai aktualu jai vykdant savo užduotis.
- 7) Kalbant apie grupių posėdžius, Komisija suinteresuotiesiems subjektams prieinamoje platformoje skelbia vidaus taisykles, atnaujintą organizacijų narių sąrašą, reguliariai atnaujinamą informaciją apie darbo pažangą, posėdžių darbotvarkes ir posėdžių protokolus, jei tokių turima. Grupių sprendimų priėmimo organų svarstymai ir projektų reitingavimas pagal 4 straipsnio 5 dalį yra konfidencialūs. Visi sprendimai dėl grupių veikimo ir darbo priimami bendru valstybių narių ir Komisijos sutarimu.
- 8) Komisija, Agentūra ir grupės siekia grupių veiklos nuoseklumo. Tuo tikslu Komisija ir Agentūra prireikus užtikrina, kad atitinkamos grupės keistųsi informacija apie visą tarpregioninės svarbos darbą.
- 9) Nacionalinių reguliavimo institucijų ir Agentūros dalyvavimas grupių veikloje netrukdo vykdyti jų užduočių ir pareigų pagal šį reglamentą arba pagal Reglamentą (ES) 2019/942, Direktyvos (ES) 2024/1788 77, 78 ir 79 straipsnius ir Direktyvos (ES) 2019/944 58, 59 ir 60 straipsnius.

## 2. REGIONINIŲ SĄRAŠŲ SUDARYMO PROCESAS

- 1) Projekto, kuris gali būti tinkamas į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų atrankai, rengėjai, pageidaujantys, kad projektui būtų suteiktas kuris nors statusas, grupei pateikia prašymą projektą atrinkti kaip į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą, pateikdami:
  - a) savo projektų indėlio įgyvendinant I priede nustatytus prioritetus įvertinimą;
  - b) nuorodą į atitinkamą projektų kategoriją, nustatytą II priede;
  - c) analizę, kaip laikomasi 4 straipsnyje nustatytų atitinkamų kriterijų;
  - d) projektų, kurie yra pakankamai brandūs, atveju – ENTSO-E arba ENNOH, priklausomai nuo to, kas taikytina, pagal visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą atliko sąnaudų ir naudos analizę, kuri atitinka 14 straipsnyje nurodytas metodikas ir kuri yra susijusi su energetikos infrastruktūros kategorijomis, susijusiomis su elektros energija, kuriai taikomi II priedo 1 punkto a, b, c, d, f ir h papunkčiai, vandeniliu, kuriam taikomas II priedo 2 punktas, ir elektrolizieriais, kuriems taikomas II priedo 3 punktas;
  - e) informaciją apie galutinių naudos gavėjų tikruosius savininkus ir jų vidaus nuosavybės struktūrą, kurią, gavus tinkamai pagrįstą projekto rengėjų prašymą, verslo paslapčių ir (arba) komercinės informacijos atveju Komisija ir aukšto lygio sprendimus priimančio organo nariai laiko konfidencialia;

f) abipusio intereso projektų atveju – tiesiogiai paveiktų šalių konkretiems projektams skirtus neprivalomus susitarimus arba jų vyriausybių paramos raštus, kuriuose išreiškiama aiški parama projektui, taip pat, jei tai trečioji valstybė, patvirtinamas aiškus jos įsipareigojimas laikytis panašaus spartesnio įgyvendinimo tvarkaraščio ir kitų politikos ir reguliavimo paramos priemonių, kurios taikomos bendro intereso projektams Sąjungoje pagal 4 straipsnio 2 dalies f punktą, o energetikos infrastruktūros kategorijų, susijusių su elektros energija, kuriai taikomi 1 punkto a, d arba h papunkčiai, atveju – perdavimo sistemos operatorių preliminarų tinklo saugumo ir stabilumo tyrimą, kuriuo patvirtinama, kad projektas gali būti visiškai integruotas į atitinkamų valstybių elektros tinklus;

g) bet kokią kitą vertinant projektą aktualią informaciją.

2) Į Sąjungos sąrašą įtraukti projektai, dėl kurių reguliavimo institucijos patvirtinimas gautas arba galutinis investavimo sprendimas patvirtintas pateikus pakankamą patikinimą, kad projekto statyba yra vykdoma, arba projektai, kurių statyba yra vykdoma [...] ir kurių metinėje ataskaitoje, kurią reikalaujama pateikti pagal 5 straipsnį, matyti pakankama pažanga, [...] **lieka Sąjungos sąrašė** ir iš jų nereikalaujama iš naujo pateikti informaciją pagal [...] 1 punkto [...] a–f **papunkčius, išskyrus atvejus, kai valstybė narė, su kurios teritorija yra susijęs projektas, nesutinka, kad projektas būtų įtrauktas pagal 3 straipsnio 3 dalies a punktą.** Visi gavėjai užtikrina neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

- 3) Prie šio reglamento II priedo 1 punkto a, b, c, d, f ir h papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų, priklausomai nuo to, kas aktualu, priskiriami siūlomi bendro intereso ir abipusio intereso elektros energijos perdavimo ir kaupimo projektai įtraukiami į naujausią turimą visos Sąjungos elektros energijos sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros planą, kurį pagal Reglamento (ES) 2019/943 30 straipsnį rengia ENTSO-E. Prie šio reglamento II priedo 1 punkto b ir h papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami siūlomi bendro intereso elektros energijos perdavimo projektai turi derėti su šio reglamento 15 straipsnio 2 dalyje nurodytu integruotų jūrinių tinklų plėtros ir tinklo sustiprinimo planu.
- 4) Prie šio reglamento II priedo 2 ir 3 punktuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami siūlomi bendro intereso vandenilio projektai ir abipusio intereso projektai įtraukiami į naujausią turimą visos Sąjungos dešimties metų vandenilio tinklo plėtros planą, kurį ENNOH rengia pagal [...] Reglamento (ES) 2024/1789 60 straipsnį.
- 5) Ne vėliau kaip 2027 m. birželio 30 d., o vėliau – dėl kiekvieno visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano ENTSO-E ir ENNOH paskelbia atnaujintas gaires dėl projektų įtraukimo į savo atitinkamą visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, kaip nurodyta 3 ir 4 punktuose, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos ir procedūros skaidrumas. Visų projektų, įtrauktų į tuo metu galiojantį Sąjungos sąrašą, atžvilgiu gairėse nustatomas supaprastintas įtraukimo į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus procesas, atsižvelgiant į dokumentus ir duomenis, jau pateiktus per ankstesnius visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano procesus, jei jau pateikti dokumentai ir duomenys tebegalioja.

ENTSO-E ir ENNOH konsultuojasi su Komisija ir Agentūra dėl savo atitinkamų gairių dėl projektų įtraukimo į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus projektų ir tinkamai atsižvelgia į Komisijos ir Agentūros rekomendacijas prieš paskelbdami galutines gaires.

- 6) ENTSO-E ir ENNOH pateikia TEN-E grupei informaciją apie tai, kaip jie taikė gaires siekdami įvertinti įtrauktį į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus.
- 7) Prie II priedo 4 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriami siūlomi anglies dioksido transportavimo ir saugojimo projektai pateikiami kaip bent dviejų valstybių narių parengto tarpvalstybinio anglies dioksido transportavimo ir saugojimo infrastruktūros plėtros plano, kurį atitinkamos valstybės narės arba tų valstybių narių paskirti subjektai pateikia Komisijai, dalis.
- 8) Kalbant apie jų kompetencijai priklausančius projektus, nacionalinės reguliavimo institucijos ir Agentūra, atsižvelgdamos į regioninį bendradarbiavimą pagal Direktyvos (ES) 2024/1788 80 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2019/944 61 straipsnį, patikrina, ar nuosekliai taikomi kriterijai ir konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizės metodika pagal šio reglamento 14 straipsnį, ir įvertina į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų tarpvalstybinę svarbą ir padarytą pažangą, atsižvelgdamos į ataskaitas, pateiktas pagal šio reglamento 5 straipsnio 4 dalį. Savo vertinimą jos pateikia grupei. Komisija užtikrina, kad šio reglamento 4 straipsnyje ir IV priede nurodyti kriterijai ir metodikos būtų taikomi suderintai, siekiant užtikrinti regioninių grupių veiklos nuoseklumą.
- 9) Kalbant apie kitus projektus nei šio priedo 8 punkte nurodyti projektai, Komisija įvertina, kaip taikomi šio reglamento 4 straipsnyje nustatyti kriterijai. Komisija taip pat atsižvelgia į galimybę ateityje išplėsti taikymo sritį, įtraukiant kitas valstybes nares. Komisija savo vertinimą pateikia grupei. Kalbant apie projektus, kuriems prašoma suteikti abipusio intereso projekto statusą, trečiųjų valstybių atstovai ir reguliavimo institucijos kviečiami į vertinimo pristatymą.

- 10) Kiekviena valstybė narė, kurios teritorijoje projektas nėra vykdomas, tačiau kuriai jis gali daryti teigiamą grynąjį poveikį ar potencialų didelį poveikį, pavyzdžiui, aplinkos apsaugai ar jos teritorijoje esančios energetikos infrastruktūros veikimui, gali pateikti nuomonę grupei ir joje išdėstyti rūpimus klausimus.
- 11) Grupei priklausančios valstybės narės prašymu grupė išnagrinėja pagrįstas priežastis, kurias valstybė narė pateikia pagal 3 straipsnio 3 dalį ir dėl kurių ji nepatvirtina su jos teritorija susijusio projekto.
- 12) Grupė apsveria, ar principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ taikomas nustatant regioninės infrastruktūros poreikius ir kiekvienam iš pretenduojančių projektų. Grupė visų pirma svarsto tokius sprendimus, kaip belaidžiai sprendimai, paklausos valdymas, neišskastiniais ištekliais grindžiamas lankstumas, rinkos organizavimo sprendimai, skaitmeninių sprendimų įgyvendinimas ir statinių renovacija, kaip prioritetinius sprendimus, kai manoma, kad jie yra ekonomiškai efektyvesni visos sistemos požiūriu nei naujos pasiūlos infrastruktūros statyba.
- 13) Grupė surengia posėdį, kad išanalizuotų ir sureitinguotų pasiūlytus projektus, remdamasi skaidriu projektų vertinimu, naudodama 4 straipsnyje nustatytus kriterijus ir atsižvelgdama į nacionalinių reguliavimo institucijų vertinimą arba į Komisijos vertinimą dėl projektų, kurie nepriskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai.

- 14) Kiekvienos grupės sprendimus priimančias organas patvirtina galutinį siūlomų projektų sąrašą ne vėliau kaip likus dviem mėnesiams iki 22 *straipsnyje* nurodyto Sąjungos sąrašo patvirtinimo dienos, laikydamasis 3 straipsnio 3 dalies nuostatų, remdamasis grupių pasiūlymu ir atsižvelgdamas į nacionalinių reguliavimo institucijų ir Agentūros vertinimą, taip pat į Komisijos vertinimą dėl pagal 9 punktą pasiūlytų projektų, kurie nepriklauso nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, ir į Komisijos rekomendacijas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų skaičius nebūtų pernelyg didelis, ypač prie sienų, susijusių su konkuruojančiais arba potencialiai konkuruojančiais projektais. Grupių sprendimų priėmimo organai Komisijai pateikia galutinius sąrašus kartu su 10 punkte nurodytomis nuomonėmis.
- 15) Jei, remiantis sąrašų projektais, bendras siūlomų projektų skaičius Sąjungos sąraše būtų pernelyg didelis, Komisija pataria kiekvienai atitinkamai grupei neįtraukti į sąrašą projektų, kuriuos atitinkama grupė įvertino prasčiausiai pagal 4 straipsnio 5 dalyje nustatytą eiliškumą.

## IV PRIEDAS

### TAISYKLĖS IR RODIKLIAI, SUSIJĘ SU PROJEKTŲ KRITERIJAIŠ

- 1) Reikšmingą tarpvalstybinį poveikį turintis bendro intereso projektas yra valstybės narės teritorijoje vykdomas projektas, atitinkantis šias sąlygas:
- a) II priedo 1 punkto a, b ir d [...] papunkčiuose nurodytų elektros energijos perdavimo projektų atveju – pagal projektą grynasis perdavimo pajėgumas, **palyginti su padėtimi prieš perduodant projekto objektą eksploatuoti, padidinamas bent 400 megavatų (MW)** prie tos valstybės narės sienos su viena ar keliomis kitomis valstybėmis narėmis arba **bent 50 % grynojo perdavimo pajėgumo prie tos valstybės narės sienos su bet kuria kita valstybe nare [...]**
  - aa) II priedo 1 punkto f papunktyje nurodytų elektros energijos perdavimo projektų atveju – pagal projektą grynasis perdavimo pajėgumas prie tos valstybės narės sienos su kitomis valstybėmis narėmis padidinamas bent **200 megavatų (MW), palyginti su padėtimi prieš perduodant projekto objektą eksploatuoti;**
  - b) bet kokios įrangos ar įrenginių projektų, kuriems taikomas II priedo [...] **5** punkto [...] a papunktis, atveju jie turi būti įdiegti esamuose ypatingos svarbos tinklo elementuose, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2019/943 2 straipsnio 69 punkte, **arba jungiamosiose linijose tarp Maltos ir Italijos**, įtraukti į valstybių narių pagal Pasirengimo valdyti riziką reglamentą parengtuose pasirengimo valdyti riziką planuose apibrėžtas priemones, kad būtų sumažinta rizika energetiniam saugumui, ir padidinti energetinį saugumą bent [...] **dvejose** valstybėse narėse;

- bb) bet kokios įrangos ar įrenginių projektų, kuriems taikomas II priedo 5 punkto b papunktis, atveju jais turi būti sumažinta rizika energetiniam saugumui, juose turi dalyvauti bent du perdavimo sistemos operatoriai iš bent dvejų valstybių narių ir jais turi būti padidintas energetinis saugumas bent dvejose valstybėse narėse, kaip numatyta valstybių narių pagal Pasirengimo valdyti riziką reglamentą parengtuose pasirengimo valdyti riziką planuose;**
- c) II priedo 1 punkto c papunktyje nurodytų elektros energijos kaupimo projektų atveju – pagal projektą užtikrinama bent 225 MW įrengtoji galia ir kaupimo pajėgumas, leidžiantis pagaminti 250 GWh grynosios elektros energijos per metus;
- d) II priedo 1 punkto g papunktyje nurodytų pažangiųjų elektros tinklų projektų atveju – projektas skirtas aukštosios ir vidutinės įtampos įrangai ir įrenginiams ir jame dalyvauja arba PSO, arba PSO ir SSO, arba SSO iš bent dviejų valstybių narių. Projekte gali dalyvauti vien tik SSO, jeigu jie yra iš bent dviejų valstybių narių ir jei užtikrinamas sąveikumas. Projektas turi atitikti bent du iš šių kriterijų: jame dalyvauja 50 000 elektros energijos naudotojų, gamintojų, vartotojų ar gaminančių vartotojų, jis apima bent 300 GWh per metus vartojimo teritoriją, bent 20 % su projektu susijusios suvartojamos elektros energijos gaunama iš kintamų atsinaujinančiųjų išteklių arba juo sumažinama nesujungtų sistemų energetinė izoliacija vienoje ar daugiau valstybių narių. Projektas nebūtinai turi būti susijęs su fizine bendra siena. Projektų, susijusių su mažomis atskiromis sistemomis, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2019/944 2 straipsnio 42 punkte, įskaitant salas, atveju tie įtampos lygiai lygūs aukščiausios įtampos atitinkamoje elektros energetikos sistemoje lygiui;

- e) vandenilio perdavimo atveju projektu **sudaromos sąlygos perduoti vandenilį per atitinkamų valstybių narių sieną arba** bent 10 % padidinamas esamas tarpvalstybinio vandenilio transportavimo pajėgumas prie dviejų valstybių narių sienos, palyginti su padėtimi prieš perduodant projekto objektą eksploatuoti, ir pakankamai įrodoma, kad projektas yra esminė planuojamo tarpvalstybinio vandenilio tinklo dalis, taip pat pateikiama pakankamai įrodymų apie esamus planus ir bendradarbiavimą su kaimyninėmis valstybėmis ir tinklo operatoriais, arba, jei projektas mažina nesujungtų sistemų energetinę izoliaciją vienoje ar daugiau valstybių narių, juo siekiama užtikrinti tiesioginį ar netiesioginį tiekimą bent dviem valstybėms narėms;
- f) II priedo 2 punkte nurodytų vandenilio laikymo ar priėmimo įrenginių atveju projektu siekiama užtikrinti tiesioginį ar netiesioginį tiekimą bent dviem valstybėms narėms;
- g) elektrolizerių atveju projektu užtikrinama bent [...] **150 MW** įrengtoji galia, kurią užtikrina vienas elektrolizeris arba elektrolizerių grupė, sudaranti vieną koordinuojamą projektą, duodantį tiesioginės ar netiesioginės naudos bent dviem valstybėms narėms;
- h) jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos perdavimo atveju projektas skirtas elektros energijai perduoti iš jūrinių elektros energijos gamybos objektų, perdavimo pajėgumas yra bent 500 MW ir sudaromos sąlygos perduoti elektros energiją į konkrečios valstybės narės sausumos **arba jūrų tinklus**, padidinant vidaus rinkoje siūlomos atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos kiekį. Projektas plėtojamas **visų pirma** [...] vietovėse, kuriose jūrų atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos skverbtis yra maža, ir turi parodyti didelį teigiamą poveikį Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui;
- i) anglies dioksido projektų atveju projektas skirtas [...] anglies dioksidui iš bent dviejų valstybių narių transportuoti ir, kai taikytina, saugoti [...].

- 2) Abipusio intereso projektas, turintis didelį tarpvalstybinį poveikį, turi atitikti šias sąlygas:
- a) abipusio intereso projektų, susijusių su II priedo 1 punkto a, d ir h papunkčiuose nurodyta kategorija, atveju projektu padidinamas grynasis perdavimo pajėgumas prie tos valstybės narės sienos su trečiąja valstybe ir suteikiama didelės naudos bent dviem tiesiogiai ar netiesiogiai su projektu susijusioms valstybėms;
  - b) II priedo 2 punkto a papunktyje nurodytai kategorijai priskiriamų abipusio intereso projektų atveju įgyvendinant vandenilio projektą sudaromos sąlygos perduoti vandenilį per valstybės narės sieną su trečiąja valstybe ir įrodoma, kad jis duoda didelės naudos bent dviem tiesiogiai ar netiesiogiai su projektu susijusioms valstybėms;
  - c) prie II priedo 4 punkte nustatytos kategorijos priskiriamų abipusio intereso projektų atveju projektas gali būti naudojamas [...] anglies dioksidui transportuoti ir saugoti bent dviejose valstybėse narėse ir trečiojoje valstybėje.
  - d) abipusio intereso projektų, susijusių su II priedo 5 punkte nustatyta kategorija, atveju jie turi būti įdiegti esamose jungiamosiose linijose tarp Sąjungos ir Energijos bendrijos susitariančiųjų šalių arba trečiųjų valstybių, jais turi būti didinamas energetinis saugumas bent vienoje valstybėje narėje ir Energijos bendrijos susitariančiojoje šalyje arba trečiojoje valstybėje, jie turi būti įtraukti į atitinkamų valstybių narių pagal Pasirengimo valdyti riziką reglamentą parengtus pasirengimo valdyti riziką planus ir juose turi dalyvauti bent du perdavimo sistemos operatoriai iš bent vienos valstybės narės ir vienos Energijos bendrijos susitariančiosios šalies arba trečiosios valstybės.**

- 3) Prie II priedo 1 punkto a, b, c, d, f ir h papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:
- a) **vertinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą, visų pirma pagal iš kintamų atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos energijos perdavimą pagrindiniams vartojimo centrams ir kaupimo objektams, kiekybiškai vertinant pagal naujausią turimą visos Sąjungos elektros energetikos sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros planą, visų pirma:**
    - i) II priedo 1 punkto a, b, d, f ir h papunkčiuose nurodyto elektros energijos perdavimo atveju – įvertinant elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių **ir mažo anglies dioksido pėdsako energijos šaltinių** pajėgumo (pagal technologiją, MW), kuris yra prijungtas ir perduodamas dėl projekto, kiekį, palyginti su planuojamu bendru gamybos iš tų rūšių atsinaujinančiųjų **ir mažo anglies dioksido pėdsako** energijos išteklių pajėgumu atitinkamoje valstybėje narėje pagal nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, kuriuos valstybės narės pateikė pagal Reglamentą (ES) 2018/1999, **taip pat įvertinant išvengto elektros energijos gamybos iš kintamų atsinaujinančiųjų išteklių ribojimo mastą;**
    - ii) arba II priedo 1 punkto c papunktyje nustatytą energijos kaupimo įrenginį, palyginant naujus projekto pajėgumus su visais turimais tos pačios kaupimo technologijos pajėgumais V priede nustatytame analizės rajone;

- b) rinkos integracija, konkurencija ir sistemos lankstumas vertinami pagal naujausią turimą visos Sąjungos elektros energetikos sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros planą, visų pirma:
- i) tarpvalstybinių projektų, įskaitant reinvestavimo projektus, atveju apskaičiuojant poveikį tinklo perdavimo pajėgumui abiem elektros energijos srauto kryptimis, matuojamą pagal energijos kiekį (MW) ir jų indėlį siekiant sujungimo lygio tikslo, o projektų, darančių reikšmingą tarpvalstybinį poveikį, atveju – poveikį tinklo perdavimo pajėgumams prie sienos tarp atitinkamų valstybių narių, tarp atitinkamų valstybių narių ir trečiųjų valstybių arba atitinkamose valstybėse narėse, taip pat poveikį paklausos ir pasiūlos subalansavimui ir tinklo eksploatavimui atitinkamose valstybėse narėse;
  - ii) atliekant poveikio V priede nustatytam analizės rajonui vertinimą, susijusį su energetikos sistemos masto gamybos ir perdavimo sąnaudomis, taip pat rinkos kainų, numatytų įgyvendinant projektą pagal įvairius planavimo scenarijus, raida ir konvergencija, visų pirma atsižvelgiant į bendrajame pirmumo tvarkos sąraše atsiradusius pokyčius;
- c) tiekimo saugumas, sąveikumas ir saugus sistemos eksploatavimas vertinami pagal naujausiame prieinamame visos Sąjungos elektros energetikos sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros plane pateiktą analizę, visų pirma įvertinant projekto poveikį numatomam apkrovos netekimui V priede nustatytame analizės rajone, kiek tai susiję su gamybos ir perdavimo adekvatumu tipinių apkrovos laikotarpių atžvilgiu, atsižvelgiant į numatomus su klimatu susijusių ekstremalių oro sąlygų pokyčius ir jų poveikį infrastruktūros atsparumui. Kai taikytina, matuojamas projekto poveikis nepriklausomai ir patikimai sistemos veikimo kontrolei ir paslaugoms [...];

d) turi būti deramai atsižvelgiama į ypatingą valstybių narių, esančių periferijoje ir salose, kurių fizinės jungčių su kitomis ES valstybėmis narėmis galimybės yra ribotos, padėti, vertinant pagal naujausiame prieinamame visos Sąjungos elektros energetikos sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros plane pateiktą analizę.

4) Prie II priedo 1 punkto g papunktyje nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:

- a) tvarumo lygis matuojamas vertinant tinklų suteikiamas galimybes prijungti kintamų atsinaujinančiųjų išteklių energijos objektus ir ją transportuoti;
- b) tiekimo saugumas matuojamas vertinant skirstymo tinklų, perdavimo tinklų arba abiejų tų tinklų nuostolių lygį, elektros tinklo komponentų naudojimo procentinę dalį (t. y. vidutinę apkrovą), tinklo komponentų prieinamumą (susijusį su planine ir neplanuota technine priežiūra) ir jo poveikį tinklo veikimui ir pertrūkių trukmei bei dažnumui, įskaitant su klimatu susijusius sutrikimus;
- c) rinkos integracija matuojama vertinant novatoriškų sistemos eksploatavimo sprendimų plėtrą, **sujungimo mastą ir** energetinės izoliacijos mažinimą [...], taip pat kitų sektorių integravimo lygį ir palankesnių sąlygų naujiems verslo modeliams ir rinkos struktūroms sudarymą;
- d) tinklų saugumas, lankstumas ir tiekimo kokybė matuojami vertinant novatorišką požiūrį į sistemos lankstumą, kibernetinį saugumą, veiksmingą PSO ir SSO lygmenų sąveiką, pajėgumą įtraukti paklausos atsaką, kaupimą, energijos vartojimo efektyvumo priemones, ekonomiškai efektyvų skaitmeninių priemonių ir IRT naudojimą stebėsenos bei kontrolės tikslais, elektros energijos sistemos stabilumą ir įtampos kokybės rodiklius.

- 5) Prie II priedo 5 [...] punkto **a** [...] ir **b** papunkčiuose nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:
- a) tiekimo saugumas matuojamas elektros energijos tinklo komponentų naudojimo procentine dalimi (t. y. vidutine apkrova); tinklo komponentų prieinamumas ir jų poveikis tinklo veikimui; pertrūkių, įskaitant su klimatu susijusius sutrikimus, trukmė ir dažnumas;
  - b) tinklo saugumas matuojamas įvertinant gebėjimą užkirsti kelią dideliems incidentams taikant fizines ir kibernetinio saugumo priemones.
- 6) Prie II priedo 2 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų vandenilio projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:
- a) tvarumas matuojamas kaip projekto indėlis mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį įvairiose galutinio naudojimo srityse sektoriuose, kuriuose sunku sumažinti išmetamą teršalų kiekį, pavyzdžiui, pramonės ar transporto sektoriuose; lankstumas ir sezoninio kaupimo galimybės gaminant elektros energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių; arba vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio integravimas, siekiant atsižvelgti į rinkos poreikius ir skatinti vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą **siekiant Sąjungos tikslų;**
  - b) rinkos integracija ir sąveikumas matuojami apskaičiuojant projekto pridėtinę vertę prekybos zonų integracijai ir kainų konvergencijai bendro sistemos lankstumo atžvilgiu;
  - c) tiekimo saugumas ir lankstumas matuojami apskaičiuojant projekto pridėtinę vertę vandenilio tiekimo atsparumui, įvairovei ir lankstumui;
  - d) konkurencija matuojama vertinant projekto indėlį į tiekimo įvairinimą, įskaitant palankesnių sąlygų prieigai prie vietinių vandenilio tiekimo šaltinių sudarymą.

- 7) Prie II priedo 3 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų elektrolizerių projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:
- a) tvarumas matuojamas pagal **šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą**, vertinant į tinklą integruoto atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio arba mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio, visų pirma gaminamo naudojant atsinaujinančiuosius išteklius, atitinkančio II priedo 3 punkto a papunkčio ii papunktyje apibrėžtus kriterijus, dalį arba vertinant tokios kilmės sintetinių degalų plėtos [...] **siekiant Sąjungos tikslų** mastą;
  - b) tiekimo saugumas matuojamas vertinant projekto indėlį į tinklo eksploatavimo saugumą, stabilumą ir efektyvumą, be kita ko, vertinant, kaip išvengta atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos ribojimo;
  - c) sąlygų lankstumo paslaugoms, tokioms kaip paklausos atsakas ir kaupimas, sudarymas, palengvinant išmaniojo energetikos sektoriaus integraciją sukuriamomis sąsajomis su kitais energijos nešikliais ir sektoriais, matuojamas vertinant sąnaudas, sutaupomas dėl sujungtų energetikos sektorių ir sistemų, tokių kaip dujų, vandenilio, elektros energijos ir šilumos tinklai, transportas ir pramonės sektoriai.
- 8) Prie II priedo 4 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamos anglies dioksido infrastruktūros atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:

- a) tvarumas matuojamas vertinant bendrą numatomą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą per projekto gyvavimo ciklą ir tai, ar nėra **perspektyvių** alternatyvių technologinių sprendimų, tokių kaip energijos vartojimo efektyvumo, elektrifikavimo [...], bet jais neapsiribojant, kad būtų užtikrintas toks pat šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo lygis, koks būtų pasiektas iš prijungtų pramonės įrenginių surinkus anglies dioksidą, palyginamomis sąnaudomis per palyginamą tvarkaraštį, atitinkamai atsižvelgiant į šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų naudojant energiją, būtiną anglies dioksidui surinkti, transportuoti ir saugoti, priklausomai nuo to, kas taikytina, kiekį ir atsižvelgiant į infrastruktūrą, įskaitant, kai taikytina, kitus galimus naudojimo būdus ateityje;
- b) atsparumas ir saugumas matuojami vertinant infrastruktūros saugumą;
- c) poveikio aplinkai ir rizikos sušvelninimas visam laikui neutralizuojant anglies dioksidą.

## V PRIEDAS

### ENERGETIKOS SISTEMAŲ APIMANTI SĄNAUDŲ IR NAUDOS ANALIZĖ

ENTSO-E ir ENNOH parengtos sąnaudų ir naudos analizės metodikos turi viena su kita derėti, atsižvelgiant į sektorių ypatumus. Į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams taikomos suderintos ir skaidrios energetikos sistemos masto sąnaudų ir naudos analizės metodikos turi būti vienodos visoms infrastruktūros kategorijoms, nebent specifiniai jų skirtumai būtų pagrįsti. Jose sąnaudos apimamos platesne prasme, įskaitant išorinį poveikį, atsižvelgiant į Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslus ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, ir laikomasi šių principų:

- 1) atskiro projekto analizės rajonas apima visas valstybes nares ir trečiąsias valstybes, kurių teritorijoje įgyvendinamas projektas, visas tiesiogiai besiribojančias valstybes nares ir visas kitas valstybes nares, kuriose projektas daro reikšmingą poveikį. Šiuo tikslu ENTSO-E ir ENNOH bendradarbiauja su visais atitinkamais atitinkamų trečiųjų valstybių sistemos operatoriais. Prie II priedo 3 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų projektų atveju ENTSO-E ir ENNOH bendradarbiauja su projekto rengėju, įskaitant atvejus, kai jis nėra sistemos operatorius;
- 2) į kiekvieną sąnaudų ir naudos analizę įtraukiama įvesties duomenų rinkinio jautrumo analizė, įskaitant, kai aktualu, gamybos sąnaudas ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kaštus, taip pat tikėtiną paklausos ir pasiūlos vystymąsi, įskaitant atsinaujinančiųjų energijos išteklių atžvilgiu, be kita ko, abiejų šių elementų lankstumą ir kaupimo galimybes, įvairių projektų objektų perdavimo eksploatuoti tame pačiame analizės rajone data, poveikis klimatui ir kiti svarbūs parametrai;
- 3) jose nustatoma analizė, kurią reikia atlikti remiantis atitinkamu įvairių sektorių įvesties duomenų rinkiniu, nustatant poveikį įgyvendinus kiekvieną projektą ir jo neįgyvendinus, ir jos apima atitinkamas priklausomybės sąsajas su kitais projektais;

- 4) jose pateikiamos gairės dėl energetikos tinklo ir rinkos modeliavimo, būtino sąnaudų ir naudos analizei atlikti, parengimo ir naudojimo. Modeliavimas turi suteikti galimybę visapusiškai įvertinti ekonominę naudą, įskaitant rinkos integraciją, tiekimo saugumą, **atsparumą** ir konkurenciją, taip pat energetinės izoliacijos panaikinimą, socialinį poveikį ir poveikį aplinkai bei klimatui, įskaitant tarpsektorinį poveikį. Metodika turi būti visiškai skaidri, joje pateikiama išsami informacija apie tai, kodėl nauda ir sąnaudos skaičiuojamos, kokia yra ta nauda ir kokios yra tos sąnaudos ir kaip ta nauda ir tos sąnaudos apskaičiuojamos;
- 5) jose pateikiamas paaiškinimas, kaip visais visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planų etapais įgyvendinamas principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“;
- 6) jose paaiškinama, kad projektas netrukdytų plėtoti ir diegti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos;
- 7) jomis užtikrinama, kad būtų nustatytos valstybės narės, kurioms projektas daro grynąjį teigiamą poveikį, naudos gavėjos, valstybės narės, kurioms projektas daro grynąjį neigiamą poveikį, ir sąnaudų padengėjos – tai gali būti kitos valstybės narės, nei tos, kurių teritorijoje statoma infrastruktūra;

- 8) jose atsižvelgiama bent į kapitalo išlaidas, eksploatacijos ir techninės priežiūros išlaidas, taip pat į susidarančias susijusios sistemos sąnaudas viso projekto techninio gyvavimo ciklo laikotarpiu, tokias kaip objekto eksploatacijos nutraukimo ir atliekų tvarkymo sąnaudos, įskaitant išorines sąnaudas. Metodikose pateikiamos gairės dėl diskonto normų, techninės gyvavimo trukmės ir likutinės vertės, taikytinų apskaičiuojant sąnaudas ir naudą. Be to, jos apima privalomą naudos ir sąnaudų santykio ir grynosios dabartinės vertės apskaičiavimo metodiką, taip pat naudos diferencijavimą pagal jos vertinimo metodų patikimumo lygį. Taip pat atsižvelgiama į projektų poveikio klimatui ir aplinkai apskaičiavimo metodus ir indėlį siekiant Sąjungos energetikos tikslų, pavyzdžiui, atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtros masto, energijos vartojimo efektyvumo ir sujungimo lygio tikslų;
- 9) jomis užtikrinama, kad prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės, kurių imamasi įgyvendinant kiekvieną projektą, būtų įvertintos ir atspindėtų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio kaštus ir kad vertinimas būtų patikimas ir derėtų su kitomis Sąjungos politikos kryptimis, kad tas priemonės būtų galima palyginti su kitais sprendimais, kuriems nereikia naujos infrastruktūros.

## VI PRIEDAS

### SKAIDRUMO IR VISUOMENĖS DALYVAVIMO GAIRĖS

- 1) 9 straipsnio 1 dalyje nurodytame procedūrų vadove nurodoma bent:
  - a) atitinkami teisės aktai, kuriais grindžiami dėl įvairių rūšių atitinkamų bendro intereso projektų priimami sprendimai ir nuomonės, įskaitant aplinkos teisę;
  - b) aktualių sprendimų ir nuomonių, kuriuos reikia priimti, sąrašas;
  - c) kompetentingų institucijų, kitų susijusių institucijų ir atitinkamų pagrindinių suinteresuotųjų subjektų pavadinimai ir kontaktiniai duomenys;
  - d) darbo eiga, nurodant kiekvieną proceso etapą, įskaitant orientacinį tvarkaraštį ir glaustą su įvairių rūšių atitinkamais bendro intereso projektais susijusio sprendimų priėmimo proceso apžvalgą;
  - e) informacija apie dokumentų, kurie įtraukiami į paraišką gauti sprendimus, turinio apimtį, struktūrą ir išsamumo lygį, įskaitant kontrolinį sąrašą;
  - f) visuomenės dalyvavimo procese etapai ir būdai;

- g) būdas, kuriuo kompetentinga institucija, kitos susijusios institucijos ir projekto rengėjas įrodo, kad buvo atsižvelgta į per viešas konsultacijas pareikštas nuomones, pavyzdžiui, parodant, kokie buvo padaryti projekto įgyvendinimo vietos ir projektavimo pakeitimai, arba nurodant priežastis, kodėl į tokias nuomones nebuvo atsižvelgta;
- h) kiek įmanoma, jo turinio vertimas raštu į anglų kalbą ir [...] **atitinkamų** kaimyninių valstybių narių kalbas, kuris turi būti atliktas su [...] **jomis** bendradarbiaujant [...].

2) 10 straipsnio 8 dalyje nurodytame išsamiaame tvarkaraštyje pateikiama bent ši informacija:

- a) sprendimai ir nuomonės, kuriuos reikia gauti;
- b) institucijos, suinteresuotieji subjektai ir visuomenė, kurie gali būti susiję su klausimu;
- c) atskiri procedūros etapai ir jų trukmė;
- d) pagrindiniai veiksmai, kuriuos reikia atlikti, ir jų terminai, atsižvelgiant į bendrąjį sprendimą, kurį reikia priimti;
- e) planuojami institucijų išteklių ir galimi papildomų išteklių poreikiai.

3) Nedarant poveikio aplinkos teisėje nustatytiems reikalavimams dėl viešų konsultacijų **ir atsižvelgiant į nacionalinę administracinę praktiką**, siekiant paskatinti visuomenę aktyviau dalyvauti leidimų išdavimo procese ir iš anksto užtikrinti visuomenės informavimą bei dialogą su ja, taikomi šie principai:

- a) bendro intereso projekto poveikį patirsiantys suinteresuotieji subjektai, įskaitant atitinkamas nacionalines, regionines ir vietos institucijas, žemės savininkus ir greta projekto objekto gyvenančius piliečius, plačiąją visuomenę ir jų asociacijas, organizacijas ar grupes, išsamiai informuojami ir su jais atvirai ir skaidriai, įtraukiant visus subjektus, tariamasi ankstyvaisiais projekto įgyvendinimo etapais, kai vis dar galima atsižvelgti į visuomenei rūpimus klausimus. Kai aktualu, kompetentinga institucija aktyviai remia projekto rengėjo vykdomą veiklą;
- b) kompetentingos institucijos užtikrina, kad viešų konsultacijų procedūros, susijusios su bendro intereso projektais, įskaitant viešas konsultacijas, kurių jau reikalaujama pagal nacionalinę teisę, būtų sugrupuotos, kai tai įmanoma. Kiekvienoje viešoje konsultacijoje aptariami visi su konkrečiu procedūros etapu susiję klausimai ir vienam su konkrečiu procedūros etapu susijusiam klausimui aptarti turi būti skiriama tik viena vieša konsultacija; tačiau ta vieša konsultacija gali vykti keliose geografinėse vietovėse. Per viešą konsultaciją aptariami klausimai aiškiai nurodomi pranešime apie viešą konsultaciją;
- c) pastabos ir prieštaravimai priimami tik laikotarpiu nuo viešos konsultacijos pradžios iki nustatyto termino pabaigos;
- d) projekto rengėjai užtikrina, kad konsultacija vyktų tuo metu, kai yra sudarytos sąlygos atviram ir įtraukiam visuomenės dalyvavimui.

- 4) Į visuomenės dalyvavimo koncepciją įtraukiama bent informacija apie:
- a) kviečiamus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus;
  - b) numatomas priemones, įskaitant siūlomas bendras specialių susitikimų vietas ir datas;
  - c) tvarkaraštį;
  - d) įvairioms užduotims skiriamus žmogiškuosius išteklius.
- 5) Organizuodamos viešas konsultacijas, kurios turi įvykti prieš pateikiant paraiškos dokumentus, atitinkamos šalys bent:
- a) išleidžia elektroninės formos ir, kai aktualu, spausdintos formos ne daugiau kaip 15 puslapių informacinį leidinį, kuriame aiškiai ir glaustai apžvelgiamas projekto plėtros etapų aprašymas, tikslas ir preliminarus tvarkaraštis, nacionalinis tinklo plėtros planas, alternatyvios svarstytos trasos, galimo poveikio rūšys ir charakteristikos, įskaitant tarpvalstybinio pobūdžio poveikį, ir galimos poveikio mažinimo priemonės; toks informacinis leidinys turi būti išleidžiamas prieš pradedant konsultacijas ir jame turi būti išvardijami 9 straipsnio 7 dalyje nurodytos bendro intereso projekto interneto svetainės adresai, 23 straipsnyje nurodyta skaidrumo platforma ir šio priedo 1 punkte nurodytas procedūrų vadovas;
  - b) paskelbia informaciją apie konsultacijas 9 straipsnio 7 dalyje nurodytoje bendro intereso projekto interneto svetainėje, vietos administravimo įstaigų biuleteniuose ir bent vienoje ar, jei taikytina, dviejose vietinėse žiniasklaidos priemonėse;

- c) raštu ar elektroniniu būdu pakviečia atitinkamus susijusius suinteresuotuosius subjektus, asociacijas, organizacijas ir grupes į specialius posėdžius, kuriuose aptariami rūpimi klausimai.
- 6) 9 straipsnio 7 dalyje nurodytoje projekto interneto svetainėje skelbiama bent ši informacija:
- a) data, kada projekto interneto svetainė buvo paskutinį kartą atnaujinta;
  - b) jos turinio vertimas raštu į anglų kalbą ir visas su projektu susijusių valstybių narių ar valstybių narių, kurioms projektas daro reikšmingą tarpvalstybinį poveikį pagal IV priedo 1 punktą, kalbas;
  - c) 5 punkte nurodytas informacinis lankstinukas, atnaujintas naujausiais duomenimis apie projektą;
  - d) netechninio pobūdžio ir reguliariai atnaujinama santrauka, atspindinti esamą projekto būklę, įskaitant geografinę informaciją, ir, atnaujintų variantų atveju, aiškiai nurodant ankstesnių versijų pakeitimus;
  - e) 5 straipsnio 1 dalyje nurodytas įgyvendinimo planas, atnaujintas naujausiais duomenimis apie projektą;
  - f) projektui Sąjungos skirtos ir išmokėtos lėšos;
  - g) projekto ir viešų konsultacijų planavimas, aiškiai nurodant viešų konsultacijų ir susitikimų datas ir vietas, taip pat per šiuos susitikimus numatomi svarstyti klausimai;
  - h) kontaktiniai duomenys, jeigu būtų pageidaujama gauti papildomos informacijos ar dokumentų;
  - i) kontaktiniai duomenys, jeigu vykstant viešoms konsultacijoms būtų pageidaujama pareikšti pastabų ir prieštaravimų.

## VII PRIEDAS

### INFRASTRUKTŪROS POREIKIŲ NUSTATYMO ATASKAITA

ACER parengta pagrindinė metodika, pagal kurią ENTSO-E ir ENNOH nustato infrastruktūros poreikius, užtikrinama, kad 12 straipsnyje nurodyta infrastruktūros poreikių ataskaita atitiktų šiuos principus:

- 1) Ji grindžiama pagrindiniu scenarijumi pagal šio reglamento 11 straipsnį ir papildoma tolesniu vertinimu, kai aktualu, pasitelkiant pagrindinio scenarijaus **jautrumo analizes** [...].
- 2) Ji grindžiama tarpsektoriniu ir integruotu požiūriu, atsižvelgiant į elektros energijos, vandenilio ir dujų sektorių, taip pat, kai taikytina, centralizuoto šilumos tiekimo ir CO<sub>2</sub> sektorių tarpusavio sąsajas.
- 3) Ja užtikrinama, kad poreikiai būtų nustatomi analizuojant veiksmingiausią bendrą elektros energijos ir vandenilio tinklo sprendimų indėlį, įskaitant belaidžius sprendimus, neiškastinių išteklių suteikiamą lankstumą ar kitas sistemos plėtros alternatyvas, kad būtų sukurtas optimalus energetikos tinklas energetikos ir klimato srities tikslams pasiekti ir uždaviniams išspręsti. Optimalus energetikos tinklas taip pat turėtų padėti užtikrinti tiekimo saugumą, didesnę rinkos integraciją bei Europos pramonės konkurencingumą didinant kainų konvergenciją tarp atitinkamų rinkos ir prekybos zonų, kaip ir didesnę elektros energijos tinklų sujungimo lygį.
- 4) Joje nagrinėjamas vidutinės trukmės [...] ir ilgalaikis [...] laikotarpis, **derantys su scenarijuje numatytais laikotarpiais**, paremti realistišku pradiniu tinklu kiekvienam laikotarpiui, nustatant poreikius prie valstybių narių sienų ir nacionaliniu lygmeniu, jei jie yra tarpvalstybinės svarbos, taip pat atsižvelgiant į infrastruktūros plėtrą trečiojoje valstybėje pagal ES politikos prioritetus.

- 5) Ji atspindi europinę perspektyvą, nes pirmiausia nustatomi tarpvalstybiniai poreikiai, kad būtų galima nustatyti galimus infrastruktūros stiprinimo poreikius nacionaliniu lygmeniu.
- 6) Ji turi būti pakankamai išsami ir detali, kad būtų galima tinkamai atsižvelgti į esamus ir būsimus tinklo apribojimus ir vėliau nustatyti infrastruktūros poreikius regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis. Joje taip pat pateikiama aiški informacija apie būtinas investicijas infrastruktūros spragoms pašalinti, taip pat apie bendrą šių investicijų naudą energetikos sistemai.
- 7) Elektros energijos srityje joje apsvarstomi infrastruktūros ir belaidžiai sprendimai, tinkamai atsižvelgiant į neiškastinių išteklių suteikiamo lankstumo potencialą ir naudojimą, įskaitant kaupimą, nes tai padėtų optimizuoti energetikos sistemą. Derinant poreikius su projektais, pateiktais įtraukti į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros **planą**, pateikiamas paaiškinimas, kaip atsižvelgta į belaidžius sprendimus, neiškastinių išteklių suteikiamą lankstumą ar kitas sistemos plėtros alternatyvas.
- 8) Tai turi būti skaidraus proceso, pagrįsto patikimomis priemonėmis ir duomenimis, rezultatas, o tam reikia naujausių ir patikrintų prielaidų dėl išlaidų. Šiame kontekste joje naudojami aiškūs ir kiekybiškai įvertinami pradinio tinklo sukūrimo kriterijai. Pagrindiniai atitinkami suinteresuotieji subjektai dalyvauja teikiant nuomones ir tvirtinant rezultatus per konsultacijų procesą, kurio struktūra turi būti tokia, kad būtų galima atsižvelgti į pastabas.
- 9) Joje turi būti pateikiami konkretūs ir kiekybiniai rezultatai, pagal kuriuos būtų galima įvertinti galimų infrastruktūros spragų konkrečiose vietovėse mastą, nurodant tiek belaidę, tiek naują infrastruktūrą. Šiuo tikslu nustatytais poreikiais rinkos dalyviams turėtų būti nurodomi tarpvalstybinės perdavimo infrastruktūros, be kita ko, reikšmingą tarpvalstybinį poveikį turinčios vidaus infrastruktūros, pagrindinių spragų klausimai, kuriuos reikia spręsti [...].

---